Postimees

80. aastakäik

Ilmub iga päev.

Toimetus ja peakontor Tartus, Ülikooli t. 21.
Toimetus ja kontor Tallinnas, Raekoja-plats 9, vanas vaekojas.
Telefonid Tartus: Tegevtoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86, Tartu teated, siseriik 1-86, kaugekõned 9-86. Sekvestrivalitsus 9-09, ärijuhatus 65, trükikojajuhataja 14-65, talitus 80, raamatukauplus 2-50.
Telef. Tallinnas: Toimetus 436-81, konfor 436-11.
Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.
Kuulutuste hinnad: a) kuulutuste kirjaga: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti mm., teksti sees 12 senti; b) tekstikirjaga: teksti ees ja tekstis 15 senti mm veeru laiuses. Kohaotsimiskuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha valiku soove täidetakse ainult võimalust mööda.
Kuulutusi sama päeva lehe jaoks võetakse vastu kella 11-ni ja laupäeval kella 10-ni päeval „Postimehe“ raamatukaupluses, Suurturg 16, ja kontoris, Ülikooli tän. 21/23.

Üksiknumber 5 senti

Hinnata kaasandeks igal pühapäeval pilkeleht „Sädemed“.

„Postimehe“ tellimishinnad:
Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu 120 s., 6 k. 725 s., 12 k. 1400 s.
Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., üle 3 kuu korraga tellides iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 s.
Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära viies: 1 kuu 125 s., 12 kuud 1200 s. Välismaale — 4 kr. k., Lätimaale — 150 s. kuus.
Posti jooksev arve nr. 2171. —
„Lasteleht“ „Postimehe“ tellijaile 10 s., eraldi tellides 15 s. kuus.
„Tervis“ 1 kuu 20 s., 12 kuud 220 s. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 94 — Esmaspäewal, 6. aprillil 1936 — Tänaſt lehte 8 lehekülge

RAAMATUKOGU

Uus tööstusſeadus

Rahwamajanduslikult kahjuliku wõiſtluſe ärahoidmiſeks

wõib keelata uute tööstuste aſutamiſe

Täna anti ajakirjanduſele lähemaid ſeletuſi neil päewil riigiwanema dekreedina makſma pandud muudetud tööstusſeaduſe kohta. Tööstusſeadus uuendatud kujul ſiſaldab kaks põhjapanewat muudatuſt.

Eſiteks ſeadus wiib ellu põhimõtte, et walitſus wõib teatud

tööstusaladel, kus on küllaldane wõiſtlus olemas, keelata uute tööstuste awamiſe.

Sama wõib teha, kui ſeda nõuawad riiklikud wõi rahwamajanduslikud huwid. Sellega tahetakſe ära hoida kapitalide inwesteerimiſi neile aladele, kus juba niikuinii kapitali küllaldaſelt inwesteeritud. See abinõu wõimaldab ka ſuunata kapitali inwesteerimiſi ſinna, kus ſeda waja. Selle ſeadusnõude praktiline tagajärg oleks ſee, et ei ſaaks enam uuſi kapitale inwesteerida ſinna, kus ſee ennaſt ei taſu ja ſellega peakſid kaduma need nähtuſed, kus waba kapitali paigutati juhuslikult ja kus juba lühikeſe aja päraſt ſelgus, et uuel ettewõttel on raskuſi. Sellega pakub uuendatud tööstusſeadus wõimaluſi waba kapitali otstarbekohaſeks juhtimiſeks. Ühtlaſi peaks ſee kindlustama kapitali rentabiliteedi ja ſellega ka julgustama uuſi inwesteerimiſi juſt neil aladel, kus tööstuſel arenemiswõimaluſi. Seaduſe järele wõib teatud aladel uute tööstuste awamiſe keeldu makſma panna kuni 4 aasta peale, kusjuures enne keelu makſmapanekut uuritakſe wastawa tööstusala olukorda eriliſes uurimiskomiſjonis. Selle komiſjoni nimetab riigiwanem. Ajutiſi keelduſid teatud aladel tööstuste awamiſe kohta wõib majandusminister teha, kestwuſega kuni 12 kuud. Need ajutiſed keelud kaotawad makſwuſe, kui 12 kuu jooksul ei järgne keelu otſuſt wabariigi walitſuſe poolt.

Ühenduſes uuendatud tööstusſeaduſe makſmapanekuga kerkis küſimus,

kas kõnesolewa kapitalide juhtimiſega edaspidi ſaaduste hinnad ei tõuſe

ja ei stabiliſeeru liiga kõrgele taſemele, — wõiſtluſe wähenemiſe tagajärjel. Majandusministri arwates aga ſellisteks oletusteks põhjuſt ei ole, kõigepealt ſelletõttu, et meil impordiks raskuſi ei ole, nii et import pakuks küllaldaſi wõimaluſi hindu reguleerida. Teiſelt poolt näitawad kogemuſed, et kui tekib teatud aladel tööstuſi liiga palju, ſiis eſialgu küll hinnad wiiakſe alla, kuid hiljem ſuure wõiſtluſe ja ſuurte kulude tõttu hinnad tõuſewad.

Teine põhimõtteline muudatus, mille eneſega kaaſa toob uuendatud tööstusſeadus, ſeiſab ſelles, et

igal tööstuſel peab olema wastaw juht.

See juht peab waldama eesti keelt ja peab olema Eesti kodanik. Peale ſelle nõuab ſeadus, et tööstuſes, kus wähemalt 150 tööliſt, peab tööstuſe tegelik juht omama kõrgema tehniliſe wõi tehno-keemiliſe hariduſe. Selleſt nõudeſt wõib erandeid teha majandusminister juhul, kui ſeda mõnes ettewõttes tarwilikuks peetakſe.

Riiklikult eriti tähtſaks, ſamuti ka ohtlikkudes tööstustes peab tegelik juhataja omama erihariduſe ka ſiis, kui tööstuſes on alla 150 tööliſe. Miſſuguſed tööstuſed nende liiki kuuluwad, ſelle määrab majandusminister. Tööstuſed, kelle juhatajad ei wasta nõuetele,

peawad kuni 1. jaanuarini 1937 ſeadma uued juhid.

Kui ſeda nõuet ei täideta, wõib järgneda tööstuſele tegeliku juhataja määramine majandusministri poolt wõi iſegi tööstuſe ſulgemine. Kuna tähtpäew on antud wõrdlemiſi pikk, ſiis arwatakſe, et majandusministril ſundabinõuſid tegelikult tarwituſele wõtta tarwis ei ole.

Ettewõtte juht, kellelt nõutakſe tehniliſt hariduſt, peab ka olema ettewõtte tegelik juhataja. Nagu ſelgub Eesti Wabrikantide Ühingu, Töösturite Ühingu ja Kaub.-Tööstuskoja 4. ſektſiooni ſeiſukohtadeſt, on need ringkonnad ſelle ſeaduſe nõuetega täiesti nõus. Eesti keelt waldawate tehniliſe erihariduſega juhtide olemasolu ſuuremates tööstustes on tarwilik ka riigikaitſe huwides, et wajalikul momendil oleks tööstustel olemas ka juhid Eesti kodanikud, kes ka ſiis oma kohale jääwad. Seaduſe nõue tehniliſe erihariduſega iſikute ſuhtes on eriti tähtis, kuna tööstuſe edaſine areng ei olene mitte ükſi kapitali inwesteerimiſeſt, waid eeſtkätt juſt ſelleſt, kes tööstuſt juhib. Igal juhul ei ſaa pidada loomulikuks praeguſt olukorda, kus mõnes ſuuremas tööstuſes on tegelikuks juhatajaks inimeſed, kes ei oska eesti keelt. Ei ſaa ette kujutada, et ſarnaſed inimeſed ettewõtet ſaakſid juhtida, kõigiti korralikult ja otstarbekohaſelt.

Uuendatud tööstusſeadus määrab lähemalt ka majandusministri ülesanded tööstusliku tegewuſe juhtimiſe, reguleerimiſe ja järelewalwe kohta. Seni oli ſee fikſeeritud ainult üldſõnaliſelt.

«Postimehe» pühade-eelsed numbrid

ilmuvad:

neljapäeval — 9. aprillil harilikul ajal, **reedel** — 10. aprillil varahommikul ja **laupäeval** — 11. aprillil enne lõunat.

Kuulutusi pühade-eelsetesse numbritesse palutakse anda aegsasti.

SCALA 6., 7. ja 8. märtsil, **erakordne, suurejooneline rahvaetendus eeskava. Kaks haruldast filmi korraga!**

I. Parim ja huvitavam tsirkuse ja varietee film, mis vaimustab kõiki

Artistid

Kaastegevad: **HARRY PIEL, Susi Lanner, Hilde Hildebrandt, Hans Junkermann**

ja imehästi dresseeritud loomad elevant **Jumbo**, ahv **Phips**, koerad **Pitsen** ja **Bonzo**, ime mära **Mira** ja kakadu **Lora** — andekad artistid, kelle väärikas esinemine ja suuri pingutusi nõudev mäng on imetlust äratav ja huviküllane.

II. Võrratu helikomöödia

Kui ämm tuleb majja

Peaosades: **Adele Sandrock, Georg Aleksander** j. t. Ülilõbus sisu! Pikantne sündmustik! Naer pisarateni! **Noorsoole lubatud.**

Pääsmete hinnad 15, 20 ja 25 s.

Algus kell 5 päeval. Kassa avatud kell 10-ni

CENTRAL

3 viimast päeva!

Tartu kinokülastajate täiusilik lemmikfilm, mis jookseb juba 3-dat nädalat

Mihail Strogov

Nimiosas: **ADOLF WOHLBRÜCK.**

Algus kell 5 p. Kassa avatud kella 10.15. Kooliõpilastele ja lastele pääsmete hinnad 20 ja 30 senti.

Wälisminister tagaſt

J. Seljamaa ſaabus Tallinna,

jääb aga puhkuſele

Esmaspäewa hommikul jõudis Tallinna tagaſi Balti ekspreſſiga wälisminister J. Seljamaa, kes teatawasti wiibis üle kuu aja lõikuſel ja rawimiſel Wiinis. Tagaſijõudnud miniſtrit oli jaama wastu wõtma ilmunud abikaaſa ühes lastega, diplomaatlik korpus peaaegu tertwes kooſseiſus, eesotſas diplomaatliku korpuſe wanema, Prantſuſe ſaadiku Bruère’iga, ning rida wälisministeeriumi direktoreid ning ametnikke.

Wälisminister Seljamaa jääb eſialgu weel puhkuſele, ſeſt tema terwis pole täiesti paranenud. Millal ta oma ametikohustuste täitmiſele wõib aſuda, pole weel täiesti ſelgunud.

ETA. Warſſawiſt, 6. aprillil. Kojuteel Wiiniſt Tallinna wiibiwat Eesti wälisminiſtrit Seljamaad olid Warſſawi wakſalis terwitamas Poola wälisminiſtri kabinetiülem Lubienski ja wälisministeeriumi idaoſakonna juhataja Kobylanski.

Kalanduskoja walimiskord

Wabariigi walitſuſe reedeſel koosolekul wõeti wastu kalanduskoja walimiste juhatuskiri, mis näeb ette ükſikasjaliſe kawa koja walimisteks. Selleks jaotatakſe riik 8 walimispiirkonnaks ja 35 ringkonnaks. Üheſſe piirkonda kuulub kas üks wõi mitu maakonda oma adminiſtratiiwpiirides. Need maakonnad, kus kalureid rohkem, moodustaks iſeſeiswa piirkonna, nagu Wiru-, Harju-, Lääne-, Saare, Pärnu ja Tartu maakonnad, kuna teiſed maakonnad liidetakſe kokku. Walimisringkondi moodustatakſe niipalju, kuipalju eſindajaid tuleb kalanduskotta, niiwiiſi et iga ringkond walib ühe eſindaja. Walimisõigus kalanduskoja walimistel on kõigil Eesti wabariigi kodanikkudel, kes waldade nimekirjade koostamiſe päewaks ſaanud 20 a. wanaks, kui nad waldade nimekirjade koostamiſe ajal omawad kalapüügiks kõlbuliku aeru-, purje- wõi muu paadi wõi on paadi kaasomanikuks ja omawad kalapüügi wõrgud, mõrra, muti, nooda, wõi wähemalt 500 püügikorras õnge.

Uus koolimaja Kiwiõlisſe

Kiwiõli tööstusrajoon on paiſunud wiimaste aastatega niiwõrd laialdaſeks, et ſealne kahekomplektiline algkool on jäänud õpilastele üsna kitſaks. Uue koolimaja ehitamisplaane on tehtud juba ammu, kuid wastawa rahaſumma hankimine on oſutunud ſeni ülejõu käiwaks. Wald ei ſuuda ehitada ja wabrik ei taha. Nüüd on jõutud kompromisſile, millega tahetakſe wabriku wastutuſel teha riiklik laen, mida edaspidi hakkakſid makſma tagaſi niihästi wabrik kui ka wallawalitſus ſolidaarſelt.

Wene lennukid Mandſhukuo linnade kohal

Tokioſt, 6. aprillil (Reuter). Hainkingiſt teat. Nõukogude-Mandſhukuo piiri rikkumiſeſt. Ühte Nõukogude lennukit olewat nähtud Mulintau kohal, Pintſchiangiſt kirde pool. Jaapani ja Mandſhukuo piiriwalwurite püſſituli ſundinud lennuki tagaſi pöörduma Nõukogude territooriumile. Hiljem teinud üks Nõukogude pommitamislennuk luurelennu Heiho ja teiste Mandſhukuo linnade kohal.

2 miljardit jeeni ſõjawäele

Tokioſt, 6. aprillil. Informeeritud ringkondades arwatakſe, et Jaapani ſõjaministeerium nõuab weel liſaeelarwe korras 2 miljardit jeeni ſõjawäe relwastuſe moderniſeerimiſeks 5 aasta kawa kohaſelt. Sõjawäelaste arwates ei ole wõimalik oodata, kuna ſeiſukord Mandſhuuria-Mongoolia ja Mandſhukuo-Nõukogude piiril muutub järjeſt pinewamaks. Sõjaministeerium otſustas ſuurendada Kwantungi armeed.

Abesſiinia ohwerdatakſe kallaletungijale?

Londoniſt, 6. aprillil. Kolmapäewal Genfis algawate 13-komitee nõupidamiste kohta kirjutab „Daily Telegraph“, et Rahwasteliidu komitee tegewat jõupingutuſi Abesſiinia ſõja lõpetamiſeks kahel asjaolul: 1) kui neegus on jõudnud otſuſele, et Abesſiinia ei ſuuda enam tõhuſalt wastu panna waenlaſele, kes kaſutab moodſa ſõjapidamiſe kõiki abinõuſid, 2) kui mitmed Rahwasteliidu liikmed ei ole walmis jatkama ſanktſioone Itaalia wastu.

„Daily Telegraph“ arwab, 13-komitee wõib kolmapäewal awaldada Musſolinile tugewat moraalſet mõju ſelleks, et Itaalia wõtaks wastu 5-komitee poolt möödunud aasta ſeptembris koostatud kawa üldpõhimõtted. Leht loodab, et Itaalia walitſus laſeb end mõjutada asjaoluſt, et Itaalia wõib warsti wajada oma ſõprade abi Euroopas, ſeſt Sakſamaa wõiwat warem kui arwati Austriasſe ſisſe tungida.

6 lennukit pommitas Desſiet

Addis Abebaſt, 5. aprillil. Pühapäewa hommikul pommitas 6 Itaalia lennukit Desſiet. Pommitamiſeſt tekitatud kahjude kohta puuduwad weel andmed.

Ametlikult poolt lükatakſe ümber Itaalia allikateſt lewitatud kuulduſi, nagu kawatſeks keiſer loobuda trooniſt wõi nagu oleks keiſer ſaatnud keiſrinnale päraſt Aſhangi lahingut ſõnumi ſõnadega: Teile ei jää üle muud kui paluda minu eeſt. Samuti eitatakſe keiſri põgenemiſt Desſiesſe.

Vannutatud advokaadi

V. Klaus’i

ja **vann. adv. abi**

L. Kala

kontor asub nüüd **Tartus, Promenaadi tän. nr. 11.** sissekäik Ülikooli tänavast.

Tornaado

New Yorgiſt, 6. aprillil. Alabama ja Misſisſippi oſariigiſt läks üle tornaado. On teada 14 ſurmajuhtumit. Tupelos põles maha kohalik hospital. Palju elanikke on peawarjuta. Naaberlinnadeſt paluti arstiabi. Kõneldakſe ſadadeſt ſurmaſaanuteſt.

Ookeaniaurik leekides

Osloſt, 5. aprillil. Norra 10.000-tonniliſel aurikul „Tricolor“ puhkes neil päewil Waikſel Ookeanil tuli. Laew ſaatis wälja hädaſignaali. Wiimaste teadete järgi näib, et meeskonnal on õnnestunud tuld kustutada.

Baldwin lahkub?

Walitſuſe etteotſa Neville Chamberlain.

Londoniſt, 6. aprillil. „Daily Mail“ teatab, et päraſt Suwistepühi on oodata walitſuſe ümbermoodustamiſt. Kuna Baldwini kuulmiſe nõrgenemine raskendawat peaminiſtri ameti pidamiſt, lahkuwat ta peaminiſtri kohalt ja ſaawat nõukogu lordpreſidendiks. Baldwini järeletulijaks ſaawat Neville Chamberlain. Uueks warakantsleriks ſaawat ſir Samuel Hoare. Eden määratawat India asjade riigiſekretäriks. Tema järglaſeks wälisminiſtri kohale ſaawat ſalapitſati hoidja lord Halifax wõi ſir Robert Horne.

Läti õpilaſed wormi

Riiaſt, 6. aprillil. Alates tulewaſt ſügiſeſt antakſe kõigi Läti keſkkoolide õpilastele tumeſinine worm ja ſinine müts. Ühtlaſi kawatſetakſe ka algkooli õpilastele luua ühine müts.

300.000-meheline kindluste armee

Londoniſt, 5. aprillil. „People“ teatab, et Prantſuſe kindralſtaap olewat otſustanud luua 300.000-meheliſe eriarmee teenistuſeks kindlustuste wöös. Selle armee mehed kohustukſid peale ſundwäeteenistuſe lõppemiſt teenima weel edaſi 12 aastat.

Soome kaub.-tööstusminister Tallinnas

ETA. Helſingiſt, 6. aprillil. Soome jäälõhkuja „Jääkarhu“ ſõitis reedel kell 15 Tallinna, kuſt ta wõtab küttematerjali. „Jääkarhul“ ſõidawad lühikeſeks külaskäiguks Tallinna Soome kaubandus- ja tööstusminister Arola ja Soome weeteedewalitſuſe direktor Jokinen.

ILMUS

Tänapäev NR. 4

suurendatud pühadenumbrina. Harukordselt huvitava ja mitmekesise sisuga.

Selles numbris jätkub O. LUTSU üli huvitav jutustus **SÜGIS** (Tootsi lugude järg). **Suur raamatute kaante hindamisevõistlus. Auhindu 20.000 sendi väärtuses.**

Jänkimehe huvitav veste. R. Tiituse karikatuurid Tartu kohvikutest, pilte Tartu perenaistest, kunsti, kirjandust jne. **Hind ainult 35 senti. Müügil igal pool.**

Ostke endale „TÄNAPÄEVA“ pühadenumber!

Maret **nr. 4 (16)**

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI

jõuab müügile 7. aprilli varahommikul

32 lk., neist osa **vase-sügavtrükis.**
Kaasas mustri- ja lõikeleht. Hind **35** snt.

Iiri preſidendi ſilma operatſioon

ETA. Züricheſt, 6. aprillil. Iiri wabariigi preſidendile de Valerale tehtud ſilma operatſioon õnnestus wäga hästi. De Valera nägemine on jälle korras, kuigi ſilmad nõuawad mõnda aega hoolitſemiſt.

Kiwiõlis ligi 3000 elanikku

Kiwiõlis elab praegu 2800 elanikku. Uue wabriku käimahakkamiſel näib tõuswat Kiwiõli elanike arw wähemasti neljale tuhandele. Praegu on Kiwiõlis käimas hoogne ehitustegewus.

Wõidupühaks eesti nimi

Nimede eestistamiſe liidu keſkjuhatus oma wiimaſel koosolekul otſustas nimede eestistamiſe aktſiooni järgmiſeks tähtpäewaks määrata 23. juuni. Seks päewaks wõib jälle oodata mitmete tuhandete eestlaste wabanemiſt wõõrapärasteſt nimedeſt. Praegu kogub keſkbüroo andmeid ſelle kohta, kui palju wõõrapäraste perekonnanimedega eestlaſi weel on jäänud waldadesſe ja alewitesſe.

Ka rahwuslippude lewitamiſe aktſiooni järgmiſeks tähtpäewaks määrati wõidupüha.

Suur-Jaapanit loomas

Liikumapandud jõud, mida raske pidurdada

Viimaſed ſündmuſed Mongoolia piiril näitawad, et rahu baromeetri tõus, mis ilmnes eriti päraſt ſõjawäe mässu mahaſurumiſt Tokios, wõib oſutuda ſama petlikuks nagu paljudel waremattelgi kordadel. Tegewuſesolewad warjatud jõud on tugewamad kui üksikute inimeste hea tahe ja ſuruwad, nagu kaldad jõele, ſündmuſtele peale paratamatu käigu. Seſt ſee, mida näeme Tõuswa Päikeſe maa politikas, ei ole juhuslik ega tänapäewa nähtus. Milgil tingimuſel ei tohi aga Euroopa pinewuſes jätta tähelepanemata konflikti iduſid K.-Idas, ſeſt nende tagajärjed kindlasti ei kujune wähemtõſisteks Euroopa omadeſt.

Jaapani keiſerriik on kogu oma tõuſu rajanud puhtfüüſiliſe jõu kultuſele, mis halastamata waljuſega ja hoolimatuſega teelt igaſuguſed takistuſed maha murrab. Formoſa, Korea, tſariſtlik Wenemaa, Mandſhukuo, Shanghai — minewikus. Põhja-Hiina, Mongoolia, Nõukogude rannaprowints olewikus. Lõuna-Hiina, Auſtraalia, Filipiinid, Lõunamere ſaared kaugemas tulewikus...

Nagu 1914. a. ſuwel meelitas olukord Sakſa ſuurt kindralſtaapi ſooritama kuulſat „tiigri hüpet" — nii nõuawad ka Jaapani ſõjawäe mõjuwõimſad ringid olukorra wiibimata ſõjaliſt lahenduſt — enne kui ſee pole hilja.

Esimeſes jooneS tuleb kuulſa Tanaka ſõja doktriini aluſel purustada Nõukogude Liit. Ja omalt kohalt õiguſega. Seſt Wenemaa pommilennukite baaſid Wladiwostokis ja rannaprowintſis on alaliſeks ähwarduſeks Jaapani linnadele, ſõjaſadamatele, Tokio ja Oſaka tööstusringkondadele. Wladiwostoki ſõjaſadamale baſeeruwad ſõjalaewastikud, allweepaadid on jälle alaliſeks Damoklesi mõõgaks Jaapani ühendusteedele tema mandril aſuwate aſumaadega. Niikaua kui Kollane meri pole muutunud jagamatult Jaapani „järweks", pole Jaapani impeerium kindlale aluſele rajatud ja rahu majas.

Weel 1932. a. kuulutas Hirota ſõjanõukogus: „Jaapani politika esimeſeks ſihiks on Nõukogude huwide lõplik ja otſustaw likwideerimine Kauges Idas. Alates Ida-Hiina raudteega, lõpetades Põhja-Sahaliini, Rannaprowintſi ja Kamtſhatka wallutamiſega. Kui Nõukogud tahawad rahu alal hoida, ſiis peawad nad nendes maa-alades Jaapanile laialdaſi kontſesſioone wõimaldama."

Samal koosolekul wiibiw tuntud kindral Araki toonitas, et ühes wõi teiſes konfliktis Nõukogud toimiwad Jaapaniga täpſalt ſamuti, nagu Itaalia möödunud ſõjas oma endiste ſõpradega, ſ. o. Sakſamaa ja Auſtriaga. Jääwad esiotſa erapooletuks ſelleks, et lõpuks waenlaſe laagrisſe üle minna. Tuntud Tanaka memorandumis öeldakſe: Tulewiku ſõjas ſaawad Mandſhukuo ja Mongoolia, nagu Belgia, kogu raskuſi kandma. Sõjaliſe ettewalmistuſe ſunnil oleme ſunnitud nende erapooletuſt rikkuma.

Õieti oleks ſõda Kauges Idas ja Waikſes ookeanis, wõib-olla, juba warem lahti pääſenud, poleks hirmus maawäriſemine 1923 Tokio maapinnalt ära pühkinud ja teiſi tööstuslinnu rängalt wigastanud. Nüüd on wanad haawad paranenud ja Mandſhukuo ja Põhja-Hiina wallutamiſe õnnelik tulemus täit tuult ſõjapartei purjedesſe toonud. Moment on ſoodne.

Nõukogude Liit teeb alles ſuuri jõupinguſi oma majandus- ja ſõjajõu ülesehitamiſeks. Tema ſõjaliſed ja tehniliſed baaſid Kauges Idas pole weel kaugeltki walmis. Kuiwõrd intenſiiwſelt jaapanlaſed ettewalmistawad, näitab ſee, et 1932. a. alates on ehitanud Mandſhukuo umbes 4.000 km raudteid ja 2.000 km autoteid. Kõnelemata teistest ettewõtetest ja kindlustustest.

Ka teiste riwaalide ſuhtes on mõningaid eelistuſi.

Inglismaa on Euroopas kinni. Ikka weel akuutne Itaalia-Abesſiinia ſõda ripub mõõgana Suure Inglismaa meretee kohal, ähwardades halwemal juhuſel Londoni-Gibraltar-Malta-Sueſs-Singapore - Kaug-Ida teed läbi lõigata.

Liſaks on rahwusſotſialiſtlikult häälestatud Sakſamaa Reini demilitariſeeritud tſooni okupeerimiſega Suur-Britannia äärmiſelt delikaatſesſe ſeiſukorda aſetanud.

Olgugi, et 1922. a. Waſhingtoni mereleping määras Suur-Britannia, USA ja Jaapani laewastiku wahekorra 5:5:3 peale, on Jaapanil rohkem kui ühelgi teiſel partneril wõimalus merejõude wõimſaks ruſikaks koondada. Teiſed peawad oſa jõude jätma kodumaa ja mereteede kaitſeks. Allweelaewastikus on tema ſeiſukord eriti ſoodne.

Allweelaewu omaſid:

	Suur-Brit.	Am.-Ühendr.	Jaapan	Prantſuſe	Itaalia	N.-Liit
1914. aastal	76	29	13	70	18	25
1935. aastal	51	84	57	96	59	23
Tonnaaſhi järgi jagunewad need laewad:						
2000 t. ja üle	1	6	—	1	—	—
1500—2000 t.	3	1	20	1	—	—
1000—1500 t.	18	3	7	23	5	5
500—1000 t.	19	65	30	59	45	16
alla 500 t.	10	9	—	12	9	4

Nagu neiſt andmetest näha, omab Jaapan paremad 1500—2000-tonniliſed ſuure tegewusraadiuſega ulgumere allweelaewad, mis eriti kõlbulikud pealetungiks.

Kolmandal riwaalil, USA-l, on rida ſiſemiſi raskuſi, milliſed ſeotud 10-miljoniliſe töötute armee korraldamiſega.

Teiſelt poolt kannatab Ameerika kaubandus rängalt Jaapani hoolimatu tegewuſe all Hiinas. Tuntud lahtiste uſte printſiip on aga kogu aeg Ühendriikide politika wundamendiks olnud ja ka tulewikus.

Oſalt ſel põhjuſel ongi Onu Sam aktiiwſelt hakanud oma ſeiſukorda Waikſel Ookeanil kindlustama. Möödunud ſuwel korraldaſid ameeriklaſed ſiin ennenägematu meremanööwri, mis ulatas kaugelt põhjaſt Alaskaſt ja ſaartest lõunasſe Hawai ſaarteni. 5 miljoni ruutmiiliſel pinnal riſtleſid 14 dreadnoughti, 22 riſtlejat, 56 miiniriſtlejat, 32 allweelaewa, 9 ſuurtükipaati, 350 abilaewa, 4 lennukite emalaewa, 450 lennukit, kokku 50.000 mehega. Wastuſeks korraldaſid jaapanlaſed warsti oma manööwri 190 ſõjalaewa ja 200 lennukiga. Kaugelt tõſiſemaks teguriks on ſee, et ameeriklaſed on hakanud looma Waikſes Ookeanis ſõjaliſi baaſe lennuliinidele ja laewadele. Selleks kaſutatakſe korallisaari, kaljuſid jne.

Wõrratu tähtſuſe on omanud tähtſuſetu korallisaareke Midway Island keſet ookeani oma ſuurepäraſe laguuniga. Saame järgmiſe õhuliini ſkeemi: San-Francisco-Hawai ſaared — 2.400 miili, Hawai-Midway Island 1.323 miili. Siit hargneb liin kaheks: üks ſuundub põhjapoole Alaskasſe ja Aleutideni — 1.900 miili, teine läände 1.248 miili kauguſel aſuwale Wake ſaarele. Wake'ſt 1.450 miili kauguſel on Guoma ſaar, ſiit on Manilasſe Filipiinidel weel 1.300 miili.

Loomulik, et wallutamiſe politika nõuab Jaapanilt wõrratuid jõupinguſi. Terwelt 50 protſ. riigieelarweſt läheb kaitſewäele, liſaks weel 700 miljonit yeni ſiſelaenu. 1936./37. aasta eelarweſt on 1.316 miljonit kaitſewäele kulutatud. Mandſhukuo okupatſioon läks makſma 1.100 miljonit yeni, kuid tulemuſed polegi hiilgawad. Jaapani maſſid ei kohane kareda kliimaga, maa pole rahunenud. Sõjalaewastiku, mis maailmaſõja ſuurte tuludega ehitati, ähwardab wananemine. Kui jätkub ſuurte 35.000 t. üksuste ehitamine — on Jaapan kindlasti kaotaja oſas. Mis ime ſiis, kui ſõjawäeliste ringkondade meeleolu kibestuma hakkab ja kuuldub etteheiteid wanadele riigimeestele äramagatud wõiduwõimaluste päraſt. Milliſt ſeesmiſt pinget Jaapan üle elab, näitab ſee, et ſügiſel pidi keiſer kindralſtaabi ülema ettepanekul mitutuhat ohwitſeri ümber paigutama, erru ſaatma jne. 26 weebruari järele lahkus jälle 500 ohwitſeri protestiks teenistuſeſt, nende ſeas kindralid Araki, Maſaki, Uyeda jt. Iſegi Kwantungi armee hing, kindral Boihara, pidi koju minema. Käärimine näib jatkuwat. Sõjaministe Terauchil olewat korda läinud läbi ſuruda Mandſhukuo wäe kõwendamiſt ja uus rahaminister lubanud makſukoormat kaitſewäe nõuetele wastawalt ſuurendada. Kas majandus ſuudab ſellele wastu panna, on iſeaſi.

Ühe ſõnaga: Kauges Idas ja Waikſel Ookeanil on weel ſündmuſi oodata.

A. K.

HOOAJA
moelehti
pakub
„POSTIMEHE" raamatukpl.
Tartu, Suurturg 16.

Mälestusſammas eesti rahwalaulikule

Setu rahwalaulud antagu trükki. Muinſuskaitſet kaſutatakſe mõnikord töötakistuſeks

Samuel Sommeri 10 aastaſe rahwaluule kogumiſejuubelilt

Siin ja ſeal leidub weel tänapäewalgi idealiste, kes teewad tööd, mida neilt keegi ei nõua ja milleſt nad ei ſaa iſiklikku kaſu — pigem küll kahju. Üks ſeeſuguſeid mehi on Samuel Sommer Petſeris, kes pühitſes eile oma rahwaluule kogumiſe 10-aastaſt juubelit. Selle aja jookſul ta on kogunud üle 120.000 lehekülje ſetu rahwaluulet, ſaades ſeks wahete-wahel wäikeſi toetuſi, kuid enamasti aga on kogunud omal kulul.

Waremini paigutas ta oma kogud Tartu Eesti Rahwaluule Arhiiwi, wiimaſel ajal aga, kus temal on olnud Rahwaluule Arhiiwi juhatajaga mõningaid aruſaamatuſi, ta on hankinud oma rahwaluulekogutele panipaigaks tule- ja wargakindla teraskapi Petſeri Eesti Panga oſakonnas. Ka uurijaile on nad ſealt kergesti kätte ſaada ja uurimiſeks on kaſutada eraldatud ruume.

Eileks ſiis oli organiſeeritud ſetu rahwaluulekogujaile wäike aktus Petſeri gümnaaſiumi laulusaalis, kuſt wõtſid oſa peale teiste weel prof. W. J. Manſikka Helſingiſt, Petſeri klooſtri ülem, ülempiiskop Nikolai, mag. E. Päſs ja mag. W. Ernits Tartuſt, gümn. dir. Rikker j. t.

Aktus algas waimuliku talituſega, mida pidaſid Petſeri õpetaja A. Hinno ja Petſeri waimuliku ſeminari inſpektor ülempreester Paawel ühes ſeminari õpilastest kooſnewa kooriga.

Samuel Sommer jutustab oma 10-aastaſeſt kogumistööſt.

Aktuſe huwitawaimaks oſaks kujunes ſee, kus S. Sommer jutustas oma 10-aastaſeſt kogumistööſt — ſellega ſeotud rõõmudeſt ja muredeſt.

Dr. J. Hurt on awaldanud 3 ſuurt köidet ſetukeste laule. Kui tulin Setumaale, ſiis paistis mulle, et laulude kogumistööd ſiin wõib weelgi jatkata. Pidaſin läbirääkimiſi prof. M. J. Eiſeniga ja haridusministeeriumiga ſeks ſummade ſaamiſe üle. Wiimati haridusminister J. Tattik määraski ſelleks toetuſt ja kogumistöö algas.

Mõnelt poolt awaldati küll arwamiſt, et Hurt on kõik ära kogunud, kuid töötades ſelgus mulle warsti, et ſiin on weel wäga palju meie rahwaluulewara, mis wajab paberile panemiſt. Ühtlaſi ſelgus ka ſee, et ſiin tuleb kõige kindlamini pidada ſilmas põhimõtet:

Tänaſida toimetuſt
ära wiska homſe warna,

ſeſt kultuur ja haridus tungiwad kiiresti ſetumaale, wanad rahwalaulikud ſurewad ja laulud ununewad. Wahepeal on läinudki hauda mitu wana rahwalaulikut, kelledelt aga enne on ſaadud üles kirjutada kümneid tuhandeid rahwalaulu wärsſe, mis pole ühe põlwe ſaawutis, waid mitme põlwe pärandis, mille päästmiſele pole keegi mõtelnud.

Mälestusſammas rahwalaulikule

Kui algaſin oma kogumistööd, ſiis olin waimustatud ſelleſt 20.000 wärſihulgaſt, mida üksainus laulik Miko Ode oli laulnud dr. J. Hurdale. Algatasingi mõtet ja korjanduſt ſelliſe rahwalaulu fenomeenile mälestusſamba püstitamiſeks, milleks kogunes ka ſummaſid. Hiljem aga on ſelgunud, et mitmed laulikud on Miko Ode ületanud mitmekordſelt — on laulikuid, kelledelt on pandud kirja üle 70.000 wärſi.

Seetõttu tuli ſiis loobuda ka ainult Miko Odele mälestusſamba püstitamiſe mõtteſt ja on aſutud ſeiſukohale, et kõigile ſetu rahwalaulikuile tuleks püstitada üldine mälestusſammas üksikute laulikute reljeefidega.

Kümne aasta jookſul on pandud kirja 120.000 lehekülge rahwalaulet, kuid on teada laulikuid, kellelt pole weel ridagi üles kirjutatud.

Sekeldusi muinſuskaitſega.

Kogutud materjalide hulga pooleſt tänawune aasta oma 20.000 leheküljega on kujunenud rekordaastaks. Kogujaid on olnud 14 inimeſt ja kogutud materjale 47 laulikult ning peale ſelle weel paar kauskkut tundmata laulikuilt. Tänawu oleks ſaanud koguda weelgi rohkem, kui poleks tulnud ette ſekeldusi muinſuskaitſega.

Rahwaluule Arhiiwi ettepanekul määras haridusministeerium minu kogu muinſuskaitſe alla, mis aga oleks muutnud jookſwa korjamistöö ja ſisſetulnud materjali korraldamistöö asjatult keeruliſeks, iſegi wõimatuks.

Esineſin ſiis kaebuſega riigikohtule, paludes ministeeriumi otſus tühistada. Põhjendaſin oma kaebuſt ſellega, et praeguſel momendil pole elawa ſetu rahwaluule üleskirjutiſed weel mingi muinaswara — neidſamu laule, mida mina laſen üles kirjutada, wõib ka iga teine rahwaſuuſt üles kirjutada.

Riigikohus rahuldaski minu kaebuſe ja tühistas haridusministeeriumi otſuſe. See wõimaldas jälle kogumiſe jatkamiſt.

Mida ſiſaldab Sommeri kogu,

ſelleſt andiſt oſaliſe ülewaate mag. E. Päſs. Nii näiteks warem üleskirjutatud ſetu kadrilaule on Hurdal 1, Weskel 1, Soome Kirjanduſe Seltſil 1 ja Eesti Üliõpilaste Seltſil 1 teiſend, kuna Sommeri kogudes on neid terwelt 40 teiſendit. Teaduſele need on wäga ſuure wäärtuſega. Umbes ſama pilti pakuwad ka mardilaulud. Juſt Sommeri kogude najal ſaab teha kindlaks, kuidas üksteiſeſt täiesti erinewad kadri- ja mardilaulud liituwad Eestis ühisteks lauludeks.

Soome uurijate poolt terwitas ſetu rahwalaulude Kolumbuſt ja tema kaastöölisi prof. W. J. Manſikka, mag. W. Ernits tõmbab mõningaid piiriteluſid Hurda ja Sommeri kogude ulat. wahele, Petſeri Eesti Seltſi poolt terwitab hra Heljuste, dr. O. Kallaſe ja Akad. Rahwaluule Seltſi terwituſed annab edaſi mag. E. Päſs. Iſamaa liidu poolt terwitab J. Sander ja terwitustelegrammi on ſaatnud prof. W. Anderſon.

Setu lauluwara peaks ka trükitama.

Ülempiiskop Nikolai mainib, et ſiin ſaime teaduſemeestelt huwitawaid teateid meie esiwanemate waimſeſt eluſt, huwideſt ja mõtetest. Tulewaſed põlwed ſaawad olema tänulikud ſelle töö eeſt. Loodab, et esiwanemate waimuwara kogujal jatkub ka energiat wõimaluste leidmiſeks, et tema kogutud warandus pääſeks kord trükituna laiemate hulkade kätte. Terwitab kõiki korjajaid ja palub neile Jumala õnnistuſt.

Aktuſe lõpul S. Sommer jagas parimatele korjatele kingituſeks raamatuid. Peale aktuſt mag. E. Päſs jagas korjajaile weel mõningaid näpunäiteid juhtides tähelepanu hüiwedele ja puudustele.

MOKKA
PÜHADELAUALE
parim, kõigile maitsev idamaa-pabeross „Mokka" (25 tükki — 35 senti)
H. ANTON & KO

Hannibali rahwas

Edg. W. Sakſa

ajalooline romaan Liiwi-Wene ſõjaſt

18

„Iſake Dimitri ütleb, et ſa oled uſtaw ſõjamees... Sõjamees?"

Tõlk wastas Iwo eeſt:

„Ta on tſaari teenistuſes kui hea teejuht."

„Kõrgeauline knees," rääkis nüüd Iwo, „mind käſti rutata tulekuga, et ma juhiksin tſaari ſõjamehi Alutaguſe metſadesſe karistama tõrkujaid talupoegi."

Habemik lõi käega. Tõlk ütles kõrwalt Iwole:

„Lähme kööki."

Rüübates jooki ja kuulates ſama laua ümber istuwate ſõjameeste praaliwat juttu, kerkis Iwo ſilme ette täies tõeliſuſes ta hulljulge retk, mille lõppu polnud weel teada.

Tallinn oli wiljahädas, torm takistas laewadega moona juurdewedu ja moſkwalaſe pikaajaliſe piiramiſe kartuſe wõimaluſeſt ettewaatlikuks muutunud raehärrad oſtſid rukiſt ning kaeru wargſi iſegi wenelaſe wõimu all olewailt talupoegadelt. Kuuldes neid mureſid, tekkiski Iwos plaan riiſuda wenelastelt mõned wiljawoorid.

Wäliſelt mõtlikult joowale mehele meenus waritſemine metſawahel, kus hämarikus teele ettetõmmatud köitele lendas moſkwalaſe käſkjalg koos hobuſega pikali. See oligi too kirjas nimetatud uſtaw tſaari ſõjamees. Mehelt wõeti kiri ja ſurmapiinade ähwarduſel ta tunnistas, et tſaari kõrged ülemad lähenewad ſuure wäega Rakwerrele. Linnas polla aga kuigi palju moona. Sellepäraſt ongi läkitatud ratſanikud kõigisſe maanurkadesſe tormi käjuga — jalamaid ſaata wiljawoorid Rakwerre, et ſuur ſõjawägi ſaaks wajalikku toitu. Iwo ja ta ſalk olid otſe pulmalistena hüpelnud metſas tule ääres. Kas wõis weel loota midagi paremat. Saak jookſeb otſe ſuhu. Wenelaſed olid julged — ſeda tohtis eeldada, ſeſt paar päewa tagaſi oli langenud maha enneolematult ſügaw lumi. Waewalt tulid wenelaſed mõttelegi, et Schenkenbergi jalgad ſelle ſuure lumega ſöandawad tulla luurama kaugele Paide ja Rakwere waheliſele teele. Selline wõimaluski oleks tundunud wenelaſele juba üleloomulikuna ja kohutawana.

Kiri tuli aga toimetada Paide. Iwo ei uſaldanud ſeda ülesannet kellelegi muule kui iſeeneſele. Et uſutawamalt mõjuda, kaſutas ta wenelaſelt wõetud hobuſt.

Samal ajal, kui ta peaajus wahelduſid pildid ſurmahirmus lõdiſewaſt weno käſkjalaſt, määratuteſt lumehangedeſt, kuhu hobuſedki hukkuſid, lumeehteis kanniteſt metſadeſt ja hundinahkſeis rõiwais ſalgaſt, kes praegu kannatamatuſega ootas oma juhti, tekkiſid ka mõtted, mis otſiſid kiiret pääſemiswõimaluſt. Kas wenelaſed laſewadki teda heaga teele? Ta põgenemiskawatſus oli juba ette küpſelt läbimõeldud. Selleks otſtarbeks peidetud iſegi ſuuſad.

Et köögis istuwad wene ſõjamehed talle mingit tähelepanu ei omistanud, tõuſis Iwo aeglaſelt, kohendas pükſe, kinnitas rihma ja lonkis ſiis õue. Juba trepilt nägi mees, et ta hobu ſeiſis ikka weel talliesiſel ja oli kaetud waibaga. Ta oli kuſagilt kuulnud, et ſtepi wenelaſed oma hobuſeid kunagi peale kiiret ajamiſt ei aſeta kohe talli, waid laſewad wäljas tuulduda. Soojas tallis jääwat loomal jalad kangeks. Oli ſelles tõtt wõi mitte, küll aga märkas Iwo, et loom wäriſes. Pinewuſeſt wõbiſes ta iſegi. Küſimus ſeiſis ſelles, kas tal õnnestub ükskõikſelt, teeſeldes õuel lonkimiſt, läheneda ratſule, wõi ſegab mõni hellebardiga wahimeestest ta jalutamiſt. Sõjamehed polnud aga hundinahkſes wammuſes talumeheſt kaugeltki niiwõrd huwitatud kui wiimane neiſt. Iwo kohmitſes hobuſe juures, ſeadis ſadulat, ratsmeid ja märkas, et lahtiſe wärawa ſuus, mis wiis eelkindlusſe, ei ſeiſnud ühtki walwurit.

„Nüüd!" wilkſatas mehel läbi pea.

Wäljaſt kuuldus hobuſe kapjade plaginat... Iwo tõmbus instinktiiwſelt oma ratſu warju. Õue tuli umbes kümmekond ratſanikku, kes heatujuliſelt käratſedes läheneſid tallile. Need olid jahiliſed, kandſid ſeljas ilweſeid, hunte, metsſigu. Jäätanud karwadega koerad, keeled lõõtſutamiſeſt wäljas, jookſid meestel kannul.

Siis ſündis midagi üllatawat.

Iwo märkas järsku, et wenelaste hulgas wiibiſid kaks heledahabemeliſt wõõraſt. Samad mehed olid aga tähele pannud ka Iwo hundinahkſet karwamütſi. Murdoſa ſekundiſt kulus teineteiſe tunnistamiſeks — ſiis läbis Iwo teadwuſt nagu wälk — äraandja Muntſard! Saatuslik hetk oli käes, mis wõis lõppeda kas pääſemiſe wõi koleda piinaſurmaga. Samal ajal, kui Muntſarti ſuu üllatuſeſt awanes ning kähiſedes ta kõriſt pääſes walla kõiki jahmatama panew hüüd:

„Hannibal ſiin!!"

hüppas Iwo Schenkenberg kõhuli ratſu ſelga. Enne kui ükski ſõjamees taipas õieti ſeiſukorda ja ſai löögiwalmis ſeada relwa, oli ratſanik wärawaſt wäljas.

„Iwo Schenkenberg!" karjuti.

„Hannibal!"

„Hannibal!" kajas kiſa müürideſt wastu.

Nende wihatuma waenlaſe nimi pani wenelaſed otſe keema. Õuel tõuſis põrgulik lärm. Sõjaſulaſed, relwad käes, jookſid troppis wärawale, oſa tiris talliſt hobuſeid wälja. Esimeſed, kes aſuſid Iwole kannule, olid jahilt tulnud ratſanikud. Iſegi kahurid pandi müüril haukuma, kuid põgenew ratſanik oli juba laſkekauguſeſt wäljas. Iwo teadis, et ta ratſu on wäſinud. Ka puuduſid kannuſed, et kurnatud looma ſundida kiiremale galopile.

Relwade tärin, kiſa losſiõues ja paugud kohutaſid aga ſõjaratſut nõnda, et ta alul ſundimatult nagu kergejalgne hirw lendas lumiste wäljade ſuunas. Et esimene tagaajajate ſalk kooſnes jahilistest, kellede hobuſed lumes ſumamiſeſt olid ka küllalt wäſinud, ſiis ei tarwitſenud Iwol neid eriti karta. Kiire pilk üle õla näitas talle aga, et olukord on hoopiski tõſiſem. Linnuſe wärawaeſine plats aina mustas ratſanikeſt. Neid wõis olla mitu ſada, kes aſuſid jälgima kardetud ja wihatud Hannibali — ſelline hüüdnimi oli antud Iwo Schenkenbergile waenlaste poolt. Ta talupoegade ſalka aga kutſuti Hannibali rahwaks.

Iwo polnud ekſinud, kui ta arwas, et ratſu jõud ei pea kiirele kihutamiſele kuigi kaua wastu. Tema ja parwena tulewate wenelaste wahemaa hakkas wähenema. Kuigi Iwo ergutas oma looma kiſaga ning kannuste aſemel torkis kubemesſe mõõgaotſaga, ei ſuutnud ſee enam liſada kiiruſt. Hobune koguni hakkas tihedamini komistama ja lõõtſutas, ſuurtes tuiſklume hangedes ſumades niiwõrd, et ratſanik kartis iga hetk ta kokkuwariſemiſt.

Wenelaste wihakiſa aga waljenes ja lähenes. Kära kahekordistus lumewäljadel, põrkus ſiis tagaſi metſawöölt, ſaades nagu ſealtki weel jõudu juurde. Iwole tundus, et kogu ta ümbrus — maa, wõſastikud, metſad — kõik kiſendawad talle ſurma. Mida lähemale jõudis wene ratſanike jõuk, ſeda palawikuliſemalt töötaſid põgeneja ajud. Kuidas pääſeda? Põgeneda jalgſi metſa ſügawasſe lumme — ſee on kindel hukk. Wenelaſed oma koertega tulewad talle jälgi mööda ka maailma lõppu järele. Nende wihakiſa iſe oli tunnistuſeks, kuiwõrd nad wihkaſid Hannibali ja ihkaſid põgeniku werd.

Iwo ratſutas oruweerul, mille teiſel kaldal algas wõſerik, mis lõpuks tõuſis metſaks. Laan on päästja! Metſa radaſid Iwo tundis. Ja äkki ta hakkas ſadulas nii kõwasti naeram, et ta hääl näis ſummutawat mõne ſaja ſülla kauguſel olewate wene ratſanike käratſemiſe.

Suuſad!

Need peituſid ju ſiinſamas lähedal männi all lumes. Ainſa hüppega oli nüüd Iwo ſadulaſt maas. Ta wajus küll põlwini lumme, kuid ſumas ruttu puu juurde ja, ſaanud lühikeſed laiad jookſuſuuſad jalgade alla, kahlas ta läbi kerge lume pool-joostes, pool-küüteldes oru ſuunas. Wenelaſed märkaſid Hannibali manööwrit ja tagumiſed neiſt hakkaſid laskuma põiki orukallaſt alla, et lõigata põgeniku teed. Harkpüsſideſt kõmaſid paugud. Iwol peitus põues tol ajal haruldane relw — püstol. Selle laeng polnud määratud waenlaſele, waid talle eneſele, kui pole enam mingiſuguſt pääſemislootuſt.

Ees lamas org ühtlaſe, ſileda lumelauana. Lumi oli pehme, läiketa ja terawate tuiſuharjadeta, juſt nagu jahu ſalwes.

Wastaskaldal aga kükitaſid pööſad, nagu naiſed hiiglaſuurte walgete tanudega. Õhk tundus ſumbununa, ſoojanagi, taewas hõljuſid walged pilwed — wõis karta uut raſket ſadu.

Suuskadel oli Iwo lumiſel lagendikul täielik ſeiſukorra peremees. Rinnuni pehmes lumes ſumawad hobuſed ei jõudnud kuigi palju edaſi. Kui Iwo ſuuſatas oru madalamasſe nõkku, nägi ta oma üllatuſeks, et ſuur tuiſk oli jõekaldad täiesti matnud. Ta ronis juba wastaskaldal poolel mäel, kui ratſanikud jõudſid oru põhja. Esimene neiſt kadus pehmesſe lumme nagu ſulekuhja, ilma et mees oleks ſaanud karjatadagi. Teine ratſanik peatas küll hobuſe, kuid loom oli juba liialt palju astunud üle kaldaweeru ja langes uperpalli koos mehega. Kolmandal jäi hobune jalule, kuid mees lendas üle looma kaela pehmesſe lumeſängi. Hoides aga kinni ratsmeiſt, ei wajunud ta ſügawusſe. Kaks hauda, kuhu kaduſid ratſanikud, keeſid nagu katlad inimeſe ja looma meeleheitlikuſt wõitluſeſt kindla jalgealuſe otſimiſel. Jõe liiwaſed kaldad olid ſel kohal paar ſülda ſügawad. Siit lumehauaſt oli waewalt loota pääſu. Teiſed ratſanikud loobuſid tagaajamiſeſt ja hakkaſid piikidega õngitſema kummaliſelt hukkunud ſeltſimehi. Iwol polnud mahti waadata, kas neiſt keegi pääſes. Ta kihutas edaſi.

(Järgneb.)

Ühisristimine rinnalaste kodus

Leerilapſed waderiks

Lapſed, leerilasteſt waderitega ja Rinnalastekodu perſonal enne ühisristimiſt. Waſemal õpetaja J. Treuman ristimiswee taldrekuga.

Tartu Rinnalaste ja Emade kodus oli eile peopäew, ſeſt 26 piſikeſt kodu kaswandikku ſaid omale nimed. Ristimistalituſt toimetas õpetaja J. Treumann, kuna waderiteks oli enamikus leerilapſed, kes ſamal hommikul Peetri kirikus õnnistati. Peale jumalateenistuſt leerilapſed eesotſas paſtor J. Treumanniga kogunesid Rinnalaste koduſſe, kus kell 1 paiku algas pidulik talitus. Ristimine, mille juures wiibis peale üksikute wõõraste kodu Rinnalaste kodu perſonal, eesotſas kodu juhataja dr. Raudſepaga toimus ſeks puhuks ümberkorraldatud kantſeleiruumis.

Noortele waderitele-leerilastele anti ſelga walged kitlid ning igaühele ſülle piſike maailmakodanik. Seekord ristiti 26 laſt, neiſt pooled poiſslapſed ja pooled tütarlapſed. 25 kaswandikku ſeekord jäid ilma kiriku õpetaja õnnistuſeta, nendele korraldatakſe ühisristimine hiljem.

Igale lapſele kirjutati kolm waderit leerilaste hulgaſt, kellede hooleks jääb hoolitſeda oma ristilaste hea käekäigu eeſt. Loodetawasti waderid ei unusta oma ristilapſi ja käiwad neid wahetewahel Rinnalaste kodus waatamas.

Kuna waderiteſt kippus puudus kätte tulema, jai kodu juhataja dr. Raudſepp omale ristilapſe—piſikeſe Wirwe ja paſtor Treumann koguni neli — Eeri, Aleksandra, Kalewi ja Tamara.

Ristitawad lapſed olid mitmes wanaduſes. Oli aastaſeid poiſipõngerjaid ja üsna wäeteid maimukeſi, enamikus wallaslapſed, kes Rinnalaste koduſſe kaswatada toodud. Seekord ſai omale nime ka wäike muſtlastüdruk Tamara paſtor J. Treumanni ristilapſena.

Ristimistalitus jättis iluſa mulje. Üle paarikümne walges kitlis tütarlapſe ja noormehe piſikeſte lastega ſüles ja nende ümber kodu perſonal, ſamuti walgetes kitlites. Kui palju lapſi koos, ſeal ei puudunud ka muidugi laste nuttu ja piſaraid.

Quoram Itaalia ruſika all?

Badoglio järjekorraliſed wõiduteated

Asmaraſt, 6. aprillil. (Reuter). Marſſal Badoglio ſtaabi wõidutööstus töötab täie auruga. Alles hiljuti teatati ſealt neeguſe armee „täielikuſt“ häwitamiſeſt, kuigi oli tegemiſt Abeſſiinia wägede tagaſitõmbumiſega itaallaste ülekaaluwate jõudude ees. Nüüd laſeb Badoglio teatada, et ka neeguſe armee jäänuſed olewat häwitatud. Nimelt olewat itaallaſed wallutanud Quarami linna. Itaalia lennukid jatkawat aga „Abeſſiinia peajõudude tagaajamiſt,“ kes põgenewat korratuſes lõuna poole. Laupäewaſes lahingus Itaalia lennuwägi on pildunud alla 64 tonni lõhkeaineid ja laſkund tühjaks mitu tuhat kuulipilduja linti.

Abeſſiinia walitſus tõstis Rahwasteliidu ees protesti Itaalia õhurünnakute wastu Addis Abebale,

ſeletades, et ſee on Haagi konwentſiooni, milles on keelatud lahtiste ja kaitſmatute linnade pommitamine, rikkumine.

Põgenemine „tſiwiliſeerijate“ eeſt.

Abeſſiinia poolametlikkude teadete järgi on Itaalia walitſus wolitanud marſſal Badogliot ja kindral Grazianit talwitama oma äranägemiſe järele otſuſtamiſel, kas pommitada Addis Abebat, Diredauat ja Addis Abeba-Djibuti raudteeliini. Järgnewalt Harrari pommitamiſele kardetakſe Addis Abebas teiste tähtſate Abeſſiinia linnade pommitamiſt itaallaste poolt, mille tagajärjel eurooplaſed on masſiliſelt põgenemas Abeſſiiniaſt. Iga Djibutiſſe ſaabuw rong toob eneſega kaaſa hulga eurooplaſi Addis Abebaſt.

Addis Abeba diplomaatiliſe korpuſe nõupidamiſel otſuſtati, et ſeiſukorra hädaohtlikumaks muutumiſel kõik pealinnas wiibiwad wälismaalaſed tuuakſe warjule Briti ſaatkonda. Pealinna päriſelanikkond on kiirelt põgenemas linna ümbruſes aſuwateſſe metſadeſſe. Õhurünnaku kartuſel on ümberpaigutatud kõik petrooleumilaod. Raudteewõimud uſuwad, et kõige lähemas tulewikus itaallaſed pommitawad Addis Abeba — Djibuti raudteeliinil üle Awaſhi jõe wiiwat ſilda.

Tana ääres.

Roomaſt teatatakſe, et Eritrea rindel itaallaste parema tiiwa wäekolonnid on jõudnud Tana järwe kallasteni.

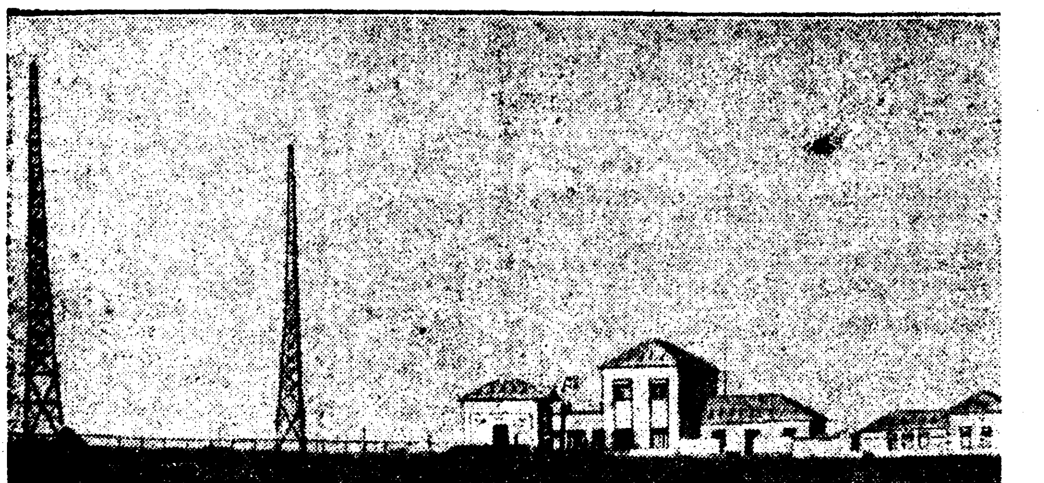

Itaallaste eſimene õhurünnak Addis Abebale

Laupäewa ennelõunal toimus itaallaste eſimene õhurünnak Abeſſiinia pealinnale, mis kestis 35 minutit ja tekitas Addis Abebas määratud ärewuſt. Õhurünnakuſt wõttis oſa wiis lennukit, kelle pihta awati küll äge tuli õhukaitſe ſuurtükkideſt, mis aga lennukitele nähtawasti mingit wiga ei tekitanud. Lennukitelt heideti alla ainult ſüüteponme, milleſt lennuplatſil tekkis paar wäikſemat tulekahju. Lennukite rünnaku peaeesmärgiks oli arwatawasti raadiojaam, kuigi ſeniajani ei ole ſaabunud ühtki teadet ſinnawiſatud pommideſt. Ülalolew pilt näitab Addis Abeba raadiojaama.

Suri notari ooteruumis

Laupäewal, 4. skp. ſuri Wõrus äkitſelt Jüri tänawal aſuwas notari ooteruumis Laitsnaſt pärit Hint Danilſon, 64 a. wana. Wanake oli hommikul autobuſega ſõitnud linna, et notari juures muuta oma testamenti, milleks tal oli kaaſa kutſutud ka kaks tunnistajat.

Mõni aeg tagaſi Daniſon tegi testamendi, millega ta oma Wiitina wallas aſuwa ſuure ja korraliku Sõbikuoru talu pärandas oma kaſupojale Jaan Wähile, kuna oli läinud tülli oma poja Elmariga ja kawatſes ſellepäraſt poega jätta pärandusſeta. Wiimaſel ajal muutus aga Daniſonil wahekord ka kaſupoja Jaan Wähiga halwaks ja ta koliski wiimaſe juureſt ära Laitsnaſſe elama. Tundes, et terwis läheb päewpäewalt halwemaks, wanake mõtles pärandusaſjas ümber ja tuligi laupäewal linna, et testamenti ümber teha pärispoja Elmari nimele. Notari ooteruumis tabas teda aga ſurm enne, kui mees olleks ſaanud oma wiimaſt tahteawaldust — testamenti muuta. Kadunu põdes maowähki.

KAWE
MINJON
ŠOKOLAAD
VALMISTATUD MANDLITEST»

Piiritagune Ingeri aſustatakſe wenelastega

Loomiſel kolhooſid ja ſowhooſid

Eesti-Wene piiritaguſes Ingeri rajoonis walitſeb praegu weel ſurmawaikus, kus pole elumawalduſi näha. Kõik piiriäärſed ingerlaſed on elama paigutatud SSSR'i ſiſemaa kaugemateſſe nurkadeſſe, kusjuures on nüüd tühjaks jäänud piiriäärſed külad ja üksikud talud. Liikudes Eesti-Wene piirijoonel Ingeri rajoonis, wõime meie harwa üksikute ingerlaste talude wahel liikumas näha üksikuid „eksinud“ koeri. Pealtwaatajale näib nagu oleks katk tabanud ſeda rajooni.

Ühes ſellega on kuulda, et piiritaguſe Ingeri rajooni kerkib täiesti uus elu. Wastawate ametiwõimude poolt tahetakſe nüüd ſinna luua eeskujulikud ſowhooſid ja kolhooſid. Selle eesmärgi teostamiſeks olewat nüüd wastawad eeltööd käima pandud. Sowhooſi ja kolhooſi töölisteks wõetawat üks oſa kohapealſeteſt wenelasteſt ja teine oſa kutſutawat kohale Kingiſſepaſt ja Leningradiſt nende tööliste hulgaſt, kes tunnewad põllutööd.

Wiljandilaſed Liiwimaa laulupeole

Kutſe oſa wõtta Liiwimaa laulupäewaſt ſaabus Wõnnu linnapealt Sakalamaa malewale ja Wiljandi Helikunsti Seltſi juhatuſele. Laulupäew peetakſe Wõnnus 21. juunil, ſ. o. nädal päraſt Sakalamaa laulupidu, milleſt lätlaſed omalt poolt lubawad oſa wõtta kahe kooriga. Liiwimaa laulupäewaſt wõtab oſa umbes 3000 tegelaſt. Wiljandiſt ſõidawad arwatawasti Wõnnu Sakalamaa malewa orkester ja Helikunsti Seltſi meeskoor.

Põltſamaa muuſeum ſaab tagaſi warastatud paſuna

Möödunud ſügiſel warastati Põltſamaa losſis aſuwaſt muuſeumiſt puuſt õõnistatud poolteiſe meetri pikkune kõwerakspainutatud paſun. Wargad tabati, kuid paſun jäi leidmatuks. Neil päewil tuli muuſeumi paſun päewawalgele Wõiſiku wallas, kus Lepiku talu peremees Eduard Kabral ta konstaabli kätte toimetas. Paſuna leidnud ta mullu ſügiſel kartulipõllult. Paſun antakſe üle Põltſamaa Muuſeumi Ühingule.

Paide ühispanga likwideerimine jõuab lõpule

Juba paar aastat on kestnud makſujõuetuks tunnistatud Paide Ühispanga likwideerimine, milline nüüd jõudmas lõpule, kuna praegu on korraldada weel peamiſelt ainult wähemaulatuslike ſummade küſimus. Makſujõuetuks tunnistatud pangal oli kohustuſi kogusummas 447.231 krooni. Selleſt ſummaſt on ſeni rahuldatud ümmarguſ. 160.000 krooni. Eile algas hoiuſummade wäljamakſmine ka neile, kellel pangas hoiul oli üle 200 krooni. Wälja makſetakſe neiſt hoiuſummadeſt 10 protſ., milleks kulub 36.000 krooni. Wähemate ſummade omanikele on raha makſetud wälja täies ulatuſes, huwitawal kombel pole aga kõik käinud oma raha järel. Praegu on 1. järgu hoiuſummade omanikel raha wälja wõtmata weel 7386 krooni. Siſſenõudmata kohustuſi on likwidatſioonwalitſuſel weel umbes 80.000 krooni.

Tähelepanu! **Tähelepanu!**

Hakkab ilmuma

rikkaliku pildimaterjaliga kultuurajakiri

„Nädal Pildis“

Nädal pildis toob igas numbris arvuka kogu pilte tähtsamatest päevasündmustest kodu- ja välismaalt, eriti aga eesti rahvuslikkudest kultuuriavaldustest. Avaldab valitud kirjanduslikke teoseid meie parimate kirjanikkude sulest, artikleid kõigilt kultuuraladelt, illustreeritud vesteid ja humoreske.

Nädal pildis ei too tõlkeid ega juhuslikku materjali vaid ainuüksi algupärandeid meie tuntumailt kirjanikkudelt, teadlastelt ning seltskonna- ja kultuurtegelastelt. Ajakirjale on seni kaastööd lubanud keeleteadlane mag. **Joh. Aavik,** kirjanik **Aug. Alle,** kirjanik **A. Antson,** ajakirjanik **K. Ehrmann,** kirjanik **Aug. Gailit,** kirjanik **E. Hiir,** kirjanik ja kunstnik **K. A. Hindrey,** kirjanik **Juh. Jaik,** kirjanik **Aug. Jakobson,** kirjanik **R. Janno,** kunstnik **F. Johanson (Redo),** kirjanik **M. Jürna,** teatri- ja kunstikriitik **R. Kangro-Pool,** majandusgeograafia dotsent dr. **Edg. Kant,** sõjaajaloolane kolonel-leitnant **M. Kattai,** dr. **E. Kirschenberg,** kirjanik **A. Kivikas,** näitejuht ja kriitik **H. Kompus,** kirjanik **E. Krusten,** kirjanik **P. Krusten,** rahvateadlane **Helmi Kurrik,** sõjaajaloolane kolonel-leitnant **Osk. Kurvits,** arhitekt **Edg. Kuusik,** kunstnik **M. Laarman,** muinasteadlane mag. **E. Laid,** maalikunstnik **A. Laipmann-Laikmaa,** näitejuht **A. Lauter,** ajaloolane dr **O. Liiv.** Eesti Rahva Muuseumi direktor mag. **F. Leinbock-Linnus,** kirjanik **Osk. Luts,** Eesti Õpetajate Liidu esimees **E. Hurdmaa,** kirjanik **Aug. Mälk,** kunstnik **Juh. Nõmmik,** kirjanik **Jul. Oengo,** ajaloolane **Aug. Oinas,** «Estonia» teatri direktor **P. Olak,** ajakirjanik **H. Paalman,** fotokirjastaja ja publitsist **Joh. Parikas,** fotokirjastaja ja publitsist **P. Parikas,** kunstiteadlane **R. Paris,** õigusajaloolane mag. **A. Perandi,** ülikooli raamatukogu juhataja dr. **Fr. Puksoo,** Töölisteatri direktor **F. Põldroos,** kunstnik **Juh. Raudsepp,** toimetaja **Ed. Reining,** kirjanik **Joh. Ruven,** rahvateadlane mag. **G. Ränk,** kirjanik **Edg. Saks,** ajaloolane dotsent dr. **H. Sepp,** näitejuht **P. Sepp,** kirjanik **Rud. Sirge,** ajaloolane mag. **R. Stokeby-Tandre,** kirjanik **J. Sütiste,** kirjanik **A. H. Tammsaare,** kunstnik ja ajakirjanik **R. Tiitus,** näitleja **Juh. Tõnopa,** kirjandusteadlane **Osk. Urgart,** kirjanik **P. Vallak,** kunstnik ja ajakirjanik **H. Valtman-Have,** ajaloolane dotsent dr. **Juh. Vasar,** kirjanik **Hend. Visnapuu,** ja näitleja **Alb. Uksip.**

Nädal pildis trükitakse heal paberil vase-sügavtrükis, millega on kindlustatud piltide selgus, kunstipärasus ja ajakirja üldine kaunis ilme. Iga number 16—24 suurekaustalist lehekülge.

Nädal pildis ilmub Tallinnas kivitrükikoda R. Tohver ja Ko väljaandel. Ajakirja tegevaks ja vastutavaks toimetajaks on kunstiajaloolane Alfred Vaga. Keeleliseks nõuandjaks on haridusnõunik mag. Joh. Aavik. Erikaastöölised ja fotoreporterid kõigis kodumaa linnades ja suuremates keskustes; samuti on esindajad mitmel pool välismaal.

Nädal pildis maksab tellides: veerandaastas 3 kr., pooles aastas 6 kr., aastas 12 kr.; **üksiknumber 25 senti.** Tellimisi võtavad vastu kõik Vabariigi postiasutused. Posti jooksev arve nr. 571.

Toimetus ja talitus:

Tallinn, Suur Tartu maantee nr. 49. Telefon 304-22 Toimetaja kõnetunnid kl. 10—12 igal äripäeval.

Esimene number

ilmub 8. aprillil, teine 23. aprillil, kolmas 30. aprillil ning edasi järjekindlalt igal neljapäeval uus number. Ajakiri on ilmumispäeval müügil kõigis linnades, alevites ja raudteejaamades.

Autolt kukkudes ſurma

Raske õnnetus Tallinna—Pirita teel

Pühapäewa õhtul kella ½9 ajal juhtus raske liiklemisõnnetus Tallinna läheduſes Pirita teel. Nimelt kukkuſid weoautole aſetatud kraamikoormalt maha 4 meeſt, kelledeſt üks ſai ſurma ning kaks tugewaid wigastuſi. Surma ſai Peeter Schultz, wigastada Guri Arula ja Walerian Loik. Terweks jäi koorma otſas istujateſt ainult Wſewolod Reiman. Autojuht Wolfgang Brenner ning tema kõrwal istuw Arula abikaaſa ei märganudki õnnetuſt ning kihutaſid autol edaſi.

Arulate abielupaar elas Pirital, kuſt pühapäewal taheti linna üle kolida. Selleks telliti kohale weoauto A—304, laoti ſellele majakraam ja alustati ſiis ſõitu. Arula iſe ja kolm tema kaaslaſt aſuſid kraamikoormale, kuna Arula abikaaſa istus autojuhi kõrwale.

Mõniſada meetrit Pirita kordoniſt linna poole kurwe kohal hakkas kraamikoorem kõikuma ning paiskas neli meeſt teele maha. Autojuht õnnetuſt tähele ei pannud ning ſõitis koormaga edaſi kuni Marienbergini, kus auto benſiin otſa löppes. Alles ſiis leiti neli meeſt puudu olewat. Mahakukkunud leiti üles piiriwalwurite poolt, kes kohale kutſuſid Punaſe Risti auto. Selgus, et Peeter Schultzi ſeiſukord oli wäga tõſine, kuna tal oli purunenud otſaeſine ja wigastuſi ka mujal. Ta ſuri teel linna Keskhaiglaſſe. Ka Walerian Loiki ſeiſukord oſutus raskeks, kuna tal oli murdunud abaluu ja rangluu ning oli ſaanud peale ſelle weel wähemaid wigastuſi. Kergemini pääſes G. Arula, kellel on käeluu murre ja wäikſemaid haawu. Terweks jäi mahakukkumiſt ainult Reiman.

Loik lõpetas alles möödunud aastal Pallaſe kunstikooli, kuna Arula töötas kindlustusinſpektorina EEKS „Maja“ juures. Alles möödunud aastal ſai autoſõidul ſurma Arula eſimene abikaaſa.

Õnnetuſi töö juures.

Tallinna linna keskhaiglaſſe toimetati raskete wigastustega Hageri alewikus eluſew tööline Woldemar Ülewain. W. Ülewain töötas ſamas alewikus Illiſoni saeweskis. Hooratta käimapanekul jäi mees hooratta ja katla kere wahele, ſai raskeid ſiſemiſi wigastuſi ning luumurdeid.

Keskhaiglaſſe toimetati weel Rapla wallas Põrjaku külas eluſew Walter Toomingas, kes jäi metſatöödel mahalangewa puu alla. Puu purustas tööliſe parema jala.

ÜS Raimla — uus üliõpilaskonna A klaſſi wõrkpallimeister

Pildil alates waſakult: istuwad: A. Karindi, E. Eliste, R. Mäekola; ſeiſawad: W. Undrits, A. Laaji, E. Hanko (kapten), J. Üts.

Oksjon

Riigi trükikoda korraldab 17. apr. 1936. a. kell 5 p. l. oma ruumes, Niine tän. 11, Tallinnas

raha- ja pakikaartide lõigendite oksjoni

vähemate ja suuremate partiide viisi. Riigi trükikoda on määranud oksjonile kuni 600 kg. lõigendeid, jättes endale õiguse müüa neid ka vähemal määral. Mingisuguseid reklamatsioone või pretensioone müüdud lõigendite asjus vastu ei võeta. Oksjonist osa võtta soovijaid palutakse endid registreerida varakult Riigi trükikoja kassas äripäevadel kella 8—14-ni, makstes tagatiseks vähemalt 10% kavatsetavast ostusummast, kuid mitte vähem kui 20 krooni. Lähemaid teateid saab Riigi trükikoja kantseleis.

Riigi trükikoja juhataja

Kaks kalurit öö ja päewa pool paljalt triiwiwal jääpangal

Soome hülgekütid päästſid merehädaliſed ja wiiſid need S.-Tütarſaarele.

Laupäewa õhtupoolikul ſaab. Wiru rannikul aſuwaſſe Sope randa neli ſoomlaſt, kes lahel wiibiwad hülgejahil ning meie randa tulid toidukraami muretſema. Soomlaſed tõid teate S.-Tütarſaarelt oma kodurahwale hiljuti kadunuks jäänud Püſſi walla elanikkudelt Kalju Wirumurmelt ja Auguſt Lutſult. Ühtlaſi jutustaſid ſoomlaſed eelnimetatud kalurite raskeſt õnnetuſeſt merel, mille tagajärjel neid kodurahwa poolt juba hukkunuteks arwati. Kui mõni päew tagaſi ſai teatawaks, et S.-Tütarſaarele toodi külmanult kaks eestlaſt, ſiis kerkis kadunute omastes nõrk lootuſeſäde, et tegemiſt on nende perekonnaliigetega, kuid puuduſid igasugused lähemad andmed, mille tagajärjel wahepeal ſeegi lootuſekiir kustus ja randlaſt jällegi raske teadmatus waewas. Merehädaliste päästjad aga ſelgitaſid nüüd igaſugused kahtluſed. Merehädaliſed on olnud liikuwal jääpangal öö ja päewa.

Liiklemine Walga ja Irboska piiripunktides

Märtſikuul oli Walga kaudu wälismaadega kaubawahetus eriti elaw.

Selle kuu jooksul tuli ſiit meile ſiſſe 1893 reiſijat ja 102 wagunit mitmeſuguſe kaubaga ja läks meilt wälja 1988 reiſijat ja 129 wagunit kaubaga.

Irboska kaudu tuli meile N.-Weneſt ſiſſe 101 wagunit kaubaga. Walga kaudu tuli meile Lätiſt ſiſſe 23 wag.: Läti ſuhkrut, 3 wag. 150 jalgrattaſt, 1 wag. kumme; Rootſiſt 20 wag. lina ja 9 wag. linatakku; [illegible] 18 [illegible] Tallinna kaudu Rootſi. Meilt Walga kaudu wälja läinud kaubas on eſikohal põlewkiwiſaaduſed: 26 wag. benſiini, 19 wag. põlewkiwiõli, 13 wag. tſementi, 1 wag. põlewkiwiõli, terge, Tſhehhoſlowakkiaſſe piirituſe ſegamiſeks jne. Irboska kaudu tuli N.-Weneſt meile 60 wag. ſuperfoſfaati, 32 wag. ſoola, 6 wag. malmi, 6 wag. külwimaſinaid ja rohuniitjaid.

Elekter ja telliskiwi

Jõukomitee ülesanded esialgu erikomisjoni käita.

Kas riiklik wõi era-telliskiwitehas?

Esmaspäewa õhtupoolikul oli riigiwanema juurde kokku kutſutud waſtaw komiſjon, kelle ülesandeks on kaaluda Eeſti elektrifitſeerimiſe laiendamiſe küſimuſt. See komiſjon on ſama, kes hiljuti mõnel korral kaalus meie küttekiiſimuſe otſtarbekohaſemat korralduſt ja eſines mäletatawaſti waſtawate ettepanekutega. Komiſjon täidaks nii ſiis ajutis. Hiljem tegewuſſe aſtuwa jõukomitee ülesandeid. Lähemad üksikaſjaliſed kawad elektritööſtuſe laiendamiſeks eſitataks hiljem juba jõukomitee.

Praegu wiibiwad Sakſamaal meie majandus- ja teedeminiſteeriumi eſindajad, kellede ſinnaſõit on ühenduſes meie ehitusmaterjali ſaamiſe ja kaſutamiſe otſtarbekohaſema korraldamiſega. Eeskätt tahetakſe jälgida ſealſet telliskiwitööſtuſt, et ſiis meil koostada waſtawat ja moodſat telliskiwitehaſe projekti. Nagu meie majandusminiſteeriumiſt kuuleme, ei ole weel ſelge, kes edaſpidi juhiks ſääraſt uut telliskiwitehaſt, kas ſee ſünniks täielikult riigi ettewõttena wõi erakapitaliga. Igal juhul peetakſe aga tarwilikuks, et meil oleks projekt olemas, pealegi kui on päewakorral puumaterjali aſendamine ſuuremal määral tulekindla ehitusmaterjaliga.

Ühenduſes uue moodſa telliskiwitehaſe ehitamiſe kawatſuſega on käimas ka meie ſawilademete uurimine. Praegune olukord ei ole igatahes loomulik, kuna on juhuſeid, kus ehitati telliskiwitehas ja juba aaſta päraſt ſelgus, et ümbruskonnas enam ſelle tehaſe jaoks ſawi ſaada ei ole.

Jäälõhkujate hõimuleping

Soome miniſter pidas Tallinnas läbirääkimiſi jäälõhkujate aſjus konwentſiooni ſõlmimiſeks

Laupäewa õhtupoolikul ſaabus Tallinna Soome jäälõhkuja „Jääkarhu", mille pardal olid Soome kaubandus-tööſtusminiſter Arola ja Soome mereaſjanduſe peawalitſuſe juhid. Tallinnas wiibimiſel Soome kaubandus-tööſtusminiſter awaldas tänu meie teede- ja majandusminiſtrile ning weeteede walitſuſe direktorile jäälõhkuja „Suur Tõllu" ſoodſa rentimiſe eeſt.

Soome kaubandus-tööſtusminiſtri Tallinnas wiibimiſe puhul oli ka läbirääkimiſi jäälõhkujate waſtaſtikuſe rentimiſe ſuhtes edaſpidi. Aſuti põhimõttelikule ſeiſukohale ſõlmida ſelles aſjas waſtaſtikune konwentſioon, mille põhjal edaſpidi oleks juba kergem tarbekorral waſtaſtikku jäälõhkujaid rendile anda. Konwentſioon wõiks tulla ſõlmimiſele juba eelolewal ſügiſel.

„Jääkarhu" wõttis Tallinna ſadamaſt peale enda jaoks eeſti kiwiõli ja lahkus ühes Soome miniſtriga Tallinna ſadamaſt täna kell ¼1 l. „Jääkarhul" ſõitſid Soome ka Eeſti ſaadik Soomes H. Rebane ja Soome peakonſul Eeſtis J. Puhk.

Majandusteated.

Kodumaa toornahatoodangus eſikohal weiſenahad

Siſeturu tarwituſt katawad kodumaa toornahad 80—95% ulatuſes

Kodumaa toornahatoodangu üldkoguſeſt on Konjunktuurinſtituudi andmetel weiſenahatoodang ſuurem kui waſika-, lamba- ja hobuſetoornahatoodangud kokku. Wiimaſe wiie aaſta andmetel oli üksikute loomanahaliikide oſatähtſus toornahatoodangus järgmine: weiſenahad — 54%, waſikanahad — 21,7%, lambanahad — 17% ja hobuſenahad — 7,3%.

Toornahatoodang ja ſiſeturutarwitus on näidanud wiimaſtel aaſtatel tunduwat tõuſu ja kui näit. wõrrelda aaſtaid 1930/31 ja 1934/35, ſiis ſelgub, et ſiſeturutarwitus on tõusnud 25% wõrra.

Kui wõrrelda toornahkade kogutoodangut ſiſeturutarwituſega, ſiis nähtub waſtawateſt andmeteſt, et kodumaine toornahkade toodang ſuudab koguſelt rahuldada umbes 80—95% meie ſiſeturutarwituſeſt. Kodumaa nahatööſtuſe toornahatarwituſt ei ſuuda ſeega kodumaine toornahatoodang rahuldada 5 kuni 20% ulatuſes ja ſee puudujääk on tingitud peamiſelt nuumweiſte arwu wäheſuſeſt.

Wälismaaliſteſt toornahkadeſt **importeeritakſe meile peamiſelt pühwli-, härja- ja lehmatoornahku.** Wähemal määral importeeritakſe parkimata lamba- ja kitſenahku ja wiimaſel ajal wäheſel määral ka parkimata uſſinahku.

Toornahkade wäljaweos omawad waſikanahad eſikoha, nii et kõige ſuuremal wäljaweo-a. (1929/30), waſikanahkade eksport moodustas ¾ kogu waſikanahkade omatoodanguſt. Wiimaſtel aaſtatel waſikanahkade eksport on olnud wäikſem ja näiteks 1934/35. a. weeti wälja 44,3% meie waſikanahkade üldtoodanguſt. Weiſenahkade wäljawedu on olnud wõrdlemiſi juhuslik ja mõnel aaſtal ei ole meilt üldſe neid eksporteeritud. Lambanahkade wäljawedu on wiimaſel ajal hoopis ära jäänud, kuna kodumaal lambanahkade parkimiſe ja wärwimiſe alal on tehtud ſuuri eduſamme, nii et lambanahku on tulnud kordkorralt ſuuremal määral ka importeerida (1934/35. a. ulatus lambanahkade import 18 tonnini). Hobuſetoornahku on eksporteeritud hoopis wäheſel määral, kuna kodumaal umbes 70% ulatuſes hobuſenahk leiab ümbertöötamiſt ſaapapealisnahkadeks.

Muſtrimeſs Plowdiwis Bulgaarias

Bulgaaria konſulaat palub teatada, et 13.—26. aprillini toimub tſaar Boris 3. patronaadi all neljas muſtrimeſs Plowdiwis. Huwi ſelle meſſi waſtu on ſuur. Meſſi külaſtajad wõiwad näha kõiki Bulgaaria ſaaduſi põllumajanduſe, tööſtuſe ja käſitöö alal. Peale ſelle meſſi külaſtajatel on wõimalus nautida iluſat kewadeilma ja tutwuneda ümbruſega ning ajalooliſte waatlemiswäärſuſtega Plowdiwis, mida peetakſe kõige ſuuremaks keskuſeks Lõuna-Bulgaaria kaubanduſe, majanduſe ja kultuuri alal.

Meſſi külaſtajaile antakſe Bulgaaria raudteil 70% hinnaalanduſt. Peale Plowdiwi wõiwad wälismaalaſed ſuurema hinnaalanduſega reiſida ka teiſteſſe Bulgaaria keskuſteſſe. Jugoſlaawia raudteed annawad Plowdiwi meſſi külaſtajaile 50% hinnaalanduſt, Poola 33% ja Türgi 25%.

Linahinnad

Linahindade noteerimiſe komiſjon noteeris lina ja takų kokkuoſtu hindadeks ſentides ühe kg eeſt franko kokkuoſtja ladu riiklikkude ſtandard ſortide aluſel:

	Petſeri-Wõru	Mujal Eeſtis
R	98	97
Hd	89	88
D	80	79
OD	69	68
LOD	58	57
H	46	45
Takud 1. ſort	58	
2. „	46	
Ehitustakk „	17	

Tendents: langew.

Puuwillakaupade hinnad on meil olnud kõrgemad kui ſeda eeldawad tootmiskulud

Konjunktuurinſtituudi kuukirja uuemas numbris on wõetud lähema waatluſe alla tekſtiilſaaduſte hindade kujunemine ja tekſtiilſaaduſte turuolukord. Kaſutades waſtawaid andmeid ka teiſte maade kohta jõutakſe kokkuwõttes ſeiſukohale, et meie puuwillatööſtuſe hindade taſe, wõrreldes ingliſe ja ka ſakſa tekſtiilwalmiskaupade hindade taſemega, on olnud alates 1930. a. tunduwalt kõrgem. Meie puuwilla- ja puuwillariide hinna ſuhteliſelt ſuur wahe wõrreldes Inglis- ja Sakſamaaga (wõttes arweſſe ka nende maade tootmiſe ja turuolukordi) lubab järeldada, et meie puuwillakaupade hindade taſe on olnud ſiſeturul kõrgem, kui ſeda wõiks eeldada tootmiskulude taſemeſt. Tuleb nimelt meeles pidada, et toormaterjali kui ſuurema kululiigi hind oli 1931—34. a. terwelt 40—50% wõrra madalam 1929. a. taſemeſt. Meie puuwillatööſtuſe hinnapolitika tulemuſeks on olnud puuwillaſeriide tarwituſe tagaſiminek, mille aſemel on ſuuremal määral tarwitatud kunſtſiidiſt ja ſegamaterjaliſt riiet. Seepäraſt oleks puuwillatööſtuſe huwides, rääkimata tarwitaja huwideſt, rewideerida ſeniſt hinnapolitikat.

Ka willatööſtuſes on Konjunktuurinſtituudi hinnangul ſiſeturu olukord ning willariide ja willahindade kujunemine olnud ſoodſad. Seda ſiiski mitte ſel möödul nagu puuwillatööſtuſel.

Benno Hanſen teeneliſeks ſoliſtiks

Laupäewal pühitſes „Eſtonia" ooperi ſoliſt Benno Hanſen oma 25-aaſtaſe lawategewuſe tähtpäewa. Sel puhul tuli ettekandele Dargomõſhſki fantaſtiline ooper „Näkineid", milles juubilar eſines möldri oſas.

Etendus möödus ſuure edu tähe all ja juubilar ſai keſtwate aplauſide oſaliſeks, kuigi maja oli wälja müüdud poolikult. Juubilari auſtamine toimus eſimeſe waatuſe lõpul. Lawale oli toodud laud täis lilli ja pudeleid. Laua ees ſuur õlleankur waſtawate kraanide ning õhupreſſiga. „Eſtonia" nimel terwitas juubilari dir. P. Olak, teatades, et talle on antud teeneliſe ſoliſti kraad ja teenetemärk. Näitlejate poolt lauſus humoriſtikaid ſõnu A. Lüdig — „ja laulad ſiin ja ſeal, kord ſelles ſaalis ja ſiis jälle tolles ſaalis" — ning annetas juubilarile wiinaſerwiiſi. Ühtlaſi tegi ta teatawaks, et Hanſen on walitud „Eſtonia" näitlejate ühingu auliikmeks. Kultuurkapitali poolt andis kinniſe ümbriku üle J. Tõnopa. Endiſte Peterburi eeſtlaſte poolt toodi juubilarile mäleſtuſtäheks endiſteſt ühiſelt weedetud aegadeſt ſuur kriſtall-õllekann.

Suurima aplauſi aga lõikas Benno Hanſen ſiis, kui ooperi lõpul talle lawale taſſiti maailmatuſuur pudel wuliſewa ſiſuga, küljes ſüllapikkune retſept.

Kotkariſt dr. Weisſile

Laupäewal kell ½12 andis riigiwanem oma kabinet. üle dr. Helmut Weisſile Kotkariſti 3. klaſſi märgi. Kotkariſt lubati riigiwanema poolt dr. Weisſile teatawaſti raamatuaaſta lõppaktuſe puhul eſimeſe eeſti raamatu, Wanradt-Kõlli katekismuſe oſade leidmiſe eeſt.

Järwamaal 3817 eeſtiſtatud nime ja 2885 riigilippu

Eeskujuks teiſtele waldadele Wajangu ja Albu wallad.

Waſtawateſt kokkuwõteteſt nähtub, et Järwamaal on ſeni eeſtiſtanud oma nimed koguſummas 3817 kodanikku, wõõrapäraſte nimedega on weel aga terwelt 19277 kodanikku. Elanike üldarw Järwamaal on 49015. Eeskujuks tuleb nimede eeſtiſtamiſe alal ſeada teiſtele waldadele Wajangu wald, kus wõõrapäraſte nimedega kodanikke oli üldſe ainult 260, neiſt aga juba 147 eeſtiſtanud nimed, kuna elanike arw wallas on 1751. Eeſtiſtatud on ſiin aga ka walla ja aſunduſe nimed — endiſed Einmanni wald ja ſamanimeline aſundus. Halb on lugu Wäätſa, Wahaſtu, Säretwere, Käru ja Alliku waldades, kus walla elanike üldarwu arweſtades wõõrnimede protſent ſuur ja eeſtiſtamiſi ſeni wähe.

Riigilippe on Järwamaal praegu 2885 majapidamiſel, kuna 6508 majapidamiſel need puuduwad. Eeskujuks tuleb ſeada teiſtele waldadele Albu, Käru ja Wäinjärwe waldu. Albus on lippe 448 majapidamiſel, puudub weel ainult 162, Kärus on lippe 232 majapidamiſel, puudub 154, Wäinjärwes omab riigilippu 304 majapidamiſt, kuna 472 majapidamiſel on lipp weel muretſemata.

Kiwiõli rahwamaja walmib ſügiſeks

Kiwiõli uues ja moodſas rahwamajas, milline oma ehituſelt tõotab ületada kõik omaſuguſed Wirumaal, on alanud juba ſiſemiſed tööd ja uus hoone loodetakſe awada ſuwehooajaks. Eriliſt tähelepanu wäärib uue rahwamaja teatriſaal, milline on kaldpõrandaga ja ſiſaldab oſawaſti mahutatuna kolmſada iſtekohta. Teatriſaali kõrwal aſetſeb peoſaal, milline oma mõõdult ei küüni küll teatriſaalini, kuid ſuudab ſiiski wõimaldada pidude pidamiſt 200—300 inimeſele.

15 aaſtat jageluſi ſilla päraſt

Wiljandimaal on omapäraſeks kuulſuſeks Umbuſi ſilla ehitamiſe küſimus, mille päraſt nüüd juba umbes 15 aaſtat waieldud ilma mingiſuguſe tulemuſeta. Sild tuleks Wana- ja Uue-Põltſamaa waldade piirile Umbuſi jõele. Uue-Põltſamaa mehed tahawad, et ſild ehitataks „Weski" talu paiſule. Wallawolikogu awaldas ſoowi, et ſinna weetud ſilla materjal antaks wallale üle ſilla ehitamiſeks paiſule, ka eſineti palwega Wiljandi maawalitſuſele, et ſilla ehitamine tehtaks ülesandeks Wana-Põltſamaa wallawalitſuſele, kusjuures Uue-Põltſamaa wald taſuks materjali hinnaſt ühe kolmandiku.

Wana-Põltſamaa wallawolikogus, kus neil päewil jälle küſimuſe päraſt waieldi pikalt-laialt, leiti, et paiſule ſilda ei wõi ehitada, kuna ſinna ei ole juurdepääſu, maa on wõõrandamata; liſaks ſellele jääks teele kaks järſku käänakut, miſtõttu oleks wõim. liikuda mootorſõidukitel ja raske pääſeda läbi iſegi hobuſega. Arwati kohaſemaks ſilda ehitada allapoole paiſu. Wolikogu lõpuks otſuſtas ſaata oma ſaadikud Wiljandi maawalitſuſſe palwega, et ſilla ehitamiſe küſimuſ. otſitaks wõimalikult kiirelt mingiſugune lahendus.

Egiptus lipu all

Kairoſt, 6. aprillil. Egiptuſe walitſus otſuſtas lipu alla jätta ſõdurid, kelle teeniſtusaeg möödub 30. juuniga.

Õnnetuſi ja kuritöid

Ajas aiaſa otſaga külge

Politſei kooſtas protokolli Laewa wallas elutſew. Karl Laas'ile, kes reedel puuturul ſõites ajas aiſa otſaga Märt Kont'ile külge.

Haawas ſõnadega politſeiametnikku

Politſei kooſtas protokolli Friedrich Wiik'ile, kes ööl waſtu pühapäewa kella 3 paiku Wene t. 5, Tartu Eeſti Käſitööliſte Abiandmiſe Seltſi ruumes joobnud olekus awalikku rahu rikkus ja politſeiametnikku ſõnadega haawas.

Rikkus rahu

Raekoja t. 98 elutſew Adolf Turk rikkus rahu joobnud olekus laupäewa õhtul kella 10 paiku Uueturu tn. maja nr. 22 kohal. Politſei kooſtas rahurikkujale protokolli.

Kaklesid „Kalewi" ees

Politſei kooſtas protokolli Ilma Hankole ja Albert Schottile, kes laupäewa õhtul kella 8 paiku Wabaduſepuieſteel „Kalewi" mäleſtusſamba juures omawahel kakleſid.

Tülitas möödakäijaid

Edgar Pulk lärmitſes laupäewa õhtul kella 9 paiku Poe tn. maja nr. 4 kohal ja tülitas möödakäijaid. Politſei kooſtas lärmitſejale protokolli.

Said hakkama kombluswaſtaſe teoga ..

Politſei kooſtas protokolli Auguſt W. ja Karl S. peale, kes laupäewa õhtul kella 11 paiku Kaubahoowis poe nr. 26 kohal kõnniteel ſaid hakkama kombluswaſtaſe teoga.

Kukkus kõnniteele maha

Meltſiweski tn. nr. 28 elutſew Marie Kurwiſt kukkus pühapäewa hommikul kella 9 paiku Meltſiweski tänawal maja nr. 2 kohal kõnniteele maha, wigaſtades kukkumiſe tagajärjel puuſa. Kannatadaſaanule anti arſtiabi ülikooli haawakliinikus.

Auto ajas hobuſe pikali

Ropka wallas Jaak Tomſon teatas politſeile, et pühapäewa hommikul kella 9 paiku on Riia tänawal maja nr. 2 kohal ſõitnud tema hobuſele peale ſõiduauto 176. Auto tähte iſik ei mäleta. Kokkupõrke tagajärjel paiskus hobune tänawale pikali. Tomſon oli ſõitnud mööda Riia tänawat alla, kuna auto oli temale ſõitnud waſtu, liikudes wale kätt.

Puſſitajad tungiſid korteriſſe

Laupäewa õhtul puſſitas Elmar Suur Tähe tänawal nr. 65 elutſewat rohukaupluſe omanikku Arwed Beckmann'i. Wigaſtus kuulub kergete liiki. Puſſitaja wõeti wahi alla ja paigutati wangla.

Laupäewa õhtul kella ½11 paiku, kui Arwed Beckmann juba magas, oli klopitud tema korteri ukſele. Arwates, et waheſt ſugulaſed ſoowiwad ſiſſe tulla, oli korteriomanik ukſe awanud. Siſſe olid tulnud Elmar Suur ja tema kaaslane, kes hiljem oſutus Edgar Opmann'iks. Mehed oli hakanud Arwed Beckmann'i peksma ja Elmar Suur löönud temale kolm korda ſuure noaga näkku. Seejärele peksjad lahkunud.

Haiglas ſelgus, et kannatadaſaanul on ſuu ümbruſes mitu haawa. Lõua otſas igeme kõrguſel on üks haaw, mis ulatub ſuukoopaſſe. Alumiſel huulel on lahtirebitud tükk ja ülemiſel huulel ſentimeetri pikkune haaw.

Elmar Suur on waremalt warguſte päraſt kariſtatud 9 korda, ſamuti Edgar Opmann on waremalt kariſtatud iſik. Puſſitaja Elmar Suur wõeti kriminaalpolitſei poolt wahi alla ja paigutati täna wangla.

Tartu jaamas waraſtati reiſija 2 pakki

Laupäewal waraſtati Tartu jaama 3. klaſſi ooteruumiſt Jõgewa elanikul Arrol 2 pakki 40 kr. wäärtuſes. Pakkides olnud: kalawõrku, wõrgunööri, meeſtekingad, kleidiriie, 10 liitrit kureмarju j. m.

Relwaga mängides kuul kõhtu.

Laupäewal juhtus Rakweres õnnetus päewapiltniku Enn Kiwitiga, kellel kuul tungis kõhtu, läbiſtades ſooled. Samal päewal wõeti ette operatſioon, mis ſelgitas, et tema wigaſtus kuulub raſkete liiki. Rewolwer läks lahti Kiwiti hea tuttawa A. Wendti käes, Kiwiti enda fotoateljees.

Arſti arwates kuulub Kiwiti wigaſtus raſkete ja elukardetawate liiki, kuna kuul on läbiſtanud peenſoole ja ühe jämeſoole. Wigaſaanu ei ſüüdiſta Wendti tahtlikus kehawigaſtuſe tekitamiſes waid wigaſtus tulnud õnnetuſe tagajärjel.

Sport.

Uus Eesti rekord tõstmises Oolelt

Järjekorraliſi katſeid raskejõuſtiku olümpia kandidaatidele

Pühapäewal peeti Tallinnas kaitſeliidu wõimlas raskejõuſtiklaſtele järjekorraliſi olümpiakatſewõiſtluſi. Seekordſel katſewõiſtluſel parema oſa moodustas tõſtmine.

Poolraskekaalus Oole (Tall. Kal.) püſtitas kahe käega rebimiſes uue Eeſti rekordi tagajärjega 102,5 kg, endine rekord 100 kg oli O. Luiga nimel ja püſtitatud 1928. a. Raskejõuſtiku Liidu poolt ülesſeatud olümpianormid ületaſid ſeekord terwelt 3 meeſt: Mürk kergekaalus, Oole poolraskekaalus ja Luhaäär raskekaalus. Mürk ületas olümpianormi juba teiſt korda. Luhaääre kohta wäärib märkimiſt, et tema ületas olümpianormi raskekaalus, ſ. o. 365 kg terwelt 7,5 kg wõrra. Sulgkaalus tuli wõitjaks Miller (Tall. Sp.), kes ſaawutas 257,5. Sama koguſumma ſaawutas ka wanameiſter A. Kaſt (Sindi Kalju).

Kergekaalus tuli wõitjaks Mürk (ÜENK Walga oſ.), kelle kolme tõſte koguſumma oli 285 kg. Keskkaalus A. Mälli (Tall. Pol. Sp. Ring), kolme tõſte koguſumma oli 300.

Poolraskekaalus Oole ((Tall. Kal.) ſaawutas kolme tõſtega 327,5 kg. Raskekaalus Luhaäär (Sport) ſaawutas kolme tõſtega 372,5 kg, kahega tõuge oli 152,5 kg.

Maadluſes

oli pühapäewaſtel katſewõiſtluſtel tagajärgi: Kärbeskaalus Sikk wõitis Wiljandi mehe Maiſte. Kerge- ja kergekeskkaalus peeti wõiſtluſi koos. Wäli ſaawutas ſeljawõidu Tootſi üle 12 m 10 ſek. ja ſai paremuswõidu tartlaſe Laane üle.

Laan wõitis omakord Kukke ja Toots wõitis paremuſega Wiljandi meeſt Wiirat. Keskkaalus Kulliſaar ſai paremuswõidu Mäe üle.

Poolraskekaalus eſines eriti häſti Frooman, kes wõitis paremuſega Neod ja ſaawutas ſeljawõidu Randmanni üle 4 min. ja wõitis Liinati paremuſega. Neo omakorda ſaawutas ſeljawõidu Randmanni üle 7 min. Wiljandi mees Orumets (end. Ungerſon) ſaawutas ſeljawõidu Liinati üle 12 min. Raskekaalus Paluſalu wõitis Wiikmäe (end. nimega Wiikberg).

Poksi katſewõiſtluſtel oli oſawõtjaid wähe ja ſeepäraſt wõiſtles ainult 4 paari. Sulgkaalus Seeberg wõitis Käbi ja kergekaalus N. Stepulow tunniſtati wõitjaks Nielenderi üle.

Tallinna ja Tartu wõimlejate wõimas paraad

Kolm tundi wõimlemiſettekandeid ülikooli wõimlas

Laupäewal korraldati ülikooli wõimlas Tartu ſ.-ſ. „Kalewi" ja Tartu Wõimlemisſeltſi algatuſel huwitaw wõimlemis-demonſtratſioonõhtu. Õhtut ſiſuſtaſid Tall. Kalewi ja Tartu Wõimlemisſeltſi mees- ja naisgrupid põhi- ja riiſtwõimlemiſettekannetega. Toredaid ettekandeid oli jälgima kogunenud kenake hulk publikut, neiſt enamiku moodustawad kodulinna wähemusrahwuſed, peamiſelt ſakslaſed. Ettekannete-õhtu awas korraldawate ſeltſide nimel L. Sild.

Ettekanded algaſid põhiwõimlemiſega Tallinna Kalewi naiswõimlejate poolt pr. F. Alewi juhatuſel. Stiilikalt eſinew naisgrupp wallutab kohe publiku ſüdamed. Järgmiſena kandis Tartu naisgrupp ette mitmeſuguſeid hüppeid hobuſel, J. Engelbrechti juhatuſel. Juhtus mõningaid wiperuſi. Kuid arweſtades ſellega, et mõned hüpped nõudſid harulduſt julguſt, wõib jääda rahule.

Kolmanda numbrina eſineſid Tartu mehed harjutuſtega roobaſpuiel. Eriliſte owatſioonide oſaliſteks ſaid juhataja Engelbrechti ettekanded. Samal riiſtal eſinejad Tall. Kalewi meeswõimlejad näitaſid aga weel kõrgemat kooli, ettekanded olid harulduſelt wiimiſtletud. Eriliſſe waimustuſſe ſattus publik nende grupphärjutuſte tehes roobaſpuiel. Aplaus ei tahtnud lõppeda lõppnumbri — 7 meheliſe püramiidi moodustamiſel, mis nõudis harulduſt jõudu ning taſakaalu.

Prl. Sapotſky (Tartu) kandis ette üksik-wabaharjutuſi, mis näitaſid küllaltki wiimiſtletud ja hingeſtatud tehnikat.

Tallinna 3-me liikmeline naisgrupp näitas, et harjutuſi kolmekeſi wõib teha ſama häſti kui üksinda, ſeſt kolme koostöö ja ühteſulawus ei jätnud midagi ſoowida.

Päraſt lühikeſt waheaega Tartu naisgrupp eſines harjutuſtega hobuſe ja roobaſpuu kombinatſioonis. Soowida jättis maandumine, mis oleks wõinud ſulawam olla. Tartu meesgrupi ettekanne — hüpped üle laua — nõudſid eriti ſuurt julguſt ning ſeepäraſt oli tingitud ka mõni wäike äpardus.

Õhtu „uhkema" ettekandena wõib nimetada Tallinna meesgrupi eſinemiſt J. Wihmari juhatuſel kangil. Ettekanded olid eriti ſulawad, walitſes kindel tehnika, jõu ja taſakaalu harmoonia ja otſe hiilgawaks kujunes „päikeſte" ſooritamine. Samal alal puudus aga Tartu noortel kindlus ja taſakaal, kuid julguſt ja ſüdiduſt on küllalt. Juh. Engelbrechti ettekanded kutſuſid wälja owatſioone.

Meeldiwaks lõppakkordiks kujunes Tallinna naisgrupi tore, ſulawalt naiſelik ja wiimiſtletud rühmliikumine. Ettekanded keſtſid weidi kaua, üle 3 tunni. Üldiſelt wõib täieſti rahule jääda ja tahaks loota, et aru ſaadaks, kuiwõrd tähtis on noorele inimeſele kehaline arenemine. On ju kehatehnika ja wõimlemine kindlaim tee terwiſele ja ilule.

K. Laſu ſiſewõiſtluſte meiſtriks

Pühapäewal lõppeſid nädal aega keſtnud Tallinna ſiſe-eſiwõiſtluſed tenniſes. Meeſte üksikmängus tuli wõitjaks K. Laſn, kes wõitis finaalis Meieri 6:3, 6:0 ja 6:4. Paarismängu finaalis tulid wõitjaks Laſn ja Kanger, kes wõitſid Kreem ja pr. Nõmmiku (wiimane wõiſtles ka üksikmängus meeſtega koos) 6:2 ja 6:2,

Senioride klaſſis tuli wõitjaks Graf, wõites finaalis McKibbini 6:4, 6:8 ja 6:3. Noorte klaſſis tuli wõitjaks S. Sidow, kes lõpumängus wõitis Kreemi 6:4 ja 6:2.

Neli jalgpallimaawõiſtluſt

Ungari meeskond praegu Euroopa parim

Wiiniſt, 6. apr. Pühapäewal peeti ſiin Auſtria-Ungari jalgpallimaawõiſtluſt. Ungarlaſed näitaſid jälle ſuurepäraſt mängu ja tulid wõitjaks 5:3, poolaeg 3:1. Ungarlaſte eeſt lõid wärawaid Kardos 3 ja Cſeh 2. Auſtria meeskonna nõrgemaks oſaks oli tagaliin.

Kuna Ungari tuli toime paari nädala eeſt ka Sakſa rahwusmeeskonna wõitmiſega, ſiis wõib tänawuſte seniſte tulemuſte järgi Ungarit pidada Keſk-Euroopa ja teatud määral ka kogu Euroopa mandri parimaks.

Itaalia napp wõit Helweetſia üle

Zürichiſt, 6. apr. Siin peeti eile Helweetſia ja Itaalia jalgpallimeeskondade wahel maawõiſtluſt, mis lõppes itaallaſte napi wõiduga — 2:1. See tagajärg rahuldab helweetslaſi, kuna Itaalia meeskond on ju 1934. a. maailmameiſter.

Ingliſe ja Shoti wiiki

Londoniſt, 6. apr. Pühapäewal kohtuſid ſiin Ingliſe ja Shoti jalgpallimeeskonnad järjekordſeks maawõiſtluſeks. Seekordne maawõiſtlus lõppes wiigiga 1:1.

Paide malewkonna meiſterwõiſtluſed raskejõuſtikus

Pühapäewal toimuſid Paides Järwa malewa raskejõuſtiku meiſterwõiſtluſed. Tõſtmiſes tuli ſulgkaalus eſikohale Martin Jõearu Esnaſt — 170,0 kg, kergekaalus — Aug. Lauren Annaſt — 220,0 kg, keskkaalus Osw. Wõidula — Järwa-Jaaniſt — 232,5 kg, poolraskekaalus Arnold Kiff Paideſt — 225,0 kg, raskekaalus Otto Oraw Esnaſt — 260,0 kg. Maadluſes ſaid eſimeſi kohti: ſulgkaalus — Edg. Kaſekänd Järwa-Jaaniſt, kergekaalus Joh. Bergfeldt Esnaſt, kergekeskkaalus Osw. Wõidula Järwa-Jaaniſt, keskkaalus Edg. Wõidula Järwa-Jaaniſt, raskekaalus Oswald Linnas Roosna-Allikult.

„Kalewi" poksiwõiſtluſed

kurſantidele peeti pühapäewal ülikooli wõimlas. Raskekaalus kohtaſid Maatalu ja Raudſepp; wõidab Maatalu 3:0, kui aktiiwſem. Kergekaalus Koorits wõitis kiirelt Waſſili, 1. ringil t. k. o., kuid kaotas iſe 1. ringil t. k. o. Saarnale. 1. Saarna, 2. Koorits, 3. Waſſil. Tugewa matſhi ſooritaſid keskkaalus Mutſo ja Michelſon; wõitis Mutſo 3:0. Kergekeskkaalus Kliimar wõitis taſawägiſes heitluſes Jaaniadoi — 3:0. Keskkaalus oli kõwem wõiſtlus Riimani ja Hennochi wahel, wõitis Riimann — 3:0. Treeningmatſhi tegid Wahi-Migatſer, paremuſt ilmutas Wahi.

Noorteſt parimad olid Saarna ja Mutſo.

Tartumaa malewa katſewõiſtluſed

Tartumaa malewa pidas pühapäewal ülikooli wõimlas maadluſes ja tõſtmiſes katſewõiſtluſi aprilli lõpul Walgas peetawate üleriiklikkude kaitſeliidu raskejõuſtiku wõiſtluſte waſtu, eſindusmeeskonna kindlaks määramiſeks. Wõiſteldi kahel rindel korraga.

Sulgkaalus Sukk „G" patalj. wõitis Tagoma, Pala, 14 ſekundi jooksul, kergekeskkaalus oli wõiſtlejaid rohkeſti, peeti 7 matſhi: Oras, Raadi, wõitis kolmel: Pettaid, J. Kriiſat ja Tamme; Pettai ſaawutas ſamuti kolm wõitu, wõites L. Kriiſat, J. Kriiſat ja Tamme. 1. Oras, 2. Pettai, 3) J. Kriiſa — Ulila. Keskkaalus Jürgenſon, Aru wõitis kiirelt Salu — 1.15,0 ja Treiali 17 ſekundiga. Salu wõitis Treiali 1.25. Kergekaalus — Lääne, Elwaſt oli üksinda kaalus; wõiſtles kergekeskkaalumehe Kriiſaga, kellele kaotas.

Tõſtmiſes kergekaalus Iſſak ſaawutas kolmega kogu ſumma — 197,5 kg.; keskkaalus A. Söber Arult ja W. Pärn, Palalt ſaawutaſid wõrdſe ſumma 242,5 kg. järeltõukes Söber kahe käega tõukas rohkem, tulles ſeega eſimeſeks. Poolraskekaalus Jürgenſon, Aru — tegi 242,5 kg, teiſeks tuli tuntud kergejõuſtiklane R. Iwaſk — 237,5 kg. Raskekaalus Endel Iwaſk ſaawutas 270 kg.

Ingliſe tudengid lõid ſakslaſi

Frankfurtiſt, 6. apr. Siinſel jalgpalliwäljal peeti eile ingliſe ja ſakſa üliõpilasmeeskondade wahel jalgpallimaawõiſtluſt, mis andis inglaſtele napi wõidu 3:2.

Uus maailmarekord 8 millimeetriga

New Yorgiſt, 5. apr. Endine kõrgushüppe maailmameiſter Harold Osborne püſtitas St. Louis' uue maailmarekordi hoota kõrgushüppes, tagajärjega 1 m 67,8 ſm. Endine rekord oli ka tema nimel tagajärjega 1,67 m.

Waras tõi hobuſe peale tarwitamiſt tagaſi

Wiljandimaal, Aidu ja Oiſu waldades, toimiti tänawu talwel rida julgeid aidawarguſi taludes, murdes küll lukke, küll kangutades pealt lageſid. Ühes talus oli aidaſt waraſtatud kraam iſegi weetud ära ſama talu hobuſega, kuid wiimane hiljem iluſaſti toodud tagaſi ja iſegi ſeotud kinni. Nagu Wiljandi kriminaalpolitſei nüüd ſelgitanud, toimis kõik need murdwarguſed korduwalt kariſtatud Eduard Oja, 38 a. wana, kindla elukohata, pärit Taagepera wallaſt. Seni ei ole õnneſtunud teda tabada.

Püſſi wallas näljutati laps

30. märtſil ſuri Püſſi wallas 8-kuuline Robert ja Hilda Soppe poeg Kalew. Nüüd on ſelgunud, et lapſe ſurmas on ſüüdi lapſe wanemad, kes olewat lapſe ſurnuks näljutanud. Süüaluſte peale on protokoll kooſtatud.

Dominomängijaid kariſtati

Elwas tabati kingſepp K. juures raha peale dominomängijad. Politſei konfiskeeris 4 kr. raha ja domino. Waſtutuſele wõeti mängijad Madis L. ja Arnold K. ning ka korteriperemees Aleksander K. Kõiki neid kariſtas Elwa jaoskonnakohtunik 5 ööpäewaſe areſtiga.

Teiſed lehed

Demokraatia ja diktatuuri

probleemi juure ütleb „Päewaleht":

„Peab demokraatiat kaitsma ja propageerima noorte hulgas, eriti meie oludes, kus meie puutumatus on ſenikaua garanteeritud, kui püſib Euroopas demokraatlikkude riikide ülekaal. Praegune Euroopa kaart on loodud demokraatia poolt, [illegible] ei anna midagi muuta. Kui algaks piiride ümberlappimine diktatuurriikide ſoowide kohaſelt, oleks kõigi wäikeriikide julgeolek hädaohus. On täiesti õige, et meie riigijuhid on kuulutanud end weendunud demokraatideks. Diktatuur ei paku wäikerahwastele wäljawaateid. Wõidujookſu maailmawalitſemiſe ja rikkuste jagamiſe päraſt, mis diktatuuride eesmärk, ei ſaa nad teha kaaſa, ſeſt nad on ſiis ikkagi pühendatud allajäämiſele ja kadumiſele. Wäikerahwad wõiwad olla tugewad ainult oma moraalſes jõus, waimſes kõrgetaſemes ja waimſes aristokraatias, nagu ütleb Mirkine-Guetzevitch, ja nende huwides wõib ſeista ainult, et püſiks Euroopa ſtatus quo. Senikaua, kui leiduwad wõimaluſed, et wäikerahwad ſaawad tuua kuuldawale oma hääle rahwuswaheliſel foorumil, on tähtis, et ſee kõlaks inimõiguste deklaratſiooni motiiwidel, ja ſomuti on tähtis ka, et nad teostakſid ſelle deklaratſioon endi juures tegelikult. See tundub konſerwatiiwſena mitmegi moodſa õpetuſe kõrwal, kuid ſee on wäikeriikide elunõue, nagu on elunõue ſeegi, et wälispoliitiliſed ſümpaatiad ſeowad meid ſuurte demokraatlike riikidega."

Raamatufond riigiwanema juurde

„Waba Maa" ſoowitab raamatuaasta töö jätkamiſeks järgmiſt ſüsteemi:

„Raamatuameti mõte näib liig bürokraatlikuna ja ülearuſena. Kohaſem oleks raamatukogude amet haridus-ſotſiaalministeeriumi juures, kuna ſihtaſutis raamatufond wõiks olla riigiwanema juures, ſeſt tema ülesanded — loowa kirjaniku toetamine, majanduslikult mittetaſuwate raamatute awaldamine ning eesti kirjanduſe tõlkimine wõõrkeeltesſe—käiwad riigipea tawalistesſe mätſeeni-ülesarnetesſe."

Wõikad elamuſed Tartus

„Uus Eesti" eſindaja on ſaanud Tartus elamuste oſaliſeks, mis panewad tal were tarretama:

„Ateenasſe" ſattudes eſimeſel hetkel paistub meeltesſe hoopis midagi wõõrastawat ja wõigaſt: torkawad ſilma erutawad punaſed wärwid ja toonid ſeintel, mööbleil, naiste küüſil ning naiste huulil, ärritawad kõrwu imelikud wõikad hääled — mingiſugune alaline klõbin laudadel. Istujate — ſuitſetajate meeste ning naiste näod näiwad wõikaina ja wõõraina. Tundub, et oled mingi nõiduſe wäel kogemata ſattunud kuhugi üle Eesti piiri. Kuid terawalt kuulates, kostab laudadelt ſiiski eesti keel, olgugi et ſee eesti keel kostab nagu wõõra murrakuna. See on kohtwiku murrak. Eriti „daamid" kõnelewad kohtwikus eesti keelt mingiſuguſe eriliſe wõõrapäraſe rõhuga ja hääldamiſega, ſee on niiſugune „peen" eesti keel, umbhäälikud kõwalt hääldatud, täishäälikud wenitatud ja moonutatud, eriti õ häälik.

See „peen" kõneſtiil on kooskõlas kõige muuga nende „daamide" ümber ja küljes — nende riietuſega, näojumestuſega, näoilmega, käeliigutuſtega, ſuitſuhoidmiſega ja tuharaputamiſega ja paljude muude nägemata „fineſſidega".

Edaſi on tallinlane-uuseestlane awastanud Tartus rabawa tõiga, et tartlaſed on puha minemas katoliku usku, mis ähwardab tuua weel wõikamaid asju:

„Ei tea ennustada, kui kaugele areneb Tartu waim ſelles ſuunas. Kas puhkeb lõpuks tõſine ſisſiſõda Tartu ja Tallinna waimu wahel, mis wõib muutuda ka uſuſõjaks wõi koguni uueks ristiſõjaks, kus Tartu wõitleb Rooma paawsti kaitſe all."

Rahwasteliidule ſõjawägi

Prantſusmaa rahukawa põhijooned walmis

ETA. Pariiſiſt, 6. aprillil. Reuteri teatel on Prantſuſe rahukawa tegelik koostamine lõpule wiidud ja päraſt ministrite nõukogu esmaspäewaſt koosolekut, kus kawa tuleb kinnitamiſele, kawa eſitatakſe Suur-Britanniale, Itaaliale, Belgiale ja Rahwasteliidule. Kuuldawasti Prantſuſe rahukawas lükatakſe tagaſi Sakſamaa etteheide, mille järgi Prantſusmaa olewat rikkunud preſident Wilſoni 14 punkti. Rahukawas rõhutatakſe Prantſuſe-Nõukogude Wene lepingu kooskõla Locarno lepinguga ja ſeletatakſe, et Prantſusmaa ei nõustu Sakſa piiri kindlustustöödega. Kawa olewat koostatud Rahwasteliidu raamides, tugenedes üldistele põhimõtetele wastastikuſeſt abistamiſeſt, relwastuste piiramiſeſt ja wähendamiſeſt ja kollektiiwſeſt julgeolekuſt. Peale ſelle ſiſaldawat Prantſuſe rahukawa ettepaneku eriliſe relwastatud jõu loomiſeks Rahwasteliidu kõigi liikmete poolt Rahwasteliidu põhikirja kaitsmiſeks. Selleks otstarbeks pidawat ſuurriigid andma igaüks 4 regulaarſet mehaniſeeritud diwiiſi ja wäikſemad riigid igaüks ühe.

Wäikeliit protesteerib.

Tſchehoſlowakkia peaminister Hodza wõttis reedel wastu ajakirjanduſe eſindajad, eſinedes neile ſeletustega aktuaalſete ſiſe- ja wälispolitiliste küſimuste kohta. Hodza ütles, et üldiſe ſõjawäeteenistuſe ſisſeſeadmine Austrias tähendab rahulepingute rikkumiſt. Tſchehoſlowakkia peab ſelle ſammu wastu tõstma protesti. Tſchehoſlowakkia walitſus eſitab protesti üheaegſelt Rumeenia ja Jugoſlaawia walitſustega, wõi eſitatakſe koguni kollektiiwne protestikiri. Edaſi peaminister Hodza ütles muuſeas: Locarno leping on ſurnud. Elagu uus Locarno leping. Sündigu Euroopas mis tahes, meie Kesk-Euroopas ei laſe pilgukski ſilmiſt asjaolu, et Kesk-Euroopa majanduslik organiſeerimine on Kesk-Euroopa konſolideerumiſe otſeſeks eelduſeks. Tſchehoſlowakkia wabariigi politika on kollektiiwſe julgeolu politika. Rahu on jagamatu, ſamuti ka julgeolu. Ent Euroopa julgeolu ei ſaa tugineda mitte ainult Londoni-Pariiſi-Berliini ſambale ja ſelle wastasſambale — Moskwale-Pariiſile-Prahale, waid Euroopa julgeoluehituſt peab toetama ka Kesk-Euroopa, ütles Hodza.

R.-Liit palub Itaaliat rahu teha

ETA. Genfiſt, 6. aprillil. 13-komitee eſimehe Madariaga aruanne tema lepitustegewuſeſt Itaalia-Abesſiinia konflikti lahendamiſel awaldati laupäewa õhtul. Madariaga aruanne kirjeldab peamiſelt tema ja Itaalia walitſuſe wahel toimunud mõtetewahetuſt, kusjuures puudutati ka Abesſiinia walitſuſe etteheiteid mürkgaaſide ja teiste Rahwasteliidu põhikirjaga wastolus olewate meetodite tarwitamiſe wastu Itaalia wäejuhatuſe poolt. Oma 27. märtſi kirjas Madariaga pöördub Itaalia walitſuſe poole, awaldades lootuſt, et Itaalia walitſus teeb kõik wõimaliku rahu peatſeks jalulеſeadmiſeks, mida lubab loota Itaalia nõuſolew wastus 13-komitee üleskutſele. 13-komitee poolt 23. märtſil temale, Madariagale, uſaldatud ülesande wõimalikult kiireks täitmiſeks Madariaga palub Itaalia walitſuſt teatada, millal ta wõiks Genfis kohata Itaalia eſindajaga.

Itaalia wastuſes 2. aprilliſt ſeletatakſe, et Itaalia on walmis kohe päraſt kewadpühi ſaatma oma eſindaja Genfi, et kokku leppida 13-komitee poolt ſoowitud läbirääkimiste käigus.

Lõpuks tähendab Madariaga oma aruandes, et läbirääkimiste kiireks läbiwiimiſeks tema peab wajalikuks mõlema poole eſindajad kutſuda ühiſele läbirääkimiſele. Sellele tema ettepanekule Abesſiinia eſindaja Londonis ſeletas, et ta nõustub ſellega, kui ta on ſaanud kindlustuſe, et Itaalia tahab arutada käſitluſeletulewaid küſimuſi Rahwasteliidu põhikirja piirides ja waimus, nagu ſeda nõuab Abesſiinia walitſus oma kirjas 13-komiteele 20. märtſil.

Aruande lõpul teatab Madariaga, et ta kutſub 13-komitee kokku 8. aprilliks.

Eesti perekond ſaabus Wenemaalt tagaſi

Reedel jõudis Narwa Wenemaalt Wirumaalt, Paaswere wallaſt päritolew Johannes Siimann koos oma naiſe ja kolme lapſega, kelledeſt kõige noorem alles 7 kuine. Laupäewa õhtul jõudſid nad Rakwerre kuhu jäid ööks peatuma, kuni tulewal nädalal ſõidawad ſiit edaſi Paaswere walda, kus Siimanni wanematel on wäikene talukoht. Sinna kawatſeb ta eſialgu peatuma jääda.

Elu Wenemaal olewat wiimastel aastatel olnud kaunis wilets, kuna elukallidus annud ennaſt tunda. Ta töötanud Wenes juba 1907. aastaſt alates kuni nüüd tulnud ſealt tulema. Elanud kogu aeg Lääne-Siberis endiſes Tomski kubermangus, kus töötanud põllumehena ning wiimaſe aasta pidanud lukſepa ametit raudteel. Palgad Wenemaal olnud wiletſad. Nimelt ſaanud ta 4—5 rubla päewas, kuid ſamal ajal makſnud ſealiha kilo kuni 20 r., leiwakilo olnud rubla ja kartuli kott 8—10 rubla. Nii polewat ſaanud palgaga kuidagi elada. Ta nõutanud Eestisſe ſõidu luba juba 1934. aastal, kuid polewat teda ſiiski lastud ennemini tulema kui alles nüüd. Sõitu alustanud ta 24. märtſil, kuni nüüd ſai lõpuks oma maakonnalinna. Sõit kogu perekonnaga läinud tal makſma 500 rubla.

Uus ſiſemus Rakwere loſſile

Wiimastel päewadel algaſid ſuured ümberehituſetööd Rakwere linnawalitſuſe hoones, kus waremalt aſus ſees Eesti Panga Rakwere oſakond. Nüüd aga kui pank ſai endale moodſad ruumid oma uues majas, kolis ta ſealt wälja, mis ajaſt jäigi tühjaks, kuna ſeal oli ſees ainult tööbörs ja linna eſimene wiinapood.

Uue kawatſuſe kohaſelt aſukſid uuesti remonteeritud ruumidesſe linna perekonnaſeiſuamet, terwishoiuoſakond, tööbörs ning ülemiſele korrale paigutatakſe Rakwere muuſeum ning tulewikus ka linnawolikogu koosolekute ſaal. Teiſele korrale pääſemiſeks tehakſe ſuur trepp eſiküljelt. Waremalt pääſes teiſele korrale ainult maja tagapoolſelt küljelt.

Lektor J. W. Weski annetas raamatuid

Lektor J. W. Weski on annetanud Maarja-Magdaleena algkoolile, kus tema on ſaanud oma eſimeſe hariduſe, 24 ilukirjanduslikku raamatut kokku 55,50 krooni wäärtuſes.

Kergeuſklikkus ja rumalus wõi nali ja kuritegu?

Ajakirjanduſe andestamata patustamine Andruſe miljonite ümber

Keegi on laſknud eesti ajakirjandusſe teate, nagu oleks üle aasta tagaſi Yonkersis ſurnud multimiljonäär Andrus Eestiſt pärit ſisſerändaja, ja kuna ta ſurnud poisſmehena, ſiis ta 100 kuni 800 miljoniliſe waranduſe pärijateks olewat ta ſugulaſed Eestis.

Kui nõiawõimul hakkas kohe ilmuma iganimeliſi iſikuid, kes pidaſid endid miljonääri ſugulasteks. Keegi energiline wahetalitaja tegi ühe „lähema pärijaga" lepingu, mille aluſel ta ſaab kättemuutetawa pärandusſe ſummaſt eneſele 20 protſenti. Sama wahetalitaja oli teinud jälle ühe lepingu kellegi „ſiinſete olude tundja" Eestis wiibiwa Ameerika „ärimehega", kes omakorda astunud ühendusſe ühe New Yorgi „parema adwokaadiga", ka kutſuwat ſee ärimees üles kõiki pärijaid koonduma ühiſeks aktſiooniks, muidugi tema kaudu.

Wahepeal lepingu alla kirjutanud „pärija" jõudis otſuſele, et ta on wahetalitajale liiga palju lubanud, ja hakkas astuma kohtulikke ſamme tehtud lepingu tühistamiſeks. Selle juures aga „pärijate" arw kaswas tundtunnilt. Üks ajaleht uhkustas ſellega, et pärijad uſaldawad tema teateid rohkem kui oma wolinike ſeletuſi. Algas wanade kirikuraamatute ſorimine John Andruſe ſünnikoha ja aasta kindlaks tegemiſeks. Kuna Eestiſt wälja läinud Andrus elanud kord Pihkwas, ſiis hakati ſamme astuma Nõukogude Wene walitſuſe ees, ſealſete kirikuraamatute andmete ſaamiſeks. Pärijad, nende ſugulaſed, ſõbrad ja tuttawad — kõik tegid kawatſuſi, mida teha dollarite kohale jõudmiſel: misſuguſeid maju osta ja müüa jne.

Kõik ſee ſündis ilma ſellekohaste teadete muretſemiſeta Ameerikaſt. Üks ainus kiri New Yorki oleks ſelgitanud ilma kiſa ja kärata, et John Emory Andrus ſündis 1841. a. New Yorgi külje all metodisti pastori pojana, ja et ta ſuri 1934. aasta lõpul, jättes waranduſe oma ſeitſmele elus olewale lapſele, kolmele lapſe-lapſele ja ühele heategewale aſutuſele. Pärandusaſi oli ka kohtus, kuna üks pojapoeg nõudis ühe testamendi tehniliſe punkti tühistamiſt, mida kohus ka tegi. Sellega ſiis kogu ſee Eestis tekkinud ärewus on üleliigne ja aluſeta. Asjal ei puuduks naljakas külg, kui ſee ei oleks kahjuks ſilleks liiga kurb. Waeſeid inimeſi on lastud kulu kanda, antud neile petlikke lootuſi ja tehtud neid teatud piirini naabrite pilkealuſeks, mida pole nii kerge kanda. Aſi on ſeda wäärt, et prokurör wõiks temaſt ühel wõi teiſel wiiſil huwi tunda.

Eesti ajakirjandusele on ſiit mitmel korral ſoowitatud astuda ſamme uſaldusväärſemate Ameerika teadete ſaamiſeks. Kahjuks need heatahtlikud ſoowid on kannud wähe wilja. **Jüri Annusſon.**

New York, 22. märtſil 1936.

Nõukogude miniatuure

Kuidas Gorlowkas müüdi maha kolhoos

Järgnew lugu wõiks kuuluda Gogoli loomingu hulka, kuid ta on ſiiski tegelikult ſündinud fakt ja tänapäewa „Wene tõſiolu" ſünhooſemaid pilte. Gorlowkas, Doni piirkonnas, tuli kohalik nõukogu, kindlasti mitte ilma otſeſe omakaſu tagamõtteta, ideele, likwiderida oma ringkonnas aſuw kolhoos „Waba Töö" ja müüa ſelle elus- ja eluta inwentar naabruſe ſowhooſile. Kogu kolhoos talumajade, maſinate, 28 hobuſe, lihahärgade, kolme toſina weowankri ja kogu ſeemnewiljaga hinnati komiſjoni poolt 7000 rublale ja müüdi ſelle eest maha. Kolhooſi talupoegade protestid nõukogu eſimehele põrkaſid kui kuiwad herned ſeina wastu; wähe ſelleſt — ta käſutas kiiremas korras lahkuma oma majadeſt. Kellel juhtus weel üle jäänud olema oma lehm ja kes walmis oli ſelle „kindla hinna" eest ära müüma, wõis jääda eſiotſa paigale. Ülejäänutega talitati lihtſalt: lähemaſt linnaſt komandeeriti kohale miilits, kes puhastas uue ſowhooſi maa-ala „wõõrasteſt" inimesteſt. Paari nädalaga olid hobuſed muutunud kronudeks, muud loomad ära ſöödud ja paremad taluhooned muudetud weel ſöömata ſigade ulualuſeks.

Kuid kolhooſi talupojad ei tahtnud leppida nende kallal toime pandud wägiwallaga, ja algas palweränak läbi wene ametiaſutuste mere. Kui müük teostus juba 1931. aastal, ei olnud 1936. a. alul weel ſuudetud teha otſuſt. Talupojad lõid kokku ja kirjutaſid mitte wähem kui 35 palwet — küll Gorlowka nõukogule, kohtule ja paljudele oma raiooni teistele aſutistele. Weeres mööda weel kaks tagajärjetut aastat. Kuus korda ſõitſid ſaadikud Staliniſſe, kuid ka ſiin ei wõetud neid jutule. Nüüd aſuti ründama Ukraina keskaſutiſi.

Kakskümmend kolm korda ſõitſid likwideeritud kolhooſi wolinikud Harkowi, kuni Ukrainas keskkontrollkomiſjon korraldas anda kolhooſi talupoegadele tagaſi ühes kraamiga. Wõidukindlalt pöörasid wahepeal kaewandustes ja naaberkülades ulualuſt leidnud talupojad kodukohta tagaſi. Kuid üllatuſt — neid wõeti ſiin wastu kui ſuuremaid waenlaſi, kuni ſowhooſiſt neile lõpuks ſeletati, et maa nad wõiwad ikka küll ſaada tagaſi, aga elus ja eluta inwentariſt ei ſaa olla juttugi. Algas uus ametaſutuste ründamine, kuni lõpuks Gorlowka ſowhoos ja nõukogu koliſid wälja ühes kõige ſellega, mis weel oli jätnud üle. Kui Gorlowka talupojad nüüd nõudſid häwitatud warand. eest taſu, leiduski uskumatult üks ringkonnakohtunik, kes neile wälja mõistis 200 rubla. Gorlowka wäle adwokaat Iwanow aga läkitas otſekohe oma ülemuſele Harkowi ſeletuſe, kus nimetab talupoegade nõudmiſt „eraomanduſe hingeelu jäänuſeks". Kolhoosnikud on aga põikpead, ja nad ei waiki enne, kui on ſaanud rüüstatud waranduſe eest aineliſe rahulduſe... Tagajärg: 2. detſembril 1935. a. ilmub kolhooſi härra Emdin, ringkonna juriskonſult, kes omal ajal politſeil laskis wälja ajada Gorlowka põliſed elanikud, kutſub kokku kolhooſi juhatuſe, haarab neil käest mapi kõikide haruldaſt oſatu tõendawate dokumentidega ja muude „wiltu aetud" paberitega ning kaob jällenägematult. Nüüd waadaku talupojad, kuidas nad weel oma „eraomanduſe pſühholoogiat" tõestada ſuudawad!

Demjan Bednõi waſikad

Kes oleks wõinud uskuda, et rewolutſioonäärne internatſionalism wäljenduks ka rahwuslikus loomakaswatuſes, nagu ſeda hiljuti deklareeris oma fantastiliſes kõnes luuletaja Demjan Bednõi Kremlis Stalini eesistumiſel peetud maa „eeskujulikkude" ſea- ja loomakarjaste kongresſil? Enamluſe algperioodil kerkis Demjan rahwaluuletaja piedestaalile oma riimitud propagandaartiklite walinguga, kuni ta mõni aasta tagaſi langes Stalini pahameele ohwriks, ja nüüd kõigiti püüab end uuesti kohandada ajawoolu nõuetele ja „uue hea elu" aabitſale.

Kus wõiks olla parem elu kui Wenemaal, küſis Demjan oma eeltähendatud kõnes, kus tänapäewal iſegi ſurnud loodus näib olewat ſaanud targaks, kus kuld, hõbe ja raud ja maapõue õlid iſe woolawad wene tööliſe rüppe, kuna ka need warad olewat tulnud aruſaamiſele, et nüüd neid õieti kaſutatakſe. Ja lehmad, kas ei tule nemad iſe kuus korda päewas lüpsja juure, et end lasta lüpsta? Lehmad teadwat, et neid nüüd enam ei tohita lüüa, ſeſt on ju olemas niiſuguſeid lüpsjaid nagu Maruſja Epp — „otſe lüpsi-profesſor", kes oma lehma udaraid õrnalt peſeb ſooja weega, neid peale lüpsi masſeerib. Ta teadwat, et lehm on õrn olewus ja et ta lüpsi ajal ei ſalli ſõimu... Seda olewat pannud tähele ka tema, Demjan Bednõi, ſügawas weendumuſes. Ja kus weel käitumine waſikatega! Neid joodetawat tänapäewa Wenemaal ſoojendatud weega (!), peale joomiſt puhastatakſe nende ninakeſed pehme lapiga, nii ſuwel kui talwel wiiakſe waſikad eſimeſe ja teiſe jootmiſe wahe ajal „jalutama", mitte lehmalaudas, ei, waid juſt nagu kõrgemate tütarde instituudis! „Jah, niiwiiſi kaswawad meie waſikad, niiſuguſtel nõukogude waſikatel on hoopis teiſed nõudmiſed, kui näiteks — fascistide omadel!" ütles Demjan. „Ja mis puutub fascistidesſe, ſiis ärgu joogu nad meie piima, ega ſöögu end täis meie lihaſt."

Ei ſõnagi enam ülemaailmſeſt rewolutſiooniſt ja kõikide tööliste wabastamiſeſt.

UUED PABEROSSID 25 TK. — 20 SENTI
PRIIMA
TUBAKATÖÖSTUSE TIPPSAAVUTIS.
B. Kallama.

Tunnustatud kirjanik

Raamatuaasta, mille ülesandeks oli waimſe loomingu ja waimſelt loowa inimeſe hindamiſe ſüwendamine, on möödunud. Lõplikkude kokkuwõtete tegemine Raamatuaasta ürituste õnnestumiſe kohta on warajane. Selle, meil enneolematu waimſe kultuuri propaganda tulemuſed ſelguwad alles hiljem, pikkamiſi, ſelle järele, kuidas Raamatuaasta ideeliſelt kaugeulatuslikud taotluſed jõuawad kultuuriliſiks traditſioonideks kaswada, milleſt rahwas kindlasti kinni peab, ſelle kindla teadmiſega, et waimu prioriteedi tunnustamine on kõige parem abinõu oma olemaſolu ja kaswamiſt tagada. Siiski ſaaks paljudegi Raamatuaasta töö tulemuste kohta juba mõnda ütelda, kõige pealt oma *lootuſt* awaldada mõningate algatuste kohta, mille edaſiarenemiſt ja küpſuſenikaswamiſt meie kindlasti ette näeme.

Siinkohal tahakſin oma teemat piirata ainult *tunnustatud kirjanikule*.

Selleſt ei ole kuigi palju aega tagaſi, kui meie kirjanik oli laiade hulkade meeleſt weel mingi ülearune inimene, mingi õigustamatult kerge elu elaja, mingi lukſuſe-nähe, mitte ühiskonna wajaline inimene. Temas ei nähtud mitte kaswatajat ega juhti, mis ta oma loomuſe kohaſelt on, mitte ſüdametunnistuſt ega ſüdametunnistuſe kujundajat, waid leiwateenimiſeks ridade tegijat. Lühidalt: kirjanik oli inimene, kes olla wõib, kuid kelleta ka wäga hästi läbi ſaaks, kelle järele wajaduſt ei ole.

Raamatuaasta ſelgitustöö järele hakkab ſee ſuhtumine loodetawasti kaduma, ja toimuma põhjalik pööre kirjaniku iſiku ja töö hindamiſes. Millal ſee ſuhtumine küll täiesti üldiſeks ſaab, ſee on iſeküſimus. Igatahes järgnewad põlwkonnad ſaawad oma kirjanikke tarwitama kui wajalikke iſikuid.

Raamatuaasta algas walitſuſe tunnustuſega kirjanikule, ja ta lõppes ſamaga. Ma ei taha ſiin mainida enam auhindamiſi, ega ka riigiwanema wiimaſt kingituſt meie parimale kirjanikule — kuid peatuda ſelle tunnustuſe ſiſul ja ideel.

Lugupidamine kirjaniku iſikuſt ja tööſt ei wääri kindlasti kuigi palju tähelep., kui ſee on ainult wormiliſus ja harjumus. Igal ajal peab ſelleks olema oma tungiw põhjus, mis lugupidamiſele ſunnib.

Meile ainuomane tee ſelle lugupidamiſe kindlustamiſe ja ſiſustamiſe poole on tugewasti rõhutat. olnud kõigis Raamatuaasta kirjanikule oſaks ſaanud tunnustuſis. Kokkuwõtte ſelleſt andis peaministri aſetäitja oma Raamatuaasta lõppaktuſe kõnes: „Loojad waimupõllul on kangemad meie rahwa elu juhid. *Aga juhtideks oſutuwad nad ainult ſiis, kui nad kirjutawad, kui nad oma kunsti awaldawad neis wiiſides, wormides ja ſiſus, mis on ſüda rahwa ſüdameſt ja mis on wõitlus rahwa wõitluſeſt, mis on ajalugu oma rahwa ajalooſt ja mis on waim oma rahwa waimuſt ja mis on tulewik oma rahwa tulewikuſt.*" Sellega on nõutud ſääraſt kirjanikku, kes oma rahwa eluhuwidele kaaſa elaks: ehitajat, juhti, kujundajat, ſüdametunnistuſt, tahte meistrit, eelkäijat. Sellega on nõutud rahwa hingeſt irdumatut loojat, lugupidamiſt tundwat kujutatawa wastu, rahwa waimſe eluruumi auſat ja kohuſetundekat laiendajat. Süügawale ſeoſes-ſeismiſele rahwa eluhuwidega wiitab ſümboolſelt ka riigiwanema wiimane auhind, uudismaatalu kinkimine kirjanikule. Minu arwates on ſee waikiw, kuid paljuütlew wiibe meie kirjandusliku tulewiku kohta, märguanne, mida loow ja ülesſekaswaw kirjanikepõlw ja ſamuti tulewad kirjanikepõlwed peawad arwestama, kui nad tahawad teenida ja wäärida lugupidamiſt ja tunnustuſt.

Ilma ſelle piiriteluta ei ſaaks täit uſaldust olla kirjanikuſt lugupidamiſe traditſiooni wastu, mis ettenähtawasti ſaab Raamatuaasta propagandaſt kaswama. Juſt ſelle piiritelu mõttes on waja Raamatuaasta tööd weel ſüwendada. Ainult ſelleſt ſaab lähtuda meie tulewaſe kirjanduſe ſuur jõud, ja kogu meie kultuuri tulewik.

Mitte tunnustuſt igal juhul, mitte kiituſt igale raamatutetegijale, waid lugupidamiſt ja austuſt, ſiſimat, ſüdameſt tulewat lugupidamiſt neile, kelleſt peaministri aſetäitja kõneles, ja kellele riigiwanem kinkis talu.

Publikul on põhjuſt rahulduſt tunda ſelle päraſt, ja kõigile neile, kelle nure ulatub meie tulewikuni, peab ſee rõõmustaw olema, kuna ſäärane nõudlikkus lubab meie waimule awaramat, rikkamat ja ſuuremat tulewikku. Õieti algab ſelleſt alles meie waimſe ilmendi wäljakujunemine.

Kirjanik on tunnustatud — wajaliste reſerwatſioonidega. Neid reſerwatſioone peame Raamatuaasta ſuurimaks ideeliſeks wiljaks, kuigi need juba waremini olid olemas. Jõusſe on nad alles nüüd astunud.

Tagaſilanguſt ſelleſt ei tohiks enam olla. Kui ſee juhtub, ſiis tähendab ſee ainult ſeda, et meie käest anname oma juba ſaawutatud waimſe wõidu. Selle wõidu loowutamiſega peab aga kirjanik jälle kaotama lugupidamiſe.

Peaministri aſet. ſõnastatud reſerwatſioonid kirjaniku tunnustamiſel teewad ſelle tee kitſamaks ja raſkemaks. Kirjanikule tekib rohkem ſüdametunnistuſeküſimuſi, ta wastutus muutub ſuuremaks, ta kohuſetunne terawamaks; lugupidamiſt ei anta mitte raamatute, waid waimſete ja moraalſete wäärtuste eest.

Et Raamatuaasta need reſerwatſioonid makſwuſele aitas, *ſellega alles, ſellega õieti*, on ta kirjanikku tunnustanud, ja temale esmajärguliſe ja wajaliſe ühiskonnaliikme oſa kindlustanud tulewiku jaoks.

Fr. Toomus.

Ringi ümber kodumaa

Tartumaalt.

Korraldatakſe õppekäike ja kurſuſi. Eliſtwere-Wedu Põllumeeste Selts otſuſtas korraldada kewadel töhtainete täſitamiſe kurſuſe ja ſuwel reiſi wärwidega wärwimiſe kurſuſe ning ſilowalmiſtamiſe demonſtratſiooni Nurme talus. Peale ſelle korraldatakſe ſuwel õppekäike kohalikkude undiſmaaharijate taludeſſe ning kaugem õppereis Soome ſookatſejaama ja paremateſſe karjamajapidamiſteſſe.

Aſutati aiandusring. Saadjärwe-Woldi Põllumeeste Seltſi juures aſutati aiandusring ja kirjutati alla lepingule aiandusaſſiſtendi palkamiſeks. Juhatuſſe waliti: O. Abroi, R. Suits, R. Feldmann ja A. Wardja.

Pala aiandusring palkas aſſiſtendi. Möödunud talwel aſutati Kodawere Põllumeeste Seltſi juure Pala aiandusring, milline neil päewil palkas omale aiandusaſſiſtendiks K. Katti.

Rannu panga tegewus kaswab. Rannu laenu- ja hoiukaſſa pidas wallamajas peakoosolekut, kus waliti juhatuſeſt wäljalangenud liige Johannes Raawe tagaſi, ſamuti nõukoguſſe Kriſtjan Kelt ja Jaan Tamm, kuna uueks nõukogu liikmeks ſai Auguſt Saarla. Rewiſjonikomiſjoni ſaid Artur Metſalind, Eduard Timmerman ja Bruno Eller. Kriſeis oli aasta lõpul 10.990 kr. Aasta läbikäik on olnud 12956 kr. Eelarwe kinnitati 590 kr. ulatuſes.

Tuletõrje muretſeb pritſe. Walguta wabatahtliku tuletõrje ühingu aastapeakoosolekul kinnitati möödunud aasta aruanne 1358 kr. ſuuruſes ja wõeti wastu uus eelarwe 1019 kr. ulatuſes. Peakoosolekul otſuſtati kohalikult tulekindlustusſeltſilt ära osta neli pritſi, milleks paluti toetuſt tuletõrje liidult ja Tartu ajutiſelt maawalitſuſelt.

Samariitlaste kurſuſed Wesneris. Wesneri wabatahtl. tulet. ühing korraldab ühe-nädal. ſamariitlaste kurſuſed Wesneris, algusega 14. apr. ſ. a. ühingu majas „Kilgis". Kurſuſt juhatab dr. Wold. Sumberg.

Torn Wesneri pritſimajale. Wesneri wabat. tulet. ühing omal koosolekul wõttis wastu 1936. a. eelarwe taſakaalus kr. 1305,10 ſuuruſes ja kinnitas ühel häälel möödunud aasta aruande. Otſuſtati ka ſeltſimajale ehitada woolikute kuiwatamiſe torn, mis ſeni puudus. Praegu on ühingul 104 liiget.

Seltſi juures töötab ka teiſt aastat naisjaoskond.

Põltſamaalt.

Tõusuaasta Põltſamaa Majandusühingus. Pühapäewal, 5. apr. pidas Põltſamaa Majandusühing oma peakoosolekut rohkearwuliſe liikmeskonna oſawõtul. Möödunud aasta oli Põltſamaa Majandusühingule murranguaastaks, mil ühing awas kõigiti moodſa kaubamaja Loſſi tn. nr. 2, mis Põltſamaa äriilma ühel hoobil aitas üle ſeniwalitſenud würtspoe waimuſt. Endine kauplus jätkab tegewuſt harukauplusena. Ühing on laiendanud tegewuſt mitmel alal: ta wõttis üle Põllumeeste Seltſilt wiljalao, organiſeeris eksportſigade ja tapetud waſikate ühisſaatmiſt Wõhma tapamajja, korraldas linade ja toornahkade oſtmiſt tootjailt jne., millega ta on ſaanud kaswawa poolehoiu oſaliſeks, mida tõendab 30 protſ. wõrra tõusnud liikmete arw. Ühe aasta jooksul on tõusnud läbimüük 91.000 kroonilt 127.800 kroonile ja 60.908 kroonine äriſeis näitas 231,41 kr. ülejääki, milleſt tagawarakapitaliks arwati 99 kr., ülejäänu makſetakſe diwidendideks. Tulewal ſuwel tahetakſe awada weelgi uuſi harukauplusi.

Wiljandimaalt.

Wallaiſade palk Wana-Wõidus tõuſis. Wana-Wõidu wallawolikogu otſuſtas tõsta wallawanema palka 15 kroonilt 20 kroonile, wallawanema abidele — Mäelt walla oſas 5 ja 6 kroonilt mõlemale 8 kroonile ja Oiu küla abiwallawanemale 10 kroonile kuus.

Wiljandiſt.

Kontrollitagu piimanõude ſiſſewedu. Wiljandimaa piimaühingute keskſeltſi peakoosolek peeti laupäewal põllumeeste ſeltſi ſaalis. Inſtruktor-konſulent A. Kodaras ſelgitas piima kwaliteedi parandamiſe nõuandja palkamiſe tarwiduſt. Läbirääkimiſte järele jäeti aſi weel lahtiſeks.

Koosolek otſuſtas weel esineda palwega P. K. „Estoniale", Eesti ühisregeliſele liidule ja Eesti piimaühingute liidule piimanõude tinutaja palkamiſe aſjas. Eesti piimaühingute liitu otſuſtati paluda, et wõetaks kontrolli alla piimanõude ſiſſewedu.

Tänawu näituſe aſemel rahwuspidu. Wiljandi Põllumeeste Selts pidas palmipuudepühal oma peakoosolekut umbes 30 liikme oſawõtul. 7 ſurma läbi lahkunud liiget mälestati püſtitõuſmiſega. Seltſi kawatſuſteſt oleks nimetada, et tahetakſe oſaliſelt ümber ſillutada õue ja wiia ſillutiſe alla ſillutamata oſad. Põllutööriiſtade jaoks kawatſetakſe ehitada end. „Seaidäre" platſile kerge kuur-laoruum, ſeſt kuna näituſe hoone kogu ulatuſes on ümber ehitatud garaaſhideks, puudub ruum põllutööriiſtade hoidmiſeks. Näituſt tänawu ei kawatſeta korraldada, waid ſee ſünnib tulewal aastal. Tänawu peetakſe näituſe aſemel ſuurem rahwuspidu ja juhatuſe arwates tuleks ſee pidamiſele kohas, kuhu ſelts korraldab oma tänawuſuwiſe wäljaſõidu, õppereis-koosoleku. Tuleb otſida ſobiw koht, kus tarbe korral oleks kaſutada ka ſuurem küün.

Ühel häälel waliti tagaſi ſenine juhatus, rewiſjoni komiſjon, peotoimkond ja ſeltſi eſindajad Eesti Aleksandri põllutöökoolis, Wiljandi Ühispangas ja Tori hobuste tõuſeltſis.

Tapalt.

Lasteaed linnawalitſuſe hooldamiſele. Tapa noorſoo kasw. ſeltſi laſtekaitſe komitee, kes oli ſeni kohaliku laſteaia ülalpidajaks ja hooldajaks, on otſuſtanud oma tegewuſe likwideerida ja laſteaia üle anda linnawalitſuſe ülalpidamiſele. Laſteaia tegelikuks korraldajaks jääb edaspidi kuulduwaſti Tapa naisſelts.

Uue koolimaja nurgakiwi aſetamine 25. juunil. Ühisgümn. wil. kogu, koos ſeltskondlikkude organiſatſioonide eſitajatega, tegid otſuſeks uue keskkooli-hoone roetuſeks laekunud ſummade Tapa linnawalitſuſele üleandmiſe tähtpäewaks määrata 1. mai k. a., ſeſt ehitustöödega kawatſetakſe alata maikuu keskpaiku. Nurgakiwi aſetamiſt ſoodetakſe pühitſeda eeloolewal wõidupühal — 25. juunil.

Paideſt.

Paide tööstuskoolile 1000 krooni. Haridus- ſotſiaalminiſteeriumi kooliwalitſus on määranud 1000 krooni Paide tööstuskoolile. Summa kaſutatakſe uue mootori muretſemiſeks. Seni koolitöö edukus kannatas mõneski oſas mootori tõttu.

Uued mehed Paide tuletõrjeſſe. Pühapäewal pidas Paide wabat. tulet. ühing oma peakoosolekut 177 liikme oſawõtul, kus wõeti wastu aruanne ja kinnitati eelarwe. Koosolekul ſai teatawaks, et juhatuſeſt lahkuwad ſenine eſimees K. Thomſon, kes töötanud Paide tuletõrjes üle 40 aasta, ſelleſt 15 aastat juhatuſes. Lahkus ka ſenine laekur E. Koik, kes olnud ſellel kohal 22 aastat. Juhatuſſe waliti eſimeheks F. Wiidalepp, kes täidab ühtlaſi ka peamehe kohuſeid ja liikmeiks Naaris, Gurſeld, R. Wiita, Lepp ja Rästas.

Narwaſt.

Jaanilinna tuletõrjujad olid koos. Pühapäewal peeti Narwas Jaanilinna tuletõrje ühingu aasta-peakoosolekut, milleſt wõttis oſa 114 liiget. Tähtſamaks päewakorra punktiks oli uue tuletõrjeauto muretſemiſe küſimus. Peale läbirääkimiſi üldkoosolek wolitas juhatuſt autot oſtma, ſeſt tema järgi on olemas tungiw wajadus.

Ungari üliõpilaskond astub ühendusſe SELL-üliõpilastega

Male- ja kergejõustiku olümpiaad Soomes. Ekskurſioon Sofiasſe

SELL Keskbüroo 20. istung peeti pühapäewal Tartus. Nimetatud istungiſt wõtſid oſa Soome poolt Kalla Wichman ja Eſä Katila, kes mõlemad on Soome üliõpilaskondade Liidu abieſimehed. Eesti poolt H. Sein, wäliſtoimkonna juhataja, Willem Tomingas, kehaliſe kaswatuſe toimkonna juhataja ja Üliõpilaskonna ſekretär Mari Piile. Lätit eſitaſid O. Steinbriks, Läti üliõpilaskonna juhataja, Aleksandra Baltmanis, wäliſtoimkonna liige ja CIE preſident Robert Plume. Leeduſt Jonas Tenauskas, SELL preſident, Albertas Cibas, Leedu üliõpilaskonna abieſimees ja Balys Laukaitis. Weel wõttis istungiſt oſa SELL keskbüroo juhataja Ed. Sitska.

Koguſummas oli ſeekordſe istungi päewakorras 15 mitmeſuguſt päewakorra punkti. Istungi awas SELL preſident Jonas Tenauskas ja protokollis E. Põld.

Lühikeſe ülewaate CIE — Rahwuswaheliſe üliõpilaste Liidu, ettewõteteſt ja kawatſusteſt andis CIE preſident Plume, milleſt ſelgus, et CIE kongreſs astub ſeekord kokku Sofias auguſti kuul ning et CIE järjekorraline olümpiaad peetakſe 1937. a. Pariiſis. Samuti puudutas Plume oma ettekandes CIE töökawaſſe puutuwaid küſimuſi.

SELL Keskbüroo juhataja Ed. Sitska andis lühikeſe ülewaate Keskbüroo istungite kutſumiſeſt ja nende oſaſt SELLi koostöös.

SELLi põhikiri waadati läbi, ning ſes konſtateeriti, et tuleb ettewõtta mõneſuguſeid parandusi.

Toonitati, et oleks wajalik mitmeſuguste ühisettewõtete korraldamine, et tihendada läbikäimiſt SELLi kuuluwate üliõpilaskondade wahel. Üheks ſarnaſeks ühisettewõtteks wõiks kujuneda SELL maade üliõpilaskondade waheline

maleolümpiaad.

Siinjuures eſitati ſoomlaste poolt ettepanek, et nimetatud maleolümpiaad wõiks esmakordſelt aſet leida juba käesolewa aasta kewadel Helſingis.

SELLi poolt otſustati tänawu korraldada

ekskurſioon Sofiasſe

CIE kongreſſile. Seda muidugi ainult ſel juhul, kui leidub wajalikul määral ekskurſiooniſt oſawõtjaid. SELLi reiſiſihi wäljaandmiſeſt, mis omal ajal oli pikemalt kõne all, otſustati loobuda kui majanduslikult liiga kulunõudwaſt ettewõtteſt. Aga et ſel alal midagi ikkagi ettewõtta, otſustati koostada lühike reiſi-reklaambroſhüür, mis ilmuks mitmes keeles. Nimetatud küſimuſe tegelik teostamine jäeti Keskbüroo peale.

SELLi kuuluwate üliõpilaskondade **waheline kergejõustiku olümpiaad** tuleb pidamiſele, wastawalt Keskbüroo istungi otſuſele, Helſingis ſeptembri kuul. Kindlat tähtpäewa olümpiaadiks weel ei määratud. SELL järjekorraline konwerents peetakſe 11. kuni 15. maini Turus. Nimetatud ajal on Soomes ka Snellmanni päewad ja ſamuti ka Helſingi üliõpilaskondade kewadpidu.

Kõne all oli ſuhete loomine Ungari üliõpilaskonnaga. Ungari üliõpilaskond on juba mõnel korral awaldanud ſoowi SELLi maadega ſidemete loomiſeks. Enne Jõulu ſaabus SELL Keskbüroole Ungari üliõpilaskonna eſimehelt kiri, milles paluti leida wõimaluſi CIE nõukogu istungi ajal Londonis pidada ſelles küſimuſes läbirääkimiſi SELL eſindajaga. Aſet leidnud läbirääkimisteſt informeeris Keskbüroo istungit üliõp. Plume. Keskbüroo istungil tunnistati loomulikuks

ſidemete ſõlmimine Ungari üliõpilaskonnaga,

kusjuures kõige esmalt wõiks aſet leida üliõpilaste praktikantide wahetus. On wäga tõenäolik, et Soome-Ugri kulturkongreſſi ajal, mis peetakſe ſel ſuwel Tallinnas, ka ſelles küſimuſes mingiſugune eſindajate nõupidamine kokku aſtub.

SELL üliõpilaskondade poolt otſustati eſitada CIE ſpordikomiſjoni eſimeheks ſoomlane Kaiio Loimu, kes on praegu Soome Üliõpilaskondade Liidu eſimees.

Kooliinternaatide olukord Tartumaal

Lastewanemad on internaadiſt wähe huwitatud. — Tartumaal puuduwad 79 koolil wastawad ruumid täielikult. — Õpilasteſt peakſid 3107 ööbima koolis. —Ühistoitlustamiſt on kõige raskem läbi wiia

Internaatide korraldamiſe küſimus maaalgkoolides on üks neid, mida pole ſuudetud ſeni küllalt rahuldawalt lahendada.

Leidub koole, kus on ſuudetud ſel alal palju korda ſaata, kuid weel rohkem on aga neid, kus on wähe ehk wäga wähe ſuudetud internaatidele eſitatud nõueteſt teostada.

Mis puutub

internaatide korraldusſe

Tartumaa koolides, ſiis on ſelle kohta Tartumaa koolinõunik A. Maalep kogunud wõrdlemiſi põhjalikke andmeid. Nagu ſelgub, ei ſeiſnu Tartumaa internaatide korraldamiſe alal mitte juſt eſirinnas ja jääb nii mõneſki teiſeſt maakonnaſt maha. See nähtus pole mitte tingitud ſelleſt, et Tartumaa õpetajad ja kohalikud kooliſõbrad tegelaſeid ei pea internaatide otſtarbekohaſt korraldamiſt tähtſaks ja ei püüa ſiin paremaid tagajärgi ſaawutada, waid ſiin on ſuureks takistuseks rahwa hulgas

poolehoiu puudumine

internaatidele. Laſtewanemad rõhuwas enamuſes ei loe internaate tarwilikuks ja laſi ei taheta ſinna ſaata. See nähtus ei leia aſet mitte ainult praeguſel ajal, waid ulatub kogaſi kaugele minewikku. Sellega on ka ſeletataw, et ſuuremal oſal endiſtel ehitatud koolimajadel puuduwad üldſe internaadiruumid.

Möödunud õppeaastal töötas Tartumaal 169 algkooli. Nendeſt puudusid internaadiruumid 79 koolil täielikult, kuna 12 koolis leidus waid ükſainus ööbimisruum. Ainult 78 koolis oli magamiſe tarwis kaks ruumi. Koolis käis 13.773 õpilaſt. Nende hulgas oli 3107 õpilaſt, kelle kaugus kooliſt ületas 3 km ja ſeega nõuete kohaſelt peaks nendele leiduma internaadis ruumi.

Internaatides oli ruumi ainult 1627 õpilaſele ja tegelikult kaſutaſid internaati 1561 õpilaſt. Tähendab, ka neid koolides leiduwaid wäheſeid wõimaluſi

ei kaſutanud õpilaſed.

Soodſatel ilmastikuoludel on aga internaati kaſutajate õpilaſte arw üsna wäike. Selleſt nähtub, et internaat Tartumaa koolides omab tegelikult wõrdlemiſi wäikeſe tähtſuſe üldiſes koolitöös.

Magamiſeks kaſutaſid õpilaſed oma woodeid ja ainult 7 koolis oli neil tarwitada kooli woodid. Peſemiſe ruume leidus 54 koolis ja nendeſt oli ſooje 48 ja külmi 6 ruumi.

Eriti raskendanud on

ühistoitlustamiſe küſimuſe lahendamine.

Seda raskendab ja takistab ſuurel määral wäikene ja ilmaſtuſt olenew wäga kõikuw õpilaste arw internaatides. Toitlustamiſt takistas ſamuti tarwiliste ruumide, nõude ja hädawajaliſe mööbli puudumine. Õpilaste tarwis oli eraldi köök 33 koolis, kuna 13 koolis puudus õpilastel üldſe wõimalus köögi kaſutamiſeks. Eraldi ſöögiruum leidus 20 koolis. Teistes kaſutati ſelleks kööki ja klasſiruume. Söögi ja toiduainete hoiukohad puudusid paljudes koolides. Nii leidus ſoe toiduhoiukoht ainult 37 koolis.

Suuri raskuſi walmistas koolidele toitlustamiſel weel keedu- ja ſöögiriõude puudumine. Õpilastel oli nõuſid oſaliſelt kaſutada 58 koolis.

Kõik need loetletud aſjaolud ja põhjuſed mõjuſid ſelleks kaaſa, et ühistoitlustamine oli korraldatud Tartumaal ainult 15 koolis. Peale ſelle walmistaſid üksikud õpilaſed omale toitu 60 koolis.

Ühistee oli korraldatud 47 koolis

Tee ſaamine ſuurel wahetunnil oli wõimaldatud 96 koolis ja ſeda wõimaluſt kaſutaſid 29 protſ. õpilasteſt.

Praeguſt olukorda internaatide alal ei ſaa koolin. A. Maalepi arwates Tartumaal rahuldawaks lugeda. „On tarwilik", kirjutab koolinõunik oma aruandes, mõjuwaid abinõuſid leida, et ka Tartumaal internaadi korraldamiſega ſeotud küſimuſed wõimalikult kiiremini ajakohaſt lahendamiſt leiakſid.

Sel kaalutluſel wõeti internaatide küſimus käesolewa õppeaasta alul ärapeetud Tartumaa õpetajate töökoosolekutel päewakorda, kus peale pikemate kaalutluſte wõeti wastu ka mõned põhimõtteliſed otſuſed.

Burboonide ſalakoosolek

ETA. Nizzaſt, 6. aprillil. (Reuter). Hispaania endiſe kuningliku perekonna liikmetel oli ſiin ſalajane nõupidamine, mida juhatas endine kuningas Alfonſo ja milleſt wõttis oſa ka kuninga noorem poeg prints Juan koos oma abikaaſaga Marie Mercedesiga. Nõupidamiſel olewat arutatud Hispaania rahwa awalikku üleskutſumist ühinemiſeks punaſe hädaohu wastu. Nõupidamiſe üheks tulemuſeks näib olewat Alfonſo leppimine oma poja Cowadonga krahwiga, kelle külaskäiku iſale oodatakſe lähemail päewil Roomas.

Eesti raudtee peateede pikkus 1.446,6 km

Raudtee wäärtus 85 milj. krooni. Iſeſeiswusaastatel on ehitatud 64 uut jaamahoonet

Konjunkturinstituut on koostanud ülewaate meie raudtee arenemiſe, korrashoiu ja inwesteerimiſte kohta iſeſeiswusaastate jooksul. See ülewaade ſiſaldab rea huwitawaid andmeid raudtee kohta näidates, mil määral on ſuudetud meie „raudruuna" olukorda parandada ja tegewuſt laiendada.

Raudtee kogupikkus on iſeſeiswusaastate jooksul tunduwalt ſuurenenud, nii et raudteewõrgu ümberkorralduſe ja uute raudteede ehitamiſe tulemuſena ulatub eksploateerimiſelolewate riigiraudtee peateede üldpikkus 1.446,6 kilomeetrile. Selleſt on laiaroopaliſt teed 771,8 kilomeetrit ja kitſaroopaliſt teed 674,8 klm. 1919. aastal oli riigiraudtee peateede pikkus 793,9 klm., ſelleſt oli laiaroopaliſt teed 655,4 klm. (ſiia hulka ei ole loetud Juurdewoo Seltſile kuuluwaid kitſaroopaliſt teed 262 klm. pikkuſes, mille riik omandas oſtuteel 1923. a.). Siit ſelgub, et meie riigiraudtee peateede kogupikkus on iſeſeiswusaastate jooksul kaswanud ligi kahekordſeks.

Raudtee maa-ala ſuurus on 7.098 hekt., mis wõrdub umbes Wormſi ſaare pindalaga.

Raudtee weerewkooſſeis rahuldas arwuliſelt Wabadusſõjaaegſeid liiklemisnõudeid, kuid üsna ſuur protſent wedurieſt ja wagunitest olid waewalt liiklemiskõlbuliſed. Nii oli ſiis laiaroopaliſel teel liiklemiskõlbulikke wedureid ainult 28, parandustnõudwaid — 62, liiklemiskõlbulikke waguneid — 773 (reiſijatewaguneid ainult 78) ja parandustnõudwaid waguneid 1.742. Ka kitſaroopaliſel teel ei olnud olukord parem, kuna 64 wedureiſt oli wigaſeid 47. Wõrdluſeks on märkida, et 1935. a. oli laiaroopaliſel teel 103 wedurit, 344 reiſi-, poſti- ning pagaſiwagunit ja 3.560 kaubawagunit. Kitſaroopaliſel teel oli ſamal ajal 106 wedurit, 167 reiſi-, poſti- ning pagaſiwagunit ja 2.080 kaubawagunit. Wäärib märkimiſt, et weerewkooſſeiſu täiendamine ja parandustööde läbiwiimine on toimunud peamiſelt raudtee oma tehastes ja töökodades. Tehaſeid ja depooſid on aastate jooksul waruſtatud uute maſinatega ja tööriiſtadega, mis on wõimaldanud ſuurel määral tööde mehhaniſeerimiſt ja ratſionaliſeerimiſt.

Suurt tähelepanu ja pingutawat tööd on nõudnud ka

raudtee hooned, ehituſed ja weewarustus.

Wanade jaamahoonete kordaſeadmiſe kõrwal on iſeſeiswusaastate jooksul ehitatud 64 uut jaamahoonet ja 12 peatushoonete pawiljoni. Jaamahoonete arw ja nende pindala on ſeega kaswanud peaaegu kahekordſeks. Raudteekorterites elab praegu üldſe 10.000 inimeſt, kusjuures kõiki teenijaid, kes ſeaduſe järgi on õigustatud jaama priikorteri, ei ole weel ſuudetud waruſtada korteritega.

Liiprite wahetamine raudteel algas kohe päraſt wabadusſõda, kuna liiprite ſeiſukord oli eriti wilets ja kohati liiklemiſeks koguni hädaohtlik. Liiprite wahetamine toimus kawakindlalt ja 1933/34. a. jõuti laiaroopaliſel peateel niikaugele, et wanad liiprid, arwult 1.150.000 aſendati uute imbutatud liipritega. Kitſaroopaliſel peateel aſendati üldſe 1.180.000 liiprit, neiſt 28% imbutamata. Wäärib märkimiſt, et kodumaiſe imbutusaine tarwitamiſewõimaluſega on wõimalik olnud igal aastal kokku hoida 50.000 krooni wäliswaluutat.

Iſeſeiswusaastate jooksul on ſuurel määral parandatud ja uuendatud ka raudtee rööbastikku. Kitſaroopaliſe pealiini rööbastikku on parandatud ning uuendatud põhjalikult, mille tagajärjel oli wõimalik käiku panna raskemattüübiliſi wedureid ja tõsta ſõidukiiruſt 50 kilomeetrini tunnis.

Raudteeſildade üldarw on praegu 1.064 kogupikkuſega 3.672 meetrit. Neiſt on pärit endiſelt Wenelt 624 ſilda (oſalt uuendatud) kogupikkuſega 2.218 meetrit, kuna

iſeſeiswusaastatel on ehitatud 440 raudteeſilda,

mille kogupikkus on 1.454 meetrit.

Wäärib märkimiſt, et raudtee tegewuſeks ja korrashoiuks tarwisminewate materjalide ning kütteainete muretſemiſel on püütud tööd ja tellimiſi anda wõimalikult kodumaiſtele ettewõtetele. Nii on wiimaſe kümne aasta jooksul tehtud tellimiſteſt ja oſtudeſt tehtud $^2/_3$ kodumaalt.

Mis puutub raudtee wäärtuſſe, ſiis ſelle hindamine iſeſeiswuſe algaastail oli wõrdlemiſi umbkaudne ja ſeetõttu hindamine oli teostatud tegelikult kõrgemana. Kindlamate andmetega wõis opereerida alles alates 1930/31. a., mil ſellekohane erikomiſjon hindas meie raudtee koguwäärtuſe 72.898.000 kroonile. Arweſtades wahepeal juurdeehitatud raudteid ning juurdemuretſetud waranduſi, wõib raudteede wäärtuſt hinnata umbes 85 milj. kroonile. Selleſt langeb liinidele ühes hoonete ja ſildadega — 63,3% ja weerewkooſſeiſule — 32,1%. Ülejäänud waranduste wäärtus moodustab 4,6% üldwaranduſeſt.

Teenäitaja, milliſt maailm ſeni weel ei tunnud

Hollandi lennuwäljal Schipol ehitati ülalolew omapärane õhuteenäitaja, mis näitab ſuundi, milliſtes lennukid lahkuwad lennuplatſilt. Kas on kunagi warem maailmas olnud teenäitajat pealkirjaga: „Batawia — üle Leipzigi — 14.243 km"? Niiſuguſt ja ka teiſi ſama ſuuri kauguſi wõime meie ſellelt teenäitajalt lugeda.

Leiti uppunu laip

Kadunud taluſulaſe laip jões

Laupäewal, 4. ſkp. leiti Wõrumaal Muſtjõeſt jaanuarikuu keskpaiku jäljetult kadumaläinud Mõniste aſuniku Zilga ſulane Herbert Beck. H. Beck läks haiglaſena jaanuarikuul Warstu alewiku Wana-Rooſa jaoskonna-arſti juure ja jäi ſelleſt päewaſt ſaadik kadunuks. Arſti juureſt tulles oli H. Beck käinud ka Warstu restoranis, kus talle tuttawad talumehed oli pakkunud wiina. Sealt lahkudes oli ta lubanud aſuda otſekohe koduteele ja teda oligi nähtud wiimati mõni kilomeeter Warstu alewikuſt kodu pool, kuid koju ta enam ei ilmunud.

4. ſkp. nägid inimeſed Muſtjões üht mütſi ujumas. See õngitſeti weeſt wälja ja tunti ſelles ära kadumaläinud Becki müts. Kohe korraldati jões traalimine, mille tulemuſena mõni km. mütſi leiukohaſt ülalpool jões leitigi kadunu laip. Wõru arſt lahkas ſamal päewal laiba ja konſtateeris, et uppumu juures ei leidu mingeid wägiwalla tundemärke. Arwatawaſti H. Beck läks koduteel otſeteed üle jõe ja langes nõrga jää tõttu wette, kuſt ta ei ſuutnud enam wälja rabelda ning uppus.

Mandrilaewad

Pildil näeme Inglismaa moodſamaid ſõidukeid maanteedele ja raudteele. Äärmine paremal on Great Western Railway mootorwagun, keskel elektriomnibus ja waſemal moodne kahekordne omnibus.

Iga päew kuni 40 wagunit kaſepakkudega Tallinna

Metſamaterjalide wedu raudteel pole weel oma haritippu jõudnud. Kõige ſuuremat tööd metſamaterjalide alal annawad Lutheri wabriku kaſepakud. Keskmiſelt igapäew läheb ſiit Tartuſt kuni 40 laaditud wagunit pakkudega Tallinna. Küttepuude weos on märgata ka wäikeſt tõuſu. Iga päew tuleb Tartu jaama kaudu ſiſſe 10 kuni 15 wagunit küttepuudega. Suurem oſa ſiſſetulnud küttepuid on pärit Tartumaalt, kuna wäikſem oſa tuuakſe ſiſſe kaugemalt. Kewade algamiſega on ſuurenenud ka igaſugu põllutööriiſtade ja põllurammu wedu.

Mis puutub reiſijate weoſſe, ſiis ſee on endiſel taſemel. Seoſes pühade läheneimiſega wõib ka ſiin oodata teatud elewuſt.

Warblaste nõupidamine kewadpäikeses

Tartu teated

Otſitakſe Barclay de Tolly aumõõka

Eesti ſaatkonnaſt Pariiſis on ſaabunud Tartu linnawalitſuſele kiri, milles teatatakſe, et ſaatkonna poole pöördus keegi härra Thomas Barclay, kes ſoowiks teada ſaada kas leidub Tartu Raekoja ſõjariistadekogus marsjal Barclay de Tolly aumõõk. Sarnaſe teate olewat asjaſt huwitatud iſik ſaanud Moſkwaſt. Saatkond oma kirjas pärib järele, kas nimetatud teade wastab tõele.

Linnal puudub oma muuſeum, küll wõib waheſt linna arhiiwiſt leida mõningaid andmeid nimetatud aumõõga kohta.

Tuntud Rootſi kriminaliſt Tartus

Praegu wiibib Tartus Stokholmi kriminaalinstituudi juhataja ja politſeiõpetuſe eriteadlane dotſ. dr. Harry Söderman. Homme õhtul kell 8 eſineb ta ülikooli 5. auditooriumis ſakſakeelſe ettekandega teemil: „Moodne kriminaalpolitſei".

Dr. H. Södermani tuntakſe ka wäljaspool Rootſit. 1934. a. kutſuti ta Ameerikaſſe, kus oli New Yorgi politſeidepartemangu teaduslik nõuandja. Ta on praegugi rahwuswaheliſe kriminaalpolitſei komisjoni tehniline nõuandja ja „Revue internationale de criminalistique'i" abitoimetaja. Ta waldab wabalt peale emakeele weel ingliſe, prantſuſe ja ſakſa keelt.

EÜS pühitſeb 66. aastapäewa

Pühapäewal pühitſes Eesti Üliõpilaste Selts oma 66. aastapäewa, mille puhuks oli Tartu ſõitnud üle maa rohkesti ſeltſi wiliſtlaſi ja kaaswõitlejaid.

Aastapäewa pidustuſed algaſid laupäewal perekonnaõhtuga. Pühapäewal kell 12 peeti pidulik aastapäewa aktus, kus peokõne pidas ſeltſi wiliſtlane dr. E. Ein käſitledes meie üliõpilasorganiſatſioonide oſa praeguſes ühiskonnas.

Aastapäewa pidustusteſt wõtſid ka oſa ja ütleſid ſeltſile terwituſi Soome ſõpruslepinglaste Pohjois-Pohjalainen ja Etelä-Pohjalainen oſakondade eſindajad ning läti üliõpilasſeltſi Auſtrumſi eſindajad. Õhtul oli wiliſtlaste ja kaaswõitlejate omawaheline traditſiooniline kooswiibimine.

„Pallaſe" kunstinäitus lõppes

Näituſelt tehti rida oste

Pühapäewal lõppes k.-k. „Pallaſe" ruumes kunstiühing „Pallaſe" 17. järjekordne kunstinäitus, mis kõigiti häſti õnnestus. Näituſt külastas, ekskurſioonid kaaſa arwatud, üle 2500 waataja ja omandati näituſelt 35 kunstitööd üle 1000 kr. wäärtuſes.

A. Bergman müüs 2 õlimaali: „Aſula motiiw" (omandas prof. Arumaa) ja „Naisakt". 2 kriidijooniſt: „Altarimaali kawand" ja „Maastiku motiiw" (omandas pr. Jürman), J. Grünberg'ilt ostis O. Kurwits õlimaali „Suwi" ja E. Rahwa Muuſeum õlimaali „Sügis". A. Laigolt omandas 9 puugrawüüri E. Rahwa Muuſeum. E. Haamer'i õlimaali „Saaremaa rand" omandas poeglaste gümnaaſium. A. Johani müüs 2 õlimaali ja 2 kriidijooniſt: „Wabadusſild wihmaga" osteti kingiks dir. Jõudu'le, „Talimaastiku" omandas prof. Arumaa, „Beyle motiiw" ja „Aguli tänaw" (omandas prof. Arumaa). N. Kummits müüs 4 monotüüpiat ja jooniſe. Kunstnikult oſtſid töid Fr. Tuglas, A. Zimmermann, prl. Walgeriſt, E. Rahwa Muuſeum ja Ed. Sitska. A. Kesner müüs õlimaali „Lilled". K. Liiman müüs 3 õlimaali: „Karjus" (omandas pr. Jürman), „Tartu motiiw" (omandas linnakoolivalitſus) ja „Wabadusſild". H. Mugasto müüs 3 monotüüpiat, milliſed omandaſid prof. Arumaa ja dr. Kleitsmann. W. Ormiſſonilt omandas õlimaali „Waremed" E. Rahwa Muuſeum. J. Nõmmiku õlimaali „Hollandi merimaastik" omandas prof. Arumaa. K. Pärſimäe õlimaali „Puhkus" ostis E. Rahwa Muuſeum.

Külm takiſtab laewaſõitu

Eilne külm tõmbas Emajõele õhukeſe jääkirme. Jäätükid ummiſtaſid täna hommikul laewatee Tartu kohal ſildade wahel nii et reiſijatelaewadel oli raskuſi ſadamaſſe pääſemiſega. Ummistuſt lõhkus täna hommikupoolel a.-l. „Uku".

Tartu üldhaigekasſal 5800 liiget

Möödunud aasta lõppes 3980 kr. ülejäägiga.

Pühapäewal pidas Tartu Üldhaigekasſa oma wolinikkude korraliſt peakoosolekut. Kuna päewakorras hulk tähtſaid küſimuſi, wõttis koosolekuſt oſa 110 wolinikuſt 91.

Koosoleku awas juhatuſe eſimees M. Toom, mille järele teda ka koosoleku juhatajaks walitakſe. Protokollivad asjaajaja K. Lukk ja am. Wuhka.

Selle järele tulewad arutuſele kasſaliikmete kaebuſed juhatuſe otſuste wastu, arwult kaks, mis mõlemad rahuldatakſe.

Haigekasſa 1935 a. tegewuſe ja kasſaaruanne, mis trükitult igale wolinikule kätte ſaadetud wõetakſe wastu. Nagu aruandeſt näha, on kasſaliikmete arw mis alates 1929. a. kuni 1934. a. näitas pidewat languſt, möödunud aruande aastal tuntawalt tõusnud. Praegu on kasſaliikmeid ümarguſelt 5800. Põhjuſeks tuleb ſiin lugeda majandusliku ſeiſukorra üldiſt paranemiſt ja palgaolude tõuſu tendentſi, milleſt äraripuw ka Haigekasſa tulukus, ſeſt peatuluallikaks on haiguskindlustusmaks, mis on kindlas wahekorras kasſaliikmete teeniſtustaſuga.

Nii lõppes aruande aasta 3980 kr. ſuuruſe ülejäägiga, mis ülekantud tagawara kapitaliks.

Juhatuſe ettepanekul jäetakſe juh. liikmete ja rew. komiſjoni liikmete arw endiſeks. Juhatuſe walimiſele aſumiſel on märgata wolinikkude ſeas teatawat pinget. Üles ſeatakſe 27 kandidaati, kelledeſt eſimeſel hääletuſe käigul ükski läbi ei lähe. Alles neljakordſe hääletuſe järele ſuudetakſe juhatus ära walida, kusjuures juhatuſſe pääſewad: M. Toom (end.), E. Neumann (end.), A. Laane (end.), A. Asſor (uus), O. Koplus (end.), E. Paide (uus) ja A. Koolmiſter (end.). Aſemikkudeks: N. Stamberg, K. Tralla, J. Lattik, Tõnisſon, J. Raudſepp, M. Wail ja A. Erdmann.

Rewiſjoni komiſjoni waliti: S. Lepſon, H. Rooſe ja G. Lind — kõik endiſed.

Wahepeal kuulati ära ka Haigekasſade Liidu 14. kongresſi aruanne, mille ette kandis asjaajaja K. Lukk, kes ka ühtlaſi H. Liidu eſimees.

Tartu üldhaigekasſa aſutab omale apteegi

Nagu Apteekrite Koja poolt wastuwõetud ja Riigi Teatajas wäljakuulutatud otſuſeſt näha, on Haigekasſad apteekidelt hinnaalanduſt ſaajate aſutiste ja iſikute nimestikuſt wälja jäetud, mille põhjal juba mõned maal aſuwad apteegid on hinnaalanduſe andmiſeſt hoopis ehk oſaliſelt loobunud. Sellepäraſt kerkis Tartu Üldhaigekasſa juhatuſes päewakorrale oma apteegi aſutamiſe küſimus. Kuigi ſee mõte pole uus, ſeſt juba 10 aastat tagaſi oli ſeda küſimuſt kaalutud, kuid et apteegid tol korral küllaldaſelt wastutulekut pakkuſid, andes hinnaalanduſt rohtudelt 30 protſ., jäeti ſee ſiis awamata.

Nüüd tuli juhatus wälja kindla ettepanekuga aſutada oma apteek, ſeſt nagu Haigekasſa 1935. a. aruandeſt näha, on arſtirohtutele kulutatud 31.881 kr., kuna eelmiſed aastad pea ſamaſuguſeid ſummaſid näitawad ja kuna haigekasſaſſe kuulub ligikaudu 10.000 abiſaaja iſikut, ſiis Haigekasſa wolinikkude peakoosolek otſustas aſutada Tartu Üldhaigekasſale oma apteek. Selleks wolitatakſe Haigekasſa juhatuſt nõutama apteegi awamiſe luba ja tegema awamiſeks kõiki wajalikke eeltöid. Samuti juhatuſe ülesandeks tehakſe koostada ſelle ſiſſeſeadmiſe ja tegewuſe eelarwed, mis tulewad kinnitamiſele wolinikkude järgmiſel peakoosolekul. Kuna Haigekasſal rawimisaſutiste ja apteegi kapitali arwel juba wastawad ſummad pangas olemas, ſiis ei tee ka rahaline külg awamiſeks takiſtuſi.

Kunstnik R. Kiwiti ametijuubelilt

Richard Kiwiti 25 a. ametijuubeli puhul oli laup. õht. „Sinimandrias" näguſalt dekoreeritud 3. korral aſuwas ſaalis korraldatud kooswiibimine, milleſt wõttis oſa juubilari ſõpru, ametiwendi, kaasteenijaid „Ilutrüki" trükikojaſt, eesotſas ärijuht hra. Gaal'iga j. t.

Peale terwituskõne k.-ü. „Looduſe" dir. H. Männikult anti juubilarile üle wäärtuslikke kinke. Teiste hulgas ſuur joonistamislaud, mis ſeks puhuks oli toodud „Sinimandriaſſe".

Järgnes tujuküllane kooswiibimine rohkete laulude ja kõnedega.

Lühidalt

Kogutakſe andmeid

Kaubandus-tööstuskoda palub kirja teel linnawalitſuſelt andmeid, kuipalju ſiſſetulekut annawad linnale turud ja laadad. Samuti tahetakſe teada, misſuguſtel päewadel peetakſe linnas laatu ja kuipalju neid aastas üldſe on. Samuti on kaubandus-tööstuskoda huwitatud, kui ſuur oli ſiſſetulek 1933./34 ja 1934/35. eelarwe-aasta jooksul turukauplejate ja laadakauplejate platſirahadeſt. Nimetatud andmeid tahetakſe ſaada 20. aprilliks.

Tänaseid sünnipäewi

August Maramaa, Wiljandi linnapea, end. õpetaja ja riigikogu liige, ſünd. 6. aprillil 1881. aastal Aakre wallas Tartumaal.

Homseid sünnipäewi

Aleksander Weiderma, Tallinna tütarlaste kommertsgümnaaſiumi ja kaubanduskooli direktor, ſünd. 7. aprillil 1888. aastal Läänemaal.

Rudolf Lind, Tartu linna ja maakonna tööbörſi juhataja, ſünd. 7. aprillil 1890. aastal Tartus.

Joosep Sultſon, Tartu puu- ja rauatööstuſe maſinate walmistamiſe ja parandamiſe töökoja omanik, ſünd. 7. aprillil 1864. aastal.

Peeter Kirk, põllumees ja omawalitſuſetegelane, ſünd. 7. aprillil 1854. aastal Arula wallas Madſa talus.

Liiſa Perandi, kirjanik, ſünd. 7. aprillil 1879. aastal Tarwastu wallas Wiljandimaal.

Benjamin Martin, agronoom, ſünd. 7. aprillil 1892. aastal Wirumaal.

Amanda Saarwa, õpetaja Tartus.

Willem Martinſon, talupidaja Sangastes, ſünd. 7. aprillil 1854. aastal Walgamaal.

Samuel Noorhani, ſeltſide ja kaitſeliidu tegelane, ſünd. 7. aprillil 1880. aastal Räpina wallas Wõrumaal.

Perekonnaſeiſu teateid

Linna perekonnaſeiſuametis on regiſtreeritud: **Sünde:** Lembit Parts, Hando Waigla, Kuldar Raudnaſk, Wiiwe Weibri, Tarmo Marran, Mare Hauſendorf, Eino Saks.

Abiellumiſe ſoowiawaldusega on eſinenud: Erich-Arnold Koppel ja Leili Tamm, Kriſtjan-Peeter Jantra ja Marta-Eliiſe Juhkam, Shmuel Zlaff ja Ella Mendelew, Karl Rataſepp ja Anete Laks, Sakſa kodanik Heinz Haeuſsler ja Eesti kodanik Gerda-Klaara-Selma Rinne.

Abiellunud on: Läti kodanik Paul-Wiktor Menge ja Eesti kodanik Salme Kangur. Eduard-Johannes Elken ja Ella-Armanda Poska, ſünd. Sulbi. Alfred Anmann ja Ella-Emiilie Adamſon. Johannes Anton ja Erna Jürgenſon. Woldemar Semmel ja Fialde-Johanna Parmo. Nikolai Lauri ja Fida Peetſo.

Surnud on: Endel Luht, 5 k. w. Bernhard Zeiger, 68 a. w. Teodor Grunau, 62 a. w. Leedu kodanik Mauſchius Finkelſchteinas, 63 a. w. Henn Kimmel, 4 a. w. Sakſa kodanik Olga-Aleksandra Kersten, ſünd. Stübing, 71 a. w. Haim-Leib Michelſon, 51 a. w. Jaan Sternfeldt, 60 a. wana.

Leinateateid

Prof. dr. Leonhard Maſing †

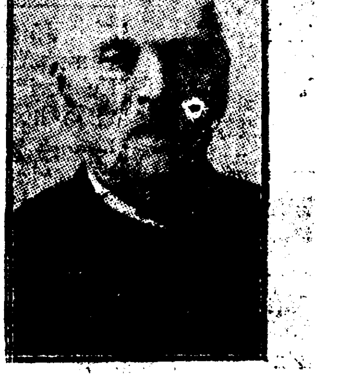

Laupäewal ſuri Tartus endine Tartu ülikooli ſlaawi keelte profesſor dr. Leonhard Maſing.

Gotthilf-Leonhard Maſing on pärit tuntud Maſingite ſuguwõſaſt. Sünd. 3. detſembril 1845. aastal Saaremaal Muſtjala kirikuõpetaja Karl-Joh. Maſingi pojana. Õppis 1863.—69. a. Tartu ülikoolis uſuteaduskonnas, mille lõpetamiſe järele oli koduõpetajaks Peterburis. Siirdus 1871. aastal Sakſamaale, kus ta 4 a. uuris ſlaawi keeli Göttingeni ja Leipzigi ülikoolis. Omandas 1876. aastal Leipzigis dr. phil. aſtme ja ſai keeleteaduſes tunnustatud koha uurimuſega „Die Hauptformen des ſerbiſch-chorwatiſchen Accents."

1870. a. oli Maſing õpetajaks Peterburis ja Wiljandis, ſai 1880. a. Tartu ülikooli wene keele ja kirjanduſe dotſendiks, omandas 1886. a. wõrdlewa keeleteaduſe magiſtri aſtme ja nimetati a. 1902 ſlaawi keelte profesſoriks, milliſel kohal püſis Tartu eesti ülikooliski kuni 1925. a. lõpuni, mil ta wanaduſe päraſt ametiſt loobus.

Kadunu oli tegew ka Penſionäride Ühingus.

Linakaupmees J. Sternfeldt †

Laupäewal ſuri Tartus tuntud linakaupmees Jaan Sternfeldt.

Jaan Sternfeldt ſündis 6. okt. 1875. a. Mäkſal talunomaniku pojana. Õppis Tartus Wishaw' linakontoris linaasjanduſt 3 aastat ja päraſt ſeda teenis linakaupmees Karl Laari äris linawiljaostjana üle 20 aasta. 1914. a. peale teotſes iſeſeiſwa lina- ja wiljakaupmehena. Eesti Wabaduſeſõja alul oli tegew Lõuna wäerinna rekwiſitſiooni komiſjonis. Hiljem töötas tööstusministeeriumis linamonopoli ajal linapraakerina. Oli firma C. F. Leihbergi ja a.-ſ. Juck-Kurruk-Lelle äris wälis-linapraakeriks.

Lahkunu oli „Wanemuiſe" ſeltſi eluaegne liige ja teotſes pikemat aega näitelawal. Wõttis oſa mitmeſt ülemaaliſeſt laulupeoſt, oli Tartu Meeslaulu Seltſi ja Tartu Helikunsti Seltſi kooriliige ja Tartu Lina- ja Wiljakaupmeeste Seltſi ja Ametnikkude Ühingu liige. Ühtlaſi teotſes teistes ſeltſides ja organiſatſioonides.

Reinhold Teder, Otepää Kolga talu peremees, ſuri 85 a. wanuſes. R. Teder, Kolga wanaperemees, oli lugupeetud põllumees ja häſti tuntud Pühajärwel ſuwitajaile ja huwimatkajaile, kes külastanud kauniſt ja külalislahket Kolga talu. Kadunut jääwad leinama leſk, lapſed, kellele wanemate hool laſknud oſaks ſaada kõrgema hariduſe, ja lapſelapſed.

Emilie Koor, majaomanik Tartus ſuri pühapäewal 59 a. wanuſes. Kuulus Tartu Majaomanikkude Seltſi.

Emilie Härmann, koduſe talituſega, ſuri pühapäewal 41 a. wanuſes.

Tartu kinod

„**Ateenis**" ſuurfilm „Pygmalion". Tuntud ingliſe kirjaniku Bernard Shaw ſamanimeline näidend filmituna on muutunud tunduwalt detailirikkamaks, ſelle tegewuſtik mitmekeſiſemaks. Shaw'le omaſe hoolimatuſega näidatakſe ſelles lawateoſes, et ſuurlinna pühkmekastis leidub mõnigi wäärtuslik aare, — milleks käeſolewal juhul oſutub tänawa lillemüüjanna Eliza Doolittle. Seltskonda piitſutawas ſatiiris on terawmeelſuſt mõtte kui tegewuſtiku alal. Filmi lawastus on eeskujulik, oſades eſinewad esmajärguliſed lawajõud.

„Fox'i" helinädala-ringwaates pakub eriliſt huwi uute fantastiliste lennumaſinate katſetamine Ameerikas.

„**Scala**": „Artiſtid", peaoſades Harry Piel, Suſi Lanner, Hilde Hildebrandt ja Hans Junkermann. Teiſena jookſeb „Kui ämm tuleb majja", peaoſades Adele Sandrock ja Georg Alekſander.

„**Centralis**": „Mihail Strogow", peaoſas Adolf Wohlbrück.

„**Apollo**": „See algas ſuudluſega", peaoſas Joan Crawford, ja teiſena „Makſetud armastus", peaoſas Joſe Moijca ja Conchita Montenegro.

Metropol: Dſhunglifilm „Metslaſe hääl" ja „Waikſelt ſaabub õnn", peaoſades Lilian Harvey ja Tullio Carminiti.

Teater ja muusika

„Wanemuiſe" teater

Teiſip. kell 8 õhtul O'Neili 6 pildine komöödia „Oi noorus"

„Wanemuiſe" teatri wiimaste lawastuste ſeas on „Oi noorus" parimaid. Autor on annud ſiin kõigiti lawaliſe teoſe. Kuigi ſee on Ameerika kirjaniku töö, on ſelles nii palju eestilikku, et ſündmustikult wõib lugeda ka eesti, pigemini kogu maailma rahwaid puutuwaid lawateoſeks. Huwitawate lawaliste ſituatſioonidega pakub „Oi nooru" nii ſilmale kui ka kõrwale tubli palukeſe. Olgu märgitud, et teistes teatrites on „Oi noorus" teatrikülastajate arwu pooleſt ſaanud eſimeſe koha. Ja et ka „Wanemuiſes ſellel tükil edu on, näitab teatripubliku ſoe ſuhtumine ſelleſſe ettekandeſſe. Aplaus ja peawangutus: „Oi noorus", oi noorus!"

Kolmapäewal eſietendus „Boheem"

G. Puccini ooper 4 waatuſes. Külaliſena Arno Niitof. Lawastaja: Heino Uuli.

Ooper „Boheem" toodi „Wanemuiſe" lawale möödunud hooaja lõpul, kujunedes kõige hinnatumaks ooperilawastuſeks, kus eriti pr. Tooni Kroon — Mimi oſas ſai wäga tunnustawa arwustuſe. Kuid kahjuks ei ſaadud teda kuigi palju kordi ette kanda. Et ſiiski ſeda wäärtuslikku ooperit Tartu teatri- ja muuſikaſõpradele weel kord ettekanda, lawastatakſe käeſolewal hooajal uueſti, ja juba 8. ſkp. toimubki uus eſietendus. Külaliſena eſineb Marcelle'i oſas tartlaste lemmik bariton Arno Niitof. Kuna aga nüüd hooaeg warſti lõpule hakkab jõudma, oleks ſoowitaw, et kaſutatakſe „Boheemi" kuulmiſeks-waatamiſeks juba eſietenduſt.

ÜENÜ Tartu oſakonna meeskoori lauluharjutus on esmaspäewal kell ½8 õhtul. Kõikide ilmumine tähtſate läbirääkimiſte tõttu kohustuslik.

Salme Kanni naiskoori lauluharjutuſed on teiſip., kolmap. ja neljap., täpſalt kell 7 õ. Õpetajate S. ruumes, Tiigi tän. 78—2.

Meeslaulu Seltſi lauluharjutus

täna ja homme kell 8 õhtul. Eelſeiſwa eſinemiſe tõttu kõikide ilmumine kohustuslik.

Kõneſid ja koosolekuid

Akadeemiliſe Rootſi-Eesti Seltſi ettekandekoosolekul teiſip., 7. aprillil kell 8 õht. aud. nr. 5 kõneleb Stokholmi ülikooli dotſent Harry Söderman teemil „Moodne kriminaalpolitſei". Kõne on ſakſakeelne.

Noorkotklus

Nõo kodutütarde aastapäew

Nõo kodutütarde poolt peeti 3-da aastapäewa pühitſemiſeks huwitawa ſiſuga peoõhtu. Õhtu kawas oli rida ſooloettekandeid. Lawastati ka S. Prundeni „Iſamaa auks". Ülewaatega kodutütarde tegewuſeſt eſines juht pr. O. Peda. Nõos teotſeb 3 kodutütarde jaoskonda, igas 7 liiget. Aastapäewa puhul terwitati kodutütreid peawanema, ringkonnawanema ja teiste poolt.

Skautlus

Walga ſkaudijuhid ja -ſõbrad olid koos

Gaidide pidustuste puhul korraldaſid Walga ſkaudid nõupidamiſe ja koonduſe. Nõupidamiſeſt wõttis oſa ka peaſtaabi ülema abi ſkm. H. Michelſon, kes walga ſkaudijuhte ja ſkaudiſõpru informeeris ſuurlaagri ettewalmiſtustööſt. Keſkpäewal korraldati ka ſkautide kohaliku malewa üldkoondus ja piſikeſed hundipojad andſid pidulikult oma lubaduſe.

Walga gaidid pühitſeſid 15-ndat aastapäewa

Walga Gaidide Malew pühitſes laupäewal ja pühapäewal 15. aastapäewa. Sel puhul korraldati laupäewa õhtul „Sädes" tõhus peoõhtu, kus eſineſid teiste hulgas ka endiſed Walga gaidid „Estonia" teatriſt pr. Els Waarmann-Kaljot ja Tööliſteatriſt pr. Saar-Saul.

Pühapäewa õhtul oli ühisgümnaaſiumi ſaalis aktus, mis algas õp. Tammiku jumalateenistuſega. Aktuſekõne pidas pr. Ainwere, kuna tegewusaruande kandis ette prl. Siiſak. Lõppſõna ütles malewa wanem prl. Juske. Malewale öeldi hulk terwituſi. Traadi ja kirja teel olid terwitanud üle 30 iſiku ja aſutiſe. Aktuſt kaunistaſid gaidide ettekanded. Aastapäewa puhul oli korraldatud gümnaaſiumi ruumides ka gaidide tööde näitus.

Kiriklikke teateid

Elwa Peetri-Pauli Ap. Õigeusu kirikus Suurel-neljapäewal kell ½11 homm. armulauaga jumalateenistus. Samal päewal — kell 6 õhtul — Kristuſe kannatuste 12. ewangeeliumi lugemine. Teeniſtuſt peab preester G. Brantmann. Suurel-reedel kell 7 õht. on Kristuſe matmiſe jumalateenistus. Teeniſtuſt peab preester Th. Bleiwe. Ülestõusmiſe püha ööl kell 12 ööſel on Kristuſe ülestõusmiſe jumalateenistus. Teeniſtuſt peab preester G. Brantmann. Suurel-reedel ja ülestõusmiſe püha ööſel ſiſſepääs kirikuſſe on laululehtedega à 5 ſ. Siſſetulek kiriku walgustuſe heaks.

Koguduſe nõukogu.

Riigikohtu otſuſeid

Tſiwiilosakonna kohtuistungil 20. märtſil otſustati jätta tagajärjeta Maria Kõrſi (Lidia ja Elwiine Lõhmuſe, Miia Waheri ja alaealiste Loreida. Johan-Eduard, Selma ja Lembit Koeli wastu), Helene Silwerſi (Georg Silwerſi nõue ja wastunõue), Jaan Junrikſoni (Selja Piimaühingu wastu), August Tonti (Weera Jurgi nõue), Narwa makſuinſpektori (ſurnud Richard-Bruno Samſon-Himmelſtjerna pärijate pärimisõiguste kinnitamine), Jakob Waski (Jakob Lilliſaſe nõue), Anna Krapſi (Leontine ja Rudolf Summeri wastu), Hans Truumanni (Leena Prunali wastu), Mihkel Kaarma (Mihkel Wabi nõue), kolmanda iſiku Ulrich Selgi (Johannes Tamwerki nõue Haapſalu linnawalitſuſe wastu), Wladimir Temme (Oskar Wareſe nõue), Jaan Raudſepa (Heinrich-Karl Kleinſchmidti, Woldemar Koeli, Jaan Klaarmanni ja Alberi Tõlki wastu), Kaarel Kukke (Miili Pärko nõue), Richard Antweldti (Paul Martin, Alekſander, Liiſa ja Anna Orgude ja Linda Koka wastu), Johann Mõttuſe pärandustombu (Johannes Pugali, Mari Mõtuſe ja Põllutööministeeriumi wastu), Eesti Hüpoteegipanga (Heinrich Wäljamäe kinnistwara ſundmüük) ja Karl-Johann Norbergi (Rudolf Norbergi palwe asjus ühiswaranduſe jagamiſe päraſt) kaebuſed.

Kaewatud otſus tühistati Hans Soo (Marie Koppeli nõue) kaebeasjas. Järjekorraſt jäeti wälja Anna Kurmi (Mihkel Lauri nõue) kaebus. Otſuſe kuulutamine lükati edaſi 27. märtſile Alfred Jakobſoni (Riigi Sadamatehaste wastu ja wastunõue) ja Jaan Pärteſoni (Eduard Piho, Olga Hermelini pärandustombu, Hans Pikardi, Reet Kesküla, Märt Roopa, Anna Lõhmuſe, Jaan Pinti ja alaealiste Meera Lõnſo wastu) kaebeasjades.

Lumelörtſi ja wihma

Teiſipäewal kõwenewad tuuled, ööſi ja ennelõunat edelaſt ja lõunaſt, päraſt lõunat uueſti looodeſſe pöörduwad, ſuurenew pilwitus, lumelörtſi ja wihma, peamiſelt päewal, temperatuur wähe kõrgem.

Eestis oli ööſi 3—7 kr. ja täna hommikul 0—5 kr. külma.

Wastutaw toimetaja: Jaan Kitsberg.
Wäljaandja: E. K.-ü. „Postimehe" Sekwestriwalitſus.
Trükitud „Postimehe" trükikojas. Tartus.

Müümised

Kartuleid
müüa. Kastre-Võnnu vallas, Võnnu koolitalus. Sealsamas majapid. lõpetamise puhul 14. aprillil 1936. aastal kell 11 h. vabatahtlik
Oksjon
Müügil eluta majapid. inventar. E. Sõõro.

Maa-apteek
müüa. Kirjad Tartu, „Postimehe" raamatukpl. m. s. „Apteek 4820" all.

Müüa moodsaid garnituure,
diiwaneid ja kuſhette
Mööblipolsterdamise tööstus „Spetsial", Gustav-Adolfi tn. nr. 16.

Müüa kolmeuksega
riidekapp
lahtikäidavaid söögilaudu ja toole. Samas võetakse tellimisi kõigile mööblitöödele. RAEKOJA tn. 27, tisleritöökojas.

Hea kerge
vedrukäru
müüa. Elisabeti tänav nr. 25, keldri korral.

Tööpakkumised

Vilunud
naiskelnerit
vajatakse I. jrk. restorani. Teateid saab Filosofi 16—2, kl. 4—6.

Rauatreialit
on tarvis. Põik t. 2, masinatööstus.

Kes õpetaks Tartus algaj.
poksi
tasu eest. Kirjad slt. „Poks".

Noort, korralikku
teenijat
tarvis laeva einelauda, kes ka iseseisvalt keeta oskab. Soovitus tarvilik. Tulla täna, 6. skp. 3—5 p. l. Raekoja tn. 10—3, Tartus.

Tarvis korralikku, soovitustega
majateenijat
Narva tn. 115, k. 2.

Vajatakse
kangrut
kellel omal soome teljed, mustriliste kangaste kudumiseks. Teatada slt. „A. P." all.

Tööotsimised

Füüsiliselt asendamata
tööeestegija
28 a. v., soovib kohe kohta tallu. Tunneb kõiki masinaid. Iseseisev tööoskus, -juhtimine. Teat. slt. „Agronoom" all ehk isikl. Tartus, „Livaadia" v.-m., Kaluri 10, 7. märtsil.

Lgp. daamid!
Parimad ja ilusamad
elektri-
aurulokid
tehakse teile pühiks juuksetööstus „Vello's", Võru 54. Välismaa õlid. Jämedad rullid. Vesilaineid ei waja.

Schveitsis ehitatud, alumise jooksuga korrasolev
jahuveski ja kreissaag
kohe ¼ hinna eest müüa. Sünnis igasugusele jõule ja soovikorral ka transporteeritav isesõitja ja traktori järele. Lähemalt kirjalikult: Laguja p-ag., postk. 22.

23 a. maanoormees soovib
kohta tallu
Tunnen kõik talutööd. Kirjad palun saata ühes talu asukoha ja palga pakkumisega slt. „Korralik + töökas 4828".

Karjaravitseja-
tööjuhataja
heade tunnistustega, kauaaegse praktikaga, soovib kohta. Kirjad slt. „Nr. 105".

Keskealine naisterahvas otsib maale
karjase
kohta. Tulla 6.—8. skp. Raua 2—1.

Korteripakkumised

Möbl. tuba
ühele ehk kahele ametiskäijale ära anda. Väike-Põik tn. 2—4.

Väike perekond vajab 1—2-toalist
korterit.
Pakk. slt. „Väike" all.

Erasissekäiguga
mööbl. tuba
üürile anda. Lootuse 3—1.

Ostmised

Soovitakse osta
tuulewestki
raud-peawõlli
otsa
Teatada aadressil Laeva p.-ag., Kabeli talu.

Kellel waja
pühadeks raha
Ostan pruugitud riideid, saapaid, pesu, jalgrattaid, binokleid jne. Tulen koju ostma. Kirjal. slt. „Juhus".

Mitmesugust

Peseb Teie
pesu vaevata
Veerandtunni jooksu! muudate pesu lumivalgeks «Kajaku» lahundiga. Täieline õpetus pakendil.
A.-S. „EPHAG"
Harju 41; Narva mnt. 42.

Laevas
võtab „POSTIMEHE" tellimisi ja kuulutusi vastu ka JAKOB KÜTT.

Kes palju käib või seisab, on õhtuti väsinud
Peske jalad õhtul äsja turule ilmunud rohelise seebiga.
PURA
ja teie üllatute tagajärgedest. Pealegi on PURA koduses majapidamises asendamatu. Kuid nõudke ainult PURA kinnises patent-pakises.
FEIWAL'i
produkt!

Ämmaemand-masseerija
E. ELLER
Tartus, Raekoja tän. 9
(sissekäik Holmi tän. 1)

Ämmaemand
E. Liibusk
Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 10.

Jaides
müüvad „POSTIMEHE" üksiknumbreid, võtavad tellimisi ja kuulutusi vastu Kaubatarv.-üh. „IVA" H. SEIDELBERG.

Tütarlaps!
Ole pühiks ja edaspidi kurvale noormehele hääks kino- ja 1. mai ballikaaslaseks. Fotoga kirjalik vastus, mittemeeldivus. tagastan. Kiri palun „Postim." rmtkpl. „Olen sõbratarita".

Kas ei leiduks neidude või leskede hulgast, kes kirjutaks varand. kindl., keskeal. lesele tööstiks. Vastutasuks [illegible]. Kirjad slt. „L. 400".

3. aprillil kell 7.15 õhtul uinus vaikselt lühikese raske haiguse järele 86. eluaastas minu armas abikaasa, meie kallis isa ja vanaisa

REINHOLD TEDER

Sünd. 1. mail 1851. a.

Kirstupanek 12. aprillil kell 7 õhtul. Ärasaatmine leinamajast Pühajärvelt, Kolga talust 13. skp. kell 3 p. l. Otepää vanale kalmistule.

Sügavas leinas abikaasa, lapsed ja lastelapsed.

---

4. aprillil s. a. lahkus surma läbi end. Tartu Ülikooli slaavi filoloogia

prof. emer. dr. phil. Leonhard Masing

Tartu Ülikooli Valitsus ja filosoofiateaduskond

---

†

Prof. emer.

dr. LEONHARD MASING

Sünd. 21. XI (3. XII) 1845 Mustjala kirikumõisas.
Surn. 4. IV 1936 Tartus.

Leinajumalateenistus peetakse 7. aprillil kl. 3 p. l. Ülikooli kirikus. Selle järele muldasängitamine Maarja kalmistul.

Leinajad omaksed.

Kannatusrikka haiguse järele suikus meie keskelt igavesse unne minu unustamatu armas abikaasa, kallis emake, tütar ja õeke

EMILIE HÄRMANN

Sünd. **MÄLLO**
* 20. aug. 1894. † 5. apr. 1936.

Kirstupanek kolmap., 8. apr. kl. 20. Muldasängitamine leinamajast Kalda t. 11 Maarja kalmistule neljapäeval kl. 17.

Sügavas leinas abikaasa, pojake, ema ja õde.

---

5. aprillil kell 12.30 lahkus meilt meie kallis emake ja vanaemake

Emilie Koor

Sünd. 9. okt. 1876. a.

Puusärkipanek esmaspäeval, 6. apr. kell 7 õhtul. Matmine kesknädalal, 8. apr. kell 4 p. l. leinamajast, Tähtvere t. 55, Peetri surnuaiale Tallinna tee ääres. Palume sugulasi ja tuttavaid tema ärasaatmisest osa võtta.

Valusas leinas omaksed.

Pikaldase haiguse järele lahkus vaikselt

Märt Kiin

Sünd. 29. IX 1863, surn. 4. IV 1936

Kirstupanek 6. apr. kell 7.30 õ. Ärasaatmine 7. apr. kell 2 p. Võru tän. 49, vana Uspenski kalmistule.

Leinajad abikaasa ja omaksed

Soovitakse rentida

weoautot

1½ tonni, maale, kindla veo kestvus 6 kuud. Teatada tingimused: Mustvee, pk. 5.

„Vanemuise" teater

Teisipäeval, 7. aprillil
kell 20 (8 õ.)
3. korda

Oi noorus.

O'Neil'i komöödia 6 pildis.

Kolmapäeval, 8. aprillil
kell 20 (8 õ.)
ESIETENDUS

Boheem.

G. Puccini ooper 4 vaatuses.
Lavastaja: Heino Uuli.
Muusikajuht: Ed. Tubin.
Dekoraator: Vold. Haas.
Külalisena:
ARNO NIITOF.

Müümised

Põllumeestele

atru

vedru-, tsik-tsak, seemendus- **äkkeid**

käsi-, laialt-, reas- **külvimasinaid**

soovitan odava hinnaga

Aug. Peedel

Kaubahoov 32, telef. 2-79.

Majapidam. lõpetamisel müüa odavasti

heinu, põhku

ja kõiksugu

põllumajandusl. inwentari

Raadi-Toilal, end. Tila k.-m.

Odavasti müüa tõld sõiduauto

auto

Teat. Henningi pl. B. 123.

Suur peegel

müüa. Karlova 102—3.

Raske kannatuse järele lahkus meie keskelt

Jaan Sternfeldt

Sünd. 6. okt. 1875, — surn. 4. aprillil 1936.

Ärasaatmine 7. aprillil kell 5 p. l. Jaama tn. nr. 71 Tartu-Maarja surnuaiale.

Leinajad omaksed.

Võtan tagasi 29. märtsil 1936. a. Tammistu Rahvamajas Kaitseliidu Tammistu rühma malevlaste Karl Kasperi, August Kala, Johannes Perve ja Joh. Kurvitsa kohta mittekaines olekus öeldud haavavad sõnad ja **palun ülalnimetatud kaitseliitlastelt**

vabandust.

Tammistus, 6. aprillil 1936.

Richard Tralla.

Käesoleval nädalal

saunad

köetud:

kolmap., neljap. ja laupäeval.

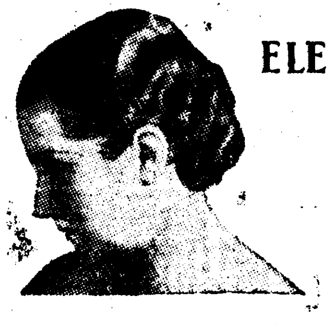

Tehakse 1 tunni jooksul

ELEKTRI - AURULOKKE

moodsal uuel

VELLO APARAADIL.

Ilusad suured rullid, vesilaineid ei vaja. Kestvus 10—12 kuud. Tähe tän. 73, **Elisabeti tän. nurgal.**

Daamide juuksetööstus
V. UIBO.

Härradele

suures valikus kõiksuguseid

kaabusid, sogesid

ja teisi mütse. Jällemüüjatele en-gros odavad hinnad.

Kauba tn. 11, telef. 13-36.

K. Hansen.

Selgeltnägija Malmre

sissesõitnud hüpnotisöör

oma ime meediumiga ainuke sellesarnane, kes omab võime selgeltnägemise alal. Tulge ja veenduge — ei vasta tõele, tasu ei ole. Rahva tungi ärahoidmiseks, palun linnapublikumil tulla peale lõunat. Peatun vaid lühikest aega **Kivi tän nr. 5, hoovis.**

Lugupeetud daamid!

Ainult minu **uudis-aparaadil** (ületab kõik teised tüüb.) valmistatud **kestvad lokid** püsivad igasuguseil juukseil, igas suuruses rullid, vesilaineid ei vaja, kestvus välja kasvam. — Daamide juuksur **Arno Kess,** Riia t. 129 (Kastani nurgal).

Tellige „Laſtelehte"!

Müümised

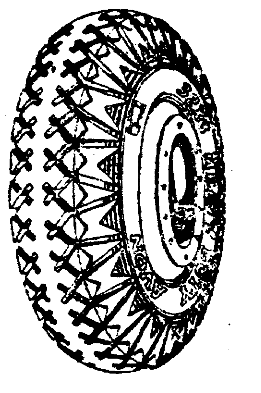

AVON

autokummid

ülitugew ehitus, suur wastupidawus, wastutus headuse eest.

Peaesindus:
ins. J. TÄKS
Tallinn, Aia 5-a.
Müügikoht Tartus:
J. MARTINSON
Tartu, Narva 45

Kaaliſoola
Superfoſfaate
Segafoſfaati
Lämmastikwäetiſt

soovitan kevadiseks külviks

Aug. Peedel

Kaubahoov 32, telef. 2-79.

Sindlimaſin

müüa. R. Lood, Tartus, Kivi t. 27/29.

Müüa

vähetarvitatud sohva, 6 pehmet tooli, 2 leentooli ja laud. Küsida kl. 9—12 ja 5—7 Kastani t. 30, aednikult.

Müüa

kuiwi palke

(villimiseks) umbes 300 kuupjalga. Kungla tn. 2.

Müüa väga odavasti kolimise tõttu suur

söögilaud

lahtivõetav, tamme puust, rokokoo stiilis. Tähe 57—6.

Lüpsma saanud noor

lehm

on müüa. Võru tn. nr. 136, k. 6, II k.

Dr. H. Piirako

Naha-, sugu-, põie- ja sisehaigused.
KOSMEETIKA.
Vastuvõtmine igal ajal.
Tartus, Raekoja tän. 12

Dr. E. DOBRUŠKES

Naha-, sugu- ja põiehaigused.

Kella 9—12 ja 5—7.
Naisterahvastele 4—5.
Rüütli t. 22.

Ämmaemand-masseerija

E. Kamsen

Kompanii 1, III kord

„Postimehe" kuulutuste peale eelmisest tööpäevast kl. 11-st kuni täna kella 11-ni saabunud

kirjad

Märgusõna	Arv
Alfa	2
Abiline	1
A. B.	3
Arukas maapoiss	1
Aurukatel	2
Fee	7
Eestegija	1
Hoolas perenaine	1
Hingeline kokkukõla	3
Juhus	1
Jään lootma	1
Kevadeotsija	5
Kauplus	1
Kino	1
Kiire	5
Kiirus 4534	6
Korralik maksja suvekuudeks	10
Korralik tuba N. N.-le	5
Keldrimees	4
Kuni 1. maini	1
Kutsetunnistus 1480	1
Klaasipuhujad	1
Lapsevanker 1001	1
Lõbus seltsiline	1
L.	6
Mugav kodu	2
Naisjuuksur	3
Perenaine	7
Rauatreipink	1
Soliidne koht	1
Tartu mkn.	1
Talujuhataja	1
Töötundja aastamees	3
Töökas neiu 4684	1
U. K.	5
Väike tasu	4
Vilunud 4643	1
Vilunud eestöötaja	1
1906—36	2
14. IV 14	1
28—36	1
2+8	1
4 takti	1
4804	3
910	1

Kirjad hoitakse alal üks kuu arvates saabumise päevast. Kirjad antakse välja kuulutuse kviitungi ettenäitamisel.

Mõisakülas

müüvad „POSTIMEHE" üksiknumbreid, võtavad tellimisi ja kuulutusi vastu

ED. SAAVA